

První Kniha Krve

CLIVE BARKER

Laser

První

Kniha Krve

„Viděl jsem budoucnost hororu, jmenuje se Clive Barker...”
Stephen King

CLIVE BARKER

Obsah

MRTVÍ MAJÍ SVÉ DÁLNICE.	4
PŮLNOČNÍ VLAK SMRTI	11
AZRAEL A JACK.....	28
BLUES PRASEČÍ KRVE	42
SEX, SMRT A HVĚZDY ZÁŘ.....	64
MĚSTA V HORÁCH	91

MRTVÍ MAJÍ SVÉ DÁLNICE.

Od obzoru k obzoru valí se pustinou za pomezím našeho bytí přízračné kolony vozů, jež unášejí neutuchající proud loučících se duší. Monotónní tepot jejich kol můžeme zaslechnout v místech, kde je svět narušen, v trhlinách způsobených krutostí, násilím a zkažeností. Jejich náklad, mrtvé poutníky, lze zahlédnout ve chvíli, kdy je srdce přepjato k prasknutí, a co by mělo být skryto, vyvstává jasně před očima.

Mají své rozcestníky tyhle dálnice, i mosty a odstavné plochy a mýta. Nechybí tu ani křižovatky.

A právě v místech, kde se prolínají a mísí zástupy mrtvých, může tato hrůza budící dálnice nejspíše proniknout do našeho světa. V těchto kříženích cest je doprava nejhustější a hlasy zemřelých tu znějí nejpronikavěji. Nesčetné množství nohou tu téměř setřelo bariéry, jež oddělují jednu realitu od druhé.

Právě takovou křižovatku se podařilo nalézt na Tollington Pláči v čísle 65. Osamělý pseudo - georgiánský dům s cihlovým průčelím byl po všech stránkách bezvýznamný. Starý, zapomněníhodný, připravený o lacinou velkolepost, již se kdysi honosil, stál tu prázdný možná více než jedno desetiletí.

Zvyšující se vlhko nebylo tím, co vyhnalo nájemníky z čísla 65. Nebyla to hníloba ve sklepech, ani pokles půdy, jenž způsobil, že se v průčelí domu otevřela trhlina táhnoucí se od schodiště až k okapu. Byl to hluk procházejících zástupů. V horním patře hlomoz dopravy nikdy neustával. Zapříčinil, že popraskala omítka, že se zkroutily nosné trámy. Lomcoval okny. A otrásal myslí. Číslo 65 na Tollington Pláči byl strašidelný dům. Nikdo v něm nemohl dlouho bydlet, aniž by nezešílel.

V tomto domě musel být nepochybně spáchán, kdysi v minulosti, nějaký hrůzný zločin. Nikdo nedokázal říct kdy a jaký, ale i pro necvičeného pozorovatele bylo skličující ovzduší, především horního patra, zřejmé. V čísle 65 byla atmosféra prosycena vzpomínkami, příslibem krve a ve skulinách se držícím pachem, jenž dokázal obrátit naruby i ten nejsilnější žaludek. Budově i jejímu okolí se vyhýbala všechna chamrad', ptáci, dokonce i mouchy. Žádné svinky se nehemžily po kuchyni, ani jeden špaček si nepostavil hnízdo v podkroví. Ať už se tu stalo cokoli, dům to rozpáralo jako nůž břicho ryby; a tím řezem, jenž obepínal celý svět, nahlíželi a promlouvali mrtví.

Alespoň taková byla pověst...

Výzkum v čísle 65 na Tollington Place trval už třetí týden. Tři týdny neslýchaných úspěchů v království paranormálního. Za pomoci média, dvacetiletého Simona McNeala, nováčka v tomto oboru, se podařilo skupině parapsychologů při essexské univerzitě zaznamenat vše, krom nevyvratitelného důkazu existence života po smrti.

V horní části domu, v tísnivé výšce prostoru, chlapec Simon McNeal vyvolával zemřelé a ti na jeho žádost zanechávali na vybledlých okrových zdech hojné důkazy své přítomnosti, psané stovkami různých rukou. Zdálo se, že mrtví zaznamenávají to, co je právě napadne. Svá jména, samozřejmě, a také data narození a smrti. Útržky vzpomínek, přání všeho nejlepšího svým žijícím potomkům, podivné hádankovité věty, jež naznačovaly jejich současné utrpení i touhu po návratu ztraceného štěstí. Jednou byl rukopis těžkopádný a hrubý, jindy zase jemně ženský. Vedle řádek romantické poezie tu bylo i několik kreseb. Obscennosti a ne zcela vydařené karikatury. Neuměle vyvedená růže. Hra zvaná piškvorky. Seznam nákupů.

K této zdi nářků přicházely i slavné osobnosti - byl tu Mussolini, Lennon i Janis Joplinová - ale vedle velkých jmen se tu objevovala i jména neznámých a zapomenutých lidí. Byla to jakási prezenční listina den ze dne se rozrůstající. Jako by se mezi ztracenými kmeny šířila zvěst, jež je vyvolávala z ticha a ponoukala je zanechat stopu své svaté přítomnosti na holých zdech pokoje.

Dr. Florescuová si, po celoživotním snažení v oblasti výzkumu duše, navykla snášet bez problémů tvrdou realitu neúspěchů. Už se jí téměř zalíbilo v pohodlné jistotě, že důkaz nebude

nikdy nalezen. A nyní, tváří v tvář náhlému a velkolepému úspěchu, byla naplněna současně radostí i zmatkem.

Seděla, tak jako po celé ty tři neuvěřitelné týdny, v největším pokoji prostředního patra, o poschodí níže, než byla pracovna, a s posvátnou bází naslouchala lomozu přicházejícímu shora. Zdráhala se uvěřit, že jí bylo dovoleno, aby byla přítomna tomuto zázraku. Náznaky zmučených hlasů dávajících o sobě vědět ze záhrobí byly v těchto místech slýchány i předtím, ale tentokrát to bylo poprvé, kdy se onen svět hlásil o slovo s takovou vehemencí.

Hluk nahoře ustal.

Mary se podívala na hodinky: bylo osmnáct hodin a sedmnáct minut.

Z důvodů známých jen návštěvníkům, byl kontakt přerušen vždy krátce po šesté.

Počká do půl a potom se odebere nahoru. Co dnes asi uvidí?

Kdo navštívil tu malou špinavou místnůstku, aby v ní zanechal svá znamení?

„Mám připravit kamery?“ zeptal se Reg Fuller, její asistent.

„Budte tak hodný,“ zašeptala nedočkavostí bez sebe.

„Jste zvědavá, co to dneska bude?“

„Ještě deset minut ho necháme.“

„Jistě.“

O patro výš se McNeal složil do rohu pokoje a pozoroval malinkým okénkem říjnové slunce. Cítil se na tomhle prokletém místě zcela osamělý, odříznutý od okolního světa, ale i přesto se sám pro sebe pousmál tím unaveně blaženým úsměvem, jenž dokázal rozehrát i ta nejakademičtější srdce. O srdci doktorky Florescuové ani nemluvě: ano, ta žena se zbláznila do jeho úsměvu, do jeho očí, do hloubavého pohledu, kterým na ní ulpíval...

Byla to hezká hra.

Skutečně, nejprve to byla pouhá hra. Teď už ale Simon věděl, že je v sázce daleko víc; to, co z počátku vypadalo jako svým způsobem test pravdomluvnosti, zvrhlo se ve velmi vážné zápole: McNeal versus Pravda. A ta pravda byla prostá: McNeal podváděl. To on psal na zeď všechna ta „záhrobní sdělení“ kouskem tuhy, jež ukrýval pod jazykem: to on sebou mlátil, bouchal a hulákal z důvodu, za nímž se neskrývalo nic než zlomyslnost: a ta neznámá jména, cha, jen na to pomyslel, musel se smát: našel je všechna v telefonních seznamech.

Ano, byla to opravdu hezká hra.

Tolik mu toho naslibovala. Pokoušela ho slávou, podněcujíc ho ke lžím, jež si pro ni vymýšlel. Slíbila mu bohatství, nadšeně přijímaná vystoupení v televizi, obdiv, jakého se mu dosud nedostalo. Dokud bude vyvolávat duchy.

Znovu se pousmál. Nazývala ho svým Prostředníkem: nevinným doručovatelem zpráv. Měla by tu být každou chvíli - oči upřené na jeho tělo, a on bude mít co dělat, aby nevyprskl smíchy nad jejím vytržením, až spatří další sérii jmen a nesmyslů naškrábaných na zdi.

Líbilo se mu, když si prohlížela jeho nahotu, nebo lépe řečeno

vše, krom jeho nahoty. Všechny seance konal přioděn pouze do slipů, aby byla záruka, že nepoužije žádné utajené pomůcky. Ale vše, co potřeboval, byla tuha pod jazykem a dostatek energie, aby sebou dokázal asi půl hodiny házet a vyřvávat si hlasivky.

Zpotil se.

Vlhká rýha mezi prsními svaly se leskla, vlasy se mu přilepily k bledému čelu. Dnes měl za sebou perný den: těšil se, až odtud vypadne, opláchne se a bude se po nějakou dobu vyhřívat na výsluní obdivu. Prostředník vklouzl rukou do slipů a hrál si sám se sebou. Někde v místnosti uvízla moucha, nebo snad více much. V této roční době na ně už bylo pozdě, ale on je slyšel kdesi nablízku. Bzučely a rozčileně tančily po okně či kolem žárovky. Vnímál jejich tenounké

muší hlásky, ale nepátral po nich. Byl příliš zaujatý myšlenkami na hru a prostým potěšením, které mu přinášelo sebeukájení.

Jak jen bzučely, ty nevinné hmyzí hlásky, bzučely a zpívaly, a jak jen naříkaly.

Mary Florescuová bubnovala prsty na desku stolu. Snubní prsten jí byl dneska volný. Cítila, jak se klinká v rytmu jejího ťukání. Někdy jí byl volný, jindy zase těsný: jedno z těch malých tajemství, jež nikdy pořádně nezkoumala, ale jednoduše je akceptovala. Ten prsten měl dnes, po pravdě řečeno, zcela mimořádnou vůli: jen jen spadnout. Myslela na Alanův obličej. Alanův drahý obličej. Představovala si ho v otvoru tvořeném prstenem, jakoby v tunelu. Byla taková jeho smrt: byl unášen tunelem stále dál do temnot? Vtiskla prsten hlouběji do dlaně. Zdálo se jí, že v konečcích ukazováčku a palce cítí trpkou chuť kovu. Byl to podivný pocit, zvláštní iluze.

Aby zaplašila ten hořký pocit, začala přemýšlet o chlapci. Lehce, lehoučce si vybavila jeho obličej. Zaujal místo v její mysli svým úsměvem i nevýrazným, dosud nemužným zjevem. Skutečně jako dívka - jeho zaoblenost, svěží čistota jeho pokožky - neviňátko.

Prsty se dosud dotýkala prstenu a trpkost, již zakoušela, se stále zvětšovala. Vzhledla. Fuller připravoval zařízení. Svatozář

bledězeleného světla kolem jeho olysalé hlavy se chvěla a splétala...

Náhle se jí zmocnila závrať.

Fuller neviděl ani neslyšel, soustředěně se skláněl nad svou prací. Mary upřeně zírala na aureolu, jež ho zdobila, a cítila, jak se v ní zvedá nová vlna vzrušení. Zdálo se, jako by vzduch náhle ožil: molekuly kyslíku, vodíku a dusíku se kolem ní tlačily v důvěrném objetí. Nimbus okolo Fullerovy hlavy se zvětšoval a ponechával každému předmětu v místnosti část svého záření. Nepřirozený pocit v konečcích jejích prstů stále narůstal. Když vydechla, viděla barvu svého dechu: oranžovorůžový lesk v kolotajícím vzduchu. Zcela jasně slyšela hlas lavice, na které seděla: hluboké sténání její důkladné existence.

Svět se otevíral: uvrhl její smysly do extáze, ve které se divoce zmátly jejich funkce. Náhle byla schopna vidět celý svět jako systém, ne politický či náboženský, ale jako systém smyslový, systém, jenž zahrnuje vše od živého těla přes lhostejné dřevo její lavice až k oblýskanému zlatu jejího snubního prstenu.

A co víc. Nad dřevo i nad zlato. Trhlina vedoucí k dálnici se rozevřela. V hlavě jí zněly hlasy, jež nevycházely z úst živých bytostí.

Pohlédla vzhůru, či spíše nějaká moc jí zvrátila hlavu tak, že najednou zírala do stropu. Byl pokryt červy. Ne, to by bylo absurdní. Vypadal, jak kdyby byl živý, nebo spíše, jako by byl prolezlý životem - pulzoval a tančil.

Stropem viděla chlapce. Seděl na zemi se ztopořeným údem v ruce. Jeho hlava, stejně jako její, byla zvrácena dozadu. I on se nořil do své extáze. Světlo, které v něm i kolem něj pulzovalo, se soustřeďovalo v rozkoši rozpálené hlavě a v břiše, kde se mu usadilo vzrušení.

A viděla ještě víc.

Lež v něm, absenci síly tam, kde očekávala něco podivuhodného. Neměl žádnou schopnost vcházet ve styk s duchy, a ani ji nikdy nemíval, viděla to jasně. Byl to malý lhář, prolhaný chlapeček, sladký, nevinný, neslitovný prolhánek. Neměl ani dost

rozumu, aby si uvědomil, čeho se to vlastně odvážil.

Ale už se stalo. Dokonáno jest. Lži byly vyřčeny, podvodná hra rozehrána a lidé z dálnice roztrpčeni tím, že jsou klamáni a vysmíváni, hlučeli u trhliny ve zdi a domáhali se zadostiučinění.

Ta trhlina, kterou sama otevřela: To ona sama bezděky šťárala a rýpala prstem ve škvíře a kousek po kousku ji rozšiřovala. Její touha po chlapci to způsobila: nekonečné úvahy o něm, její zklamání, žár a znechucení vlastní touhou, to vše trhlinu ještě zvětšovalo. Ze všech sil, které přiměly tento svět, aby se projevily, byly láska a její průvodce vášeň - a její průvodce zklamání

- ty nejmocnější. Byla tady - ztělesnění všech tří sil. Milující a toužící, a bolestně prociťující nemožnost naplnění prvních dvou. Pohroužená v smrtelný zápas citu, který vždy popírala ve víře, že má chlapce ráda jenom jako svého Prostředníka.

Nebyla to pravda! Nebyla! Chce ho, chce ho okamžitě z hloubi své duše. Jenomže teď je už příliš pozdě. Putujícím zástupům nelze dlouho odpírat: žádají si, ano, žádají přístup k tomu malému podvodníkovi.

Nemůže tomu zabránit. Když viděla, jak se před ní rozevívá dálnice, zmohla se na slabounký výkřik hrůzy. Pochopila, že křižovatka, na které všichni ti lidé stojí, není obyčejná.

Fuller zaslechl ten zvuk.

„Paní doktorko?“ Vzhlédl od svého nádobíčka a v obličeji

- omývaném modrým světlem, jak zaznamenala koutkem oka měl tázavý výraz.

„Říkala jste něco?“ zeptal se.

Premýšlela se srdcem v krku, jak tohle skončí.

Naprosto zřetelně před sebou viděla éterické obličejové zemřelých. Vnímala hloubku jejich utrpení, soucítila s bolestí, již dávali tak hlasitě najevo.

Na první pohled poznala, že dálnice, které se kříží v Tollington Pláči, nejsou cestami šťastných procesí těch, kdo žili obyčejné životy. Tento dům se otevřel obětem a pachatelům násilí. Muži, ženy a děti, kteří, dříve než zemřeli, museli snášet nepředstavitelná muka. Mysli poznamenané okolnostmi jejich smrti.

Výrlnuvněji než slova vypovídaly jejich oči o nezměrném utrpení, jejich nehmotná těla dosud nesla stopy ran, které byly příčinou jejich smrti. Viděla, že nevinní jsou volně smíseni se svými mučiteli a vrahy. Tato monstra, tihle šílení, vřeštící a vyjící krvežíznivci s blátem místo mozku, nakukovala do světa živých: unikátní kreatury, nevýslovně odporné vzorky lidské rasy.

Chlapec je už vycítil. Viděla, jak se v tichém pokoji pootočil. Věděl už, že hlasy, které zaslechl, nemají na svědomí žádné mouchy. Ty stesky nepocházely od zástupců hmyzího světa. Náhle si uvědomil, že žil v malinkém koutku tohoto vesmíru a že jeho zbytek, svět za hranicí smyslů, mu vpadá ležícímu do zad, hladově a neodvratně. Vnímala jeho panický strach také jako vůni a chuť. Ano, cítila ho tak, jak po tom už dlouho toužila, ale nebyl to polibek, co sjednotilo jejich smysly, byl to jeho vzrůstající strach. Byla jím naplněna: její vcítění se stalo absolutním. Ten bázlivý pohled byl právě tak jeho, jako její - z jejich vyschlých hrdel se skřípavě dralo totéž slůvko:

„Prosím -“

Ať se to dítě naučí.

„Prosím -“

Ať získá zájem a schopnosti.

„Prosím -“

Vždyť i mrtví, určitě, i mrtví musí vědět a podrobovat se.

„Prosím -“

Dnes ale milost udělena nebude, to věděla s jistotou. Tito duchové ztratili na dálnici do věku hořkosti všechnu naději, nesli s sebou své smrtelné rány i svá vražedná šílenství. Snášeli chlapcovu lehkomyšlnost a nestoudnost, ty nesmysly a lži, jež jejich utrpení činily pustou frašku. Teď chtějí vyslovit pravdu.

Fuller na ni zblízka civěl. Jeho obličej plul v oceánu oranžového pulzujícího světla. Cítila jeho ruce na své kůži. Chutnaly po octu.

„Jste v pořádku?“ zeptal se. Jeho clech páchl železem.

Zavrtěla hlavou.

Ne, nebyla v pořádku. Nic nebylo v pořádku.

Trhlina se zvětšovala každým okamžikem: viděla jí jinou oblohu, břidlicově modré nebe, jež se mračilo nad dálnicí. Realita domu ztrácela na významu.

„Prosím,“ řekla a obrátila pohled k vytrácejícímu se stropu.

Širší. Ještě širší...

Křehký svět, jenž obývala, se napínal k prasknutí.

Najednou se protrhl jako přehradní hráz, černé vody se vyvalily a zaplavily místnost.

Fuller věděl, že tu něco neklape (bylo to v barvě jeho aury, v jeho náhlém strachu), nechápal však, co se stalo. Cítila, jak ho mrazí v zádech: spatřila zmatek v jeho hlavě.

„Co se děje?“ řekl. Patos té otázky ji nutil ke smíchu.

Nahoře v pracovně se rozletěl na kusy džbán na vodu.

Fuller si jí přestal všímat a vykročil ke dveřím, které se v okamžiku, kdy k nim dorazil, začaly otřásat, jako by na ně z druhé strany bušili všichni obyvatelé pekla. Klika se otáčela a otáčela. Na nátěru dveří se tvořily puchýřky. Klíč se rozžhavil do červena.

Fuller se ohlédl po doktorce, která dosud zaujímalá svou groteskní pozici se zvrácenou hlavou a široce otevřenýma očima.

Sáhl po klice, ale dveře se rozlétly dříve, než se jich vůbec mohl dotknout. Chodba za nimi zmizela. Tam, kde bývaly důvěrně známé prostory, otevíral se pohled na dálnici, jež se táhla k dalekému obzoru. Ten pohled Fullera na místě zabil. Jeho mysl neměla dost sil, aby vstřebala takový vjem - nervový systém neodolal náporu, jemuž byl náhle vystaven. Srdce mu přestalo bít; ta změna rozvrátila řád jeho organismu; pomočil se a pokálel, nohy se mu roztráslly a pak se podlomily. Padl na zem a jeho obličej se podobně jako nátěr dveří začal srašťovat, tělo se otřásalo v nepravidelných záchvěvech. Stal se pouhou hmotou, stejně netečnou jako dřevo nebo ocel.

Kdesi na východě se jeho duše vydala po cestě nářků ke křižovatce, kde před okamžikem skonal.

Mary Florescuová zůstala sama. Věděla to. Tam nahoře její nádherný chlapec, její krásný malý podvodníček ječel a svíjel

se pod doteky mstivé smrti. Mary pochopila jejich záměr: vyčetla ho z jejich očí - nebylo to nic nového. Každé etapě dějin byl znám tento neobvyklý způsob mučení. McNeal má být použit k zaznamenání jejich odkazu. Má být knihou jejich paměti. Knihou krve. Knihou krví stvořenou. Knihou krví napsanou. Pomyslela na čarodějné knihy napsané na kůži zemřelých lidí: ona je viděla, ona se jich dotýkala. Myslela na tetování, která kdy spatřila: na mužích, kteří se předváděli na poutích, a nebo prostě v ulicích na dělnících bez košil, kteří měli na zádech jehlou vyvedená poselství pro své matky. Psát knihu krve, to nebylo nic nového.

Ale na takovou svěží kůži, na takovou zářivou pokožku -• ach, bože, to je zločin. Ječel, zatímco mu trýznivé hroty zlomků džbánu na vodu drásaly tělo. Cítila jeho muka, jako by byla její vlastní, a ta zase nebyla tak strašná...

Dosud hlasitě sténal. A bojoval, a chrlil obscennosti na své trýznitele. Nevšímali si toho. Shlukli se kolem něj a hluší ke všemu škemrání i úpěnlivým prosbám činili se na něm se vsím zaujetím bytostí zahaných na příliš dlouhou dobu do ticha. Mary poslouchala, jak hlas toho chlapce dohasíná, znavený vlastním nářkem. Zápasila se strachem, jímž jí ztěžkly končetiny. Věděla, že se musí nějak dostat do horního pokoje. Jakkoliv. Nezáleží na tom, co je za dveřmi nebo na schodišti on ji potřebuje a to stačí.

Vstala a ucítila, že jí vlasy víří a kroutí se kolem hlavy jako hadi Gorgony Medusy. Skutečnost se vytrácela stěží dohlédla na podlahu pod nohama. Prkenné stěny domu se stávaly pouhými stíny a tma kypící za nimi otvírala na Mary běsnící jícen. Pohlédla ke dveřím, cítíc celý čas letargii, již bylo tak těžké vzdorovat.

Nestáli o to, aby šla nahoru, to bylo jasné. Možná, pomyslí si, že se mě trochu bojí. Ta myšlenka jí dodala odvahy; proč by se vůbec snažili ji zastrašit, kdyby její pouhá, přítomnost, po tom, co se jim otevřel vstup do světa živých, pro ně neznamenal hrozbu?

Dveře, pokryté svažetelou barvou, byly otevřené. Reálná podoba domu za nimi už zcela podlehlá kvilicému chaosu dálnice. Prošla a soustředila se na cestu. Chodidly se dosud dotýkala pevné podlahy, ačkoli očima už ji nevnímala. Obloha měla barvu pruské modři, dálnice byla široká a větrná, mrtví se tlačili ze všech stran. Probíjela se jimi stejně, jako by se musela prodírat davem živých lidí, zatímco jejich prostoduché, tupé obličejy na ni zíraly a vztekaly se nud jejím vpádem.

S „Prosím“ byl konec. Už neříkala nic; jenom zatínala zuby, upírala přimhouřené oči na dálnici a nohama šátrala před sebou, aby našlápla schodiště, které tam někde muselo být. Klopýtla. Z davu se pozdvihlo zavytí. Nedokázala odhadnout, zda se posmívají její nešikovnosti, nebo jestli tím zvukem chtějí upozornit ostatní, jak daleko už se dostala.

První schod. Druhý schod. Třetí schod.

Přestože na ni dotírali ze všech stran, klestila si úspěšně cestu davem. Nyní už dohlédla skrze dveře pokoje do místa, kde ležel s roztaženými rukama obklopen útočníky její malý lhář. Slipy měl shrnuté ke kotníkům: vypadalo to jako znásilnění. Už nekřičel, měl jenom hrůzou a bolestí široce rozetvorené oči. Alespoň dosud žil. Díky vrozené pružnosti se jeho mladá mysl vyrovnávala s výjevy, jež se před ním odehrávaly.

Náhle trhl hlavou a podíval se přes dveře přímo na ni. V této kritické situaci se v něm probudila, skutečná schopnost, která však byla jenom zlomkem jejích schopností. Přesto jí měl dost, aby dokázal s Mary navázat, spojení. Jejich oči se setkaly. V oceánu modré tmy, v obklícení civilizací, kterou ani neznali, ani jí nerozuměli, potkala se a prolнула jejich živoucí srdce.

„Je mi to líto,“ řekl tiše. A zazníval v tom neskonale žal. „Je mi to líto. Je mi to líto.“ Jeho oči se vymanily ze zajetí Maryina pohledu.

Byla si jistá, že už musí být téměř na vrcholu schodiště. Viděla, že kráčí prázdným prostorem, viděla jejich obličejy nahoře, dole i ze všech ostatních stran. Teď už zahlédla nezřetelný obrys dveří, prkna a trámy místnosti, ve které ležel Simon. Byl pokryt.

krví od hlavy až k patám. Viděla ta znamení, ty hieroglyfy utrpení na každé pídí jeho těla, obličejy i končetin. V jednom okamžiku se zdálo, jako by byl ozářen nějakým neznámým zdrojem světla. Viděla ho v prázdném pokoji, do kterého oknem pronikaly paprsky slunce. Po boku mu ležel roztržitý džbán na vodu. Její koncentrace polevila a neviditelný svět se stal viditelným. Simon plul v prostoru, zatímco mrtví ho ze všech stran popisovali, rvali mu vlasy na hlavě i porost chlupů na těle, aby získali více místa pro své záznamy. Psali mu do podpaží, na víčka, na genitálie, do rýhy mezi hýžděmi, na plosky chodidel.

Ale ať ho viděla mezi trýzniteli nebo samotného v místnosti, stále jen krvácel a krvácel.

Nyní už dospěla ke dveřím. Natáhla třesoucí se ruku po pevné jistotě kliky, ale přestože zmobilizovala všechnu svou schopnost soustředění, obraz se nevyjasnil. Byla tu jen jeho nehmotná podoba, ale i to postačovalo. Uchopila kliku, zmáčkla ji a rozrazila dveře do pracovny.

Byl tady, přímo před ní. Dělili je snad jen dva nebo tři yardy spiritualizovaného prostoru. Jejich oči se opět setkaly. Vyměnili si dlouhý pohled, společný světu živých i mrtvých. Bylo v něm slitování i láska. Klam vyvanul, lži se obrátily v prach. Namísto chlapcových podvodných úsměvů jí přicházela v ústretu nefalšovaná něha.

A tím pohledem zastrašení, umrlci odvrátili hlavy. Jejich obličejy se vypjaly, jako by jim neznámá síla natahovala kůži na lebce. Jejich těla tmavla a získávala barvu podlitin, hlasy se stávaly v předtuše porážky pisklavými. Natáhla se k němu, už nemusila zápasit s hordami zemřelých; odpadali od své oběti jak mouchy zasažené jedeni.

Dotkla se, lehounce, jeho tváře. Ten dotek byl požehnáním. Do očí mu vstoupily slzy, stékaly po zjizvených tvářích a mísily se s krví.

Mrtví umlkali. Mizeli kdesi na dálnici. Jejich zášť vyprchala.

Pokoj se začal část po části obnovovat. Vedle chlapcova těla, otřásajícího se pod náporom vzlyků, byla vidět podlaha potřísněná

černou krví, každé prkno, každý hřebík. Okna se stala průzračnými. Venku skomíral den a na ulici se ozýval křik dětí. Dálnice úplně zmizela z dohledu živých lidí. Ti, kdož po ní cestovali, obrátili zraky do tmy a odešli v zapomnění, nechávající za sebou ve světě živých jenom své znaky, svá znamení.

Doutnající, puchýři pokryté tělo Rega Fullera leželo na prostředním odpočívadle podupané nohama lhostejných poutníků, kteří procházeli křižovatkou. Nakonec přišla v doprovodu ostatních i Fullerova vlastní duše, a dříve než ji dav odvedl vstříc jejímu osudu, pohlédla ještě na tělo, jež jí kdysi bývalo příbytkem.

Nahoře v temném pokoji klečela Mary Florescuová vedle chlapce a hladila ho po krvi splepených vlasech. Nechtěla odejít pro pomoc dřív, než bude mít jistotu, že se jeho trýznitelé nevrátí. Neozýval se žádný zvuk, až na předání tryskového letadla, které si razilo stratosférou cestu vstříc úsvitu. Chlapcův dech byl tichý a pravidelný. Neobklopoval ho už oblak světla. Všechny smysly fungovaly jako dřív. Zrak. Sluch. Hmat.

Hmat.

Dotýkala se ho tak, jak by se toho dříve neodvážila. Hladila ho. Něžně, pouze konečky prstů, jak slepá žena čtoucí Braillovo písmo, pátrala po vyvýšeninách kůže, kde nacházela nepatrná slůvka zapsaná nesčetným množstvím rukou. I přes všechnu tu krev rozeznávala pečlivý způsob, jímž byla slova vyřezána. Byla dokonce schopna přečíst ve skomírajícím světle sem tam nějakou větu. Byl to důkaz nade vši pochybnost, a ona si přála, ach Bože, jak si jen přála, aby se jí ho nikdy nedostalo. Ale přesto byl zde: potvrzení života mimo tělo, vepsané do těla samého.

Chlapec přežije, to bylo jasné. Krev již zasychala a nesčetné rány se zacelovaly. Byl zdravý a silný. K vážnému tělesnému poškození nedošlo, ale jeho krása je navždy ztracená. Od nynějška bude v nejlepším případě předmětem zvědavého zájmu. V tom horším bude vzbuzovat odpor a hrůzu. Ale ona ho bude chránit a chlapec se časem naučí jí důvěřovat. Jejich srdce se nerozlučně spojila.

Po nějaké době, až se slova na jeho těle zacelí, bude mu je předčítat. Bude s nekonečnou láskou a trpělivostí přepisovat příběhy, které zemřelí vypověděli jeho prostřednictvím.

Vyprávění napsané na břicho hezkou kurzívou. Svědectví vyvedené elegantním, vytríbeným písmem, jež mu pokrývalo obličej a temeno. Příběhy na zádech a břicho, na holeních, na jeho rukách.

Všechny je přečte, o všech podá zprávu tak, aby celý svět poznal příběhy, které vyprávěli mrtví.

Ten chlapec byl Knihou krve a ona jejím výsadním vykladačem.

Snesla se tma. Mary přestala snít a odváděla chlapce, nahého, do konejšivé noci.

Toto jsou tedy příběhy z Knihy krve. Cti je, pokud se ti líbí. A uť se.

Jsou kompasem na temné dálnici vedoucí ze života k neznámým cílům. Někteří jej nebudou potřebovat. Půjdou v míru, po osvětlených ulicích, vyprovázeni ze světa živých útěchou a modlitbami. Ale pro některé, pro několik vyvolených, mohou nadejít hrůzy, které je rázem zavedou na, dálnici prokletých.

A tak čti. Cti a uť se.

Konec konců je dobré být připraven na nejhorší a moudré naučit se kráčet dříve, než tě opustí dech.

PŮLNOČNÍ VLAK SMRTI

Leon Kaufman už nebyl ve městě žádný nováček. Palác rozkoší. Tak ho nazýval v dobách své nevinnosti. Ale tehdy žil v Atlante a New York mu byl svým způsobem zaslíbenou zemí, kde bylo možné cokoli.

Ted' už byl Kaufman tři a půl měsíce ve městě svých snů a Palác rozkoší mu nepřipadal rozkošný ani náhodou.

Opravdu uplynulo teprve jediné roční období od chvíle, kdy vystoupil na autobusové stanici Port Authority a zadíval se dvaačtyřicátou ulicí směrem k broadwayské křižovatce? Tak krátký čas stačil na ztrátu tolika hýčkaných iluzí.

Bylo mu trapně, když jenom pomyslel na svou naivitu. Svíjel se studem při vzpomínce na to, jak stál a hlasitě provolával: „New Yorku, miluji tě!“

Milovat?

Nikdy.

V nejlepším případě to bylo poblouznění.

A nyní, pouhé tři měsíce života v objektu svého zbožňování,

po dnech a nocích strávených v jeho společnosti, ztratilo město punc dokonalosti.

New York byl prostě jenom velkým městem.

Viděl, jak se po ránu probouzí, podobno vandrákovi, jenž si vybírá zamordované lidi z mezer mezi zuby a sebevrahy z rozčuchaných vlasů. Vídal pozdě v noci, jak se jeho špinavé vedlejší ulice bezostyšně dvoří zkaženosti. Pozoroval ho za horkých odpolední, líné a ohydné, netečné k ukrutnostem, jež byly páchany v jeho přecpaných ulicích.

To nebyl Palác rozkoší.

Tady se nerodilo potěšení, ale smrt.

Každý, s kým se tu setkal, alespoň zavadil o násilí; stalo se životní realitou. Bylo téměř společenskou nutností mít nějakého známého, jenž zemřel násilnou smrtí. Byl to důkaz, že žijete v tomto městě.

Ale Kaufman miloval New York na dálku téměř dvacet let. Plánoval si svůj milostný román po většinu dospělosti. Nebylo proto snadné setřást tu vášeň, jako by jí nikdy nepropadl. Ještě se našly chvíle, za časného rána, dříve než se rozezněly sirény policejních aut, nebo když se smrákalo nad Manhattanem, které měly i dnes punc zázračnosti.

Pro tyto okamžiky i pro své sny dokázal dosud odpouštět tomuto městu, i když se chovalo pramálo gentlemansky.

Město však tak snadno neodpouštělo. Těch několik měsíců, kdy žil Kaufman v New Yorku, byly jeho ulice zalévány potoky krve.

Po pravdě řečeno, nebylo jí tolik prolito na ulicích samých, jako spíše v tunelech pod nimi.

„Řezník z metra“, zněl titulěk měsíce. Jen za minulý týden byly ohlášeny další tři vraždy. Rozčtvrcená a částečně vykuchaná těla byla objevena v jednom z vozu podzemní dráhy ve stanici AVENUE OF AMERICAS. Vypadalo to, jak kdybyste vyrušili zručného zaměstnance jatek uprostřed práce. Ty vraždy

byly provedeny s takovou profesionalitou, že se policie rozhodla prověřit všechny muže ze svých záznamů, kteří měli kdy co do činění s masným průmyslem. Zatčení vraha mělo být otázkou pouhých několika dnů. Detektivové prohledali budovu jatek, sledovali dokonce balírnu masa na nábřeží, ale výsledek se nedostavoval.

Ta tři posledně nalezená těla nebyla ovšem prvním případem tohoto druhu; týž den, kdy Kaufman přijel, objevil se na stránkách The Times článek, o němž každá morbidní sekretářka v kanceláři mluvila dodnes.

Ten článek informoval o německém turistovi, který se pozdě v noci zamotal v podzemním systému metra a náhodou objevil v jednom z vozů mrtvé tělo. Oběť byla dobře stavěná, atraktivní, třicetiletá žena z Brooklynu. Byla úplně nahá. Do posledního kousku prádla, do posledního šperku, včetně náušnic.

Nejbizarnější na celém případě byla systematickosti, s jakou bylo oblečení úhledně poskládáno a jednotlivě uloženo v igelitových taškách na sedadle vedle mrtvol.

Tady nezpracoval nějaký zkratkovitě uvažující pošuk s břitvou. To byla vysoce inteligentní mysl; šílenec se silným smyslem pro pořádek.

Ale ještě bizarnější, než péče, s jakou vrah svou oběť odstrojil, bylo její zhanobení. Zprávy říkaly, ačkoli to mluvčí policejního departmentu odmítl potvrdit, že tělo bylo s úzkostlivou pečlivostí oholeno. Byl odstraněn každý vlas či chlup z hlavy, z genitálií, z podpaždí; vše ořezáno a opáleno až na kůži. Dokonce i řasy a obočí byly vyškubány. K dovršení toho všeho byla mrtvola pověšena za nohy na jednom z držadel připevněných ke stropu vozu a pod ní byl umístěný černý umělohmotný kbelík vyložený černou igelitovou taškou k zachycení vytrvalého proudu krve, jenž se valil z ran.

V tomto stavu, obnažené, oholené, zavěšené a téměř bílé ztrátou krve, bylo nalezeno tělo Loretty Dyerové.

Bylo to odporné, bylo to pedantské, a bylo to naprosto matoucí.

Nedošlo k znásilnění, nenašly se žádné stopy mučení. Ta žena byla rychle a účinně sprovedena ze světa, jako by nebyla ničím víc než kusem masa.

A řezník byl dosud na svobodě.

Otcové města, ve své moudrosti, vyhlásili embargo na jakékoli informace o tomto případě. Říkalo se, že muž, který tělo našel, je v ochranné vazbě v New Jersey, mimo dosah dotěrných novinářů. Ale zastírací manévr selhal. Jakýsi peněz lačný policajt vyzradil reportérovi z Timesů důležité podrobnosti. Kdekdo v New Yorku teď znal hrůzný příběh této brutální vraždy. Byl to námět rozhovorů ve všech restauracích a barech; a ovšem v metru.

Ale Loretta Dyerová byla pouze první v řadě. Nyní tedy byla za identických okolností nalezena další tři těla; ačkoli vrah byl tentokrát evidentně vyrušen při práci. Nestačil oholit všechna těla a proříznout krční tepny. Ale v pátrání se objevil daleko příznačnější rozdíl: tentokrát to nebyl turista, komu se naskytl ten pohled jako prvnímu, byl to reportér listu The New York Times.

Kaufman zběžně přelétl reportáž, jež zabírala celou první stranu těchto novin. Na rozdíl od svého souseda u pultu v bufetu po takových zprávách nikterak nelačnil. Vše, co cítil, bylo mírné znechucení, které ho přimělo odsunout stranou talířek s příliš usmaženými vejci. Byl to jednoduše další důkaz úpadku města. Nedokázal se těšit z jeho choroby.

Nicméně byl také jenom člověk a nemohl zcela ignorovat krvavé podrobnosti, jež mu nabízely noviny ležící před ním na pultě. Ten článek byl napsán bez snahy o senzaci, ale díky jednoduché čistotě stylu působil případ ještě děsivějším dojmem. Chtě nechtě musel přemýšlet, o tom, kdo se za těmi zvěrstvy skrývá. Byl to snad nějaký psychopat? Nebo to bylo více na sobě nezávislých jedinců, z nichž se každý nechal inspirovat první vraždou? Třeba to byl teprve začátek všech hrůz. Možná budou následovat další mordy. Dokud se vrahova pozornost neoslabí, ať v důsledku rozjaření či vyčerpání, policajti ho nedostanou. Do té

doby bude atmosféra v tomto městě, Kaufmanem zbožňovaném městě, oscilovat někde mezi hysterií a extází.

Vousatý muž po jeho boku mu strčil loktem do šálku s kávou.

„Do hajzlu!“ vykřikl.

Kaufman poposedl, aby se vyhnul čůrku kávy, jenž běžel po pultě.

„Do hajzlu,“ zvolal muž ještě jednou.

„Vždyť se nic nestalo,“ řekl Kaufman.

Podíval se na muže s lehce pohrdlivým výrazem ve tváři. To nemehlo se snažilo utřít kávu papírovým kapesníčkem, jenž se mu pod rukou měnil v kašovitou hmotu.

Kaufman se přistihl, že přemýšlí o tom, zda by byl tenhle růžolící moula s nepěstovaným vousem schopen spáchat vraždu. Skrývá se nějaké znamení v tom přežraném obličej? Lze najít nějakou stopu ve tvaru lebky nebo v těkání malých očí, která by prozradila jeho skutečnou povahu?

Muž promluvil. „Dáte si jiný?“

Kaufman zavrtěl hlavou.

„Kafe. Pořádný. Černý,“ řeklo nemehlo dívce za pultem. Vzhledla od grilu, z kterého odstraňovala studený omastek.

„Hmm?“

„Jste hluchá? Kafe.“

Muž se na Kaufmana zakřenil.

„Hluchá,“ zopakoval.

Kaufman si všiml, že mu ve spodní čelisti chybí tři zuby.

„Vypadá to blbě, co?“ řekl.

(Jo má na mysli? Kávu? Chybějící zuby?)

„Ty tři rozporcovaný lidi.“

Kaufman přikývl.

„Jednoho to nutí přemýšlet,“ řekl muž.

„Jistě.“

„Chci říct, že je to kamufláž, ne? Oni vědí, kdo to udělal.“

Absurdní konverzace, pomyslel si Kaufman. Sundal si brýle a strčil je do kapsy: vousatý obličej zmizel z dohledu. Takhle to bylo o poznání lepší.

„Parchanti,“ prohlásil jeho soused. „Zasraný parchanti, všichni do jednoho. Vsadím boty, že je to všechno kamufláž.“

„Jak to?“

„Už mají důkaz: akorát nás udržují v té podělané nejistotě. V té věci je něco nadpřirozeného.“

Kaufman pochopil. Ten mamlas tu předkládal nějakou teorii spiknutí. Už jich slyšel tolik; lék na všechno.

„Koukněte, teď se pořád něco klonuje a jim se to vymyká z rukou. Možná, že vypěstovali nějaký zasraný příšery, jaký si ani neumíme představit. Tam dole je něco, co před náma tutlaj. Jak říkám, kamufláž. Dám na to krk.“

Kaufman shledával jistotu toho muže půvabnou. Monstra na číhané. Šest hlav, dvanáct očí. Proč ne?

Věděl, proč ne. Protože by to zbavovalo viny jeho město. Kaufman v hloubi duše věděl, že monstra z podzemí se až příliš podobají člověku.

Vousáč hodil peníze na pult. Vstával a jeho špekátý zadek sklouzl z upatlané umělohmotné stoličky.

„Asi nějakej posranej polda,“ řekl na rozloučenou. „Zkoušel vymyslet nějakýho zasranýho hrdinu, a místo toho vyrobil nějakou zkurvenou příšeru.“ Pitvorně se zašklebil. „Vsadím se, o co chcete,“ dodal a bez dalších slov se odporoučel.

Kaufman pomalu nasál vzduch nosem, napětí v jeho organismu polevilo.

Neměl rád taková setkání: míval z nich pocit, že neumí mluvit, že je neschopný. Když o tom nyní přemýšlel, uvědomoval si, že tenhle druh lidí přímo nesnáší: ty dogmatické tupce, které New York plodí v takovém množství.

Táhlo na šestou, když se Mahogany probudil. Ranní déšť se změnil v lehké podvečerní mrholení. Manhattanský vzduch voněl, tak jako vždy, svěžestí. Protáhl se, odhodil špinavou přikrývku a vstal. Musí do práce.

Zapnul televizi, aby přehlušil rytmické pleskání deště, dopa-

(lajícího na kryt větrání koupelny. Bylo mu jedno, co dávají.

Postavil se k oknu. Ulice šest pater pod ním byla přečpaná auty a lidmi.

New York byl po perném pracovním, dni na cestě domů: za zábavou, za láskou. Lidé se přelévají z kanceláří do automobilů. Někteří z nich budou po celodenní dřině popudliví; další, mírní jak ovečky, se povlečou ulicemi ke svým domovům, provázeni nekonečnými zástupy těl. A ještě více se jich bude cpát touto dobou do metra, aniž by vnímali čmáranice na zdech, kolotavý zvuk vlastních hlasů nebo tlumený hřmot, jenž se prohání tunely.

Mahogany nalézal ve svých úvahách potěšení. Konec konců nepatřil k té lůze. Mohl si tu stát u okna a shlížet na ty tisíce hlav pod sebou s vědomím, že on je vyvolený.

Měl, samozřejmě, své termíny, které musel plnit stejně jako ti lidé na ulicích. Ale jeho práce nebyla žádná bezduchá nádenici na, svým charakterem spíše připomínala povinnosti kněze.

Musel stejně jako oni vydělávat, spát, vyměšovat, ale nebyl to nedostatek peněz, co vedlo jeho kroky, nýbrž hlas dějin.

Byl součástí skvělé tradice, jejíž kořeny tkvěly v minulosti starší než Amerika sama. Byl nočním lovcem: jako Jack Rozparovač, jako Gilles de Rais, žijoucí vtělení smrti, duch v lidské podobě. Byl tím, kdo zahání spánek a probouzí hrůzu.

Ti lidé na ulici nemohli znát jeho obličej; ani by se nenamáhali věnovat mu víc než letmý pohled. Ale on je pozorně sledoval, posuzoval a odděloval od stáda ty nejvhodnější. Vybíral pro svůj obětní nůž jen mladé a zdravé kusy.

Mahogany čas od času zatoužil vyjevit světu svou totožnost, ale nesl na svých bedrech těžké břímě odpovědnosti. Nemohl počítat se slávou. Musel vést tajný život a jenom pýcha rozněcovala jeho touhu po odhalení.

Konec konců, pomyslel si, vzdává snad dobytčce hold svému řezníku, když jde na porážku?

Celkem vzato, nemohl si stěžovat. Stačí, že se účastní této velkolepé tradice, a vždy mu to bude muset stačit.

Nicméně poslední dobou se podařilo několikrát poodkrýt roušku jeho tajemství. Samozřejmě to nebyla jeho chyba. Nikdo ho nemohl vinit. Nastaly zlé časy. Život nebyl tak jednoduchý jako před deseti lety. Nebyl už nejmladší a práce ho stále více vyčerpávala. Stále těžší břímě povinností musel vléct na bedrech. Patřil mezi vyvolené a s takovým privilegiem se nežilo lehce.

Už nějakou dobu si říkal, zda nenastal čas, aby vychoval mladšího nástupce, jenž by převzal jeho závazky. Měl by to prodiskutovat s Otcí, každopádně však bude nutné, aby za sebe dříve či později našel náhradu. Bylo by zločinnýrn plýtváním, kdyby nepředal své zkušenosti nějakému učedníkovi.

Nebylo toho málo, v čem by ho mohl vycvičit. Ve všech finesách svého kromobyčejného řemesla. Nejlepší způsob, jak vystopovat kořist, jak ji správně zaříznout, jak ji svléknout, jak zbavit tělo krve. Jaké maso je pro který účel nejvhodnější. Jak naložit s ostatky co nejúčelněji. Takových důležitých detailů, tolik nahromaděné zkušenosti.

Mahogany vešel do koupelny a pustil sprchu. Když vstupoval do vany, prohlédl si své tělo. Malý teřich, šednoucí chlupy na povislé hrudi, skvrny a nežity na bledé kůži. Stárne. A přesto dnes, stejně jako kteroukoli jinou noc, musí za svou prací...

Kaufman spěchal zpátky do haly. V balíčku nesl sendvič. Po cestě si rozepínal límec kabátu a setřásal z vlasů kapky deště. Hodiny nad výtahem ukazovaly sedm šestnáct. Hodlal nepřetržitě pracovat až do desíti, ne déle.

Výtah ho vyvezl do dvanáctého podlaží k Pappasově kanceláři. Neradostně se vlekl labyrintem prázdných stolů a zakrytých strojů ke svému malému, dosud osvětlenému teritoriu. Na chodbě si povídaly uklízečky: jinak tu nebylo známek života.

Svlékl si kabát, setřepal z něj co nejdůkladněji vodu a pověsil ho na věšák.

Potom se posadil před stohy objednávek, s nimiž se už po tři dny potýkal, aby se mohl pustit do práce. Věděl, že mu zbývá

jediná noc a bude mít polovinu té dřiny za sebou. Bez nepřetržitého klapání a řinčení strojů se dokázal snadněji soustředit. Vybalil sendvič s majonézou a zabydlel se na večer.

Bylo právě devět hodin.

Mahogany byl připraven na noční směnu. Měl na sobě svůj obvyklý střízlivý oblek s hnědou úhledně uvázanou kravatou, v rukávech bezvadně vyžehlené košile stříbrné manžetové knoflíčky (dárek od první ženy). Řídnoucí vlasy se mu leskly brilantinou. Nehty měl ostříhané a vyleštěné. Obličej mu po kolínské zrudověl.

Taška byla sbalená. Ručníky, nástroje, drátěná zástěra.

Překontroloval se v zrcadle. Dosud by mu mohli hádat pětadvacet, nanejvýš padesát, pomyslel si.

Zatímco zkoumal obličej, připomínal si své povinnosti. Nade všechno musí být opatrný. Dnešní noc bude mnoho párů očí sledovat každý jeho krok a posuzovat jeho výkony. Venku si musí vykračovat jako naprosté nevinátka, jež nevzbudí v nikom žádné podezření.

Kdyby tak věděli, pomyslel si. Ti lidé na ulici, kteří ho míjejí, spěchají kolem něj, utíkají: ti, kteří do něj vrážejí bez omluvy: ti, v jejichž očích se zračí opovržení: ti, kteří se posmívají jeho velikému tělu ve špatně padnoucích šatech. Kdyby tak věděli, co dělá, kým je a co s sebou nosí.

Opatrnost, řekl si. A zhasl světlo. V pokoji zavládla tma. Sel ke dveřím a otevřel je byl zvyklý pohybovat se ve tmě. V ní se cítil šťastný.

Dešťové mraky už docela zmizely. Mahogany šel po Amsterodamské ke stanici metra na 145. ulici. Dnes večer má opět AVENUE OF THE AMERICAS, svou nejoblíbenější a často také nejproduktivnější linku.

Dolů po schodech metra, s žetonem v ruce. Potom přes turnikety. Ucítil pach tunelů. Ovšemže ne těch hlubokých s jejich zcela osobitou vůní. Ale i tady, v tomto zvětralém zelektrizo-

vaném vzduchu mělké trasy, se mu vracel pocit jistoty. Vzduch vydýchaný miliony cestujících cirkuloval v těchto králičích děrách a mísil se s dechem tvorů daleko starších; stvoření s hlasy měkkými jak jíl a s odpornými chutěmi. Jak to všechno miloval. Tu vůni, tu tmu, to dunění.

Postával na nástupišti a obhlížel kritickým okem spolucestující. Našlo by se jedno či dvě těla, která by měla smysl sledovat, ale jinak mezi nimi byla spousta odpadu: tak málo jich stálo za pronásledování. Jedinci tělesně devastovaní, obézní, nemocní, opotřebovaní. Těla poničená nestřídmostí a prostřednostmi. Jako profesionála ho to bolelo, ačkoli chápal slabost, jež kazila i nejlepší lidi.

Zdržoval se ve stanici už přes hodinu. Přecházel mezi nástupišti, zatímco vlaky přijížděly a odjížděly, přijížděly a odjížděly a s nimi lidé. Bylo až skličující vidět, jak málo je kvalitních jedinců. Zdálo se, že bude muset čekat každý den o něco déle, než se mu podaří vybrat vhodnou oběť.

Bylo téměř půl jedenácté a on dosud nenarazil na nikoho, kdo by se skutečně bez výhrad hodil k porážce.

Nevadí, říkal si v duchu, stále je dost času. Zanedlouho se vynoří návštěvníci divadel. Mezi nimi se vždycky našel jeden nebo dva kusy. Dobře živení příslušníci inteligence, svírající útržky vstupenek a vyjadřující své názory na zneužívání umění - no ano, taň* by se dalo něco najít.

Ale pokud tohle bude jedna z těch nocí, kdy už se zdá, že všechno snažení je marné, přemístí se do centra a zazené do kouta párek pozdních milenců. Nebo u některé tělocvičny odchytí jednoho či dva atlety. Ti nabízeli téměř pokaždé dobrý materiál. Problém byl v tom, že u takových zdravých exemplářů vždycky hrozilo nebezpečí odporu.

Vzpomínal si, jak zhruba před rokem napadl dva černé frajery. Byl mezi nimi tak čtyřicet let rozdíl, možná otec se synem. Bránili se noži a jeho to stálo šestitýdenní hospitalizaci. Bylo to střetnutí s těsným výsledkem, a přimělo ho zapochybovat o své zručnosti. A co horšího, začal uvažovat, jak by s ním asi jeho

pánové naložili, pokud by utrpěl smrtelné zranění. Odeslali by ho k rodině do New Jersey, aby se mu dostalo slušného křesťanského pohřbu? Nebo by uvrhli jeho mrtvolu do temnot pro svou vlastní potřebu?

Mahoganyho pozornost upoutal titulek ve výtisku New York Post, odloženého na lavici proti němu: „Policie usilovně pátrá po zabijákovi.“ Nedokázal potlačit úsměv. Myšlenky na selhání, na slabost, na smrt se rozplynuly. Ostatně, on byl ten muž, ten zabiják a pro dnešní noc byly myšlenky na zatčení k smíchu. Konec konců nebyla snad jeho profese legalizována nejvyššími možnými autoritami? Žádný policista ho nemůže zadržet, žádný soud ho nemůže odsoudit. Právě ty síly práva a pořádku, které dělají takový rozruch kolem jeho pronásledování, neslouží jeho pánům o nic méně než on sám; bezmála si přál, aby ho nějaká vysypaná policajtská makovice zadržela a odvedla triumfálně před soudce. Rád by viděl jejich obličej, až by se ozval hlas z temnot, jehož je Mahogany chráněncem, a jenž je nad vším lidským právem.

Ted' už bylo po půl jedenácté. Pramínky návštěvníků divadel se začínaly stékat, ale nikdo vhodný se dosud neobjevil. Měl v úmyslu nechat ten příval opadnout: sledovat jeden nebo dva vybrané kousky na konci proudu. Čekal, jako každý zkušený lovec, na svou příležitost.

Bylo jedenáct. Kaufman přetahoval už o hodinu déle, než si předsevzal. Podrážděnost a nuda mu znesnadňovaly práci a archy plné číslic se mu začínaly rozpíjet před očima. Deset minut po jedenácté odhodil pero a uznal porážku. Třel si pálicí oči polštářky dlaní, dokud se mu hlava nezaplnila barvami.

„Do prdele,“ pronesl.

V kanceláři společnosti nikdy neklel. Ale říct čas od času 'do prdele' pro něj znamenalo obrovskou úlevu. S kabátem přes loket se vydal k výtahu. Končetiny měl strnulé a oči se mu zavíraly.

Bylo chladněji, než předpokládal a čerstvý vzduch ho po-

někud probral z letargie. Šel na stanici podzemní dráhy na 34. ulici. Na expres do Far Rockaway. Nejdéle za hodinu bude doma.

Kaufman ani Mahogany o tom neměli ani tušení. Na křižovatce 96. ulice a Broadwaye zabásla policie chlápka, kterého považovala za Zabijáka z metra. Dostali ho v jednom z předměstských vlaků. Mužik evropského původu, třímající pilu a kladivo, zahnal ve druhém voze do úzkých mladou ženu a hrozil, že ji ve jménu Jehovy přeřízne vedví.

Zda by byl schopen splnit svou hrozbu, to byla otázka. Ale i kdyby ano, nedostal šanci. Zatímco ostatní cestující (včetně dvou námořníků) přihlíželi, předpokládaná oběť umístila dobře mířený kopanec do mužových varlat. Upustil kladivo, žena ho popadla a přerazila mu jím spodní čelist a pravou lícní kost ještě dřív, než dorazili na pomoc oba mariňáci.

Když vlak zastavil na 96. ulici, policajti už čekali, aby se zmocnili Řezníka z metra. Vtrhla jich do vlaku celá horda. Ječeli jak sirény a dělali si strachem do kalhot. Řezník ležel v jednom koutě, obličej na padrtě. S velkou slávou ho odnesli. Žena šla po výsledku domů s oběma námořníky.

Pro Mahoganyho to mělo být užitečné odvedení pozornosti, jenže v tu chvíli to nemohl vědět. Policii zabrala valnou část noci snaha určit identitu zadrženého, hlavně proto, že muž se díky rozbité čelisti zmohl na pouhé huhňání. Ve tři třicet přišel do služby kapitán Davis a poznal v muži Hanka Vasarelyho, penzionovaného prodavače květin z Bronxu. Jak se zdálo, Hank se dostával do rozporu se zákonem pravidelně. Pro nebezpečné vyhrožování a obnažování se na veřejnosti, vždy ve jménu Jehovy. Zdání klame: byl nebezpečný asi jako velikonoční zajíček. To nebyl Řezník z metra. Než na to ovšem poldové přišli, konal Mahogany už dávno svou práci.

Ve čtvrt na dvanáct nastoupil Kaufman do přímého vlaku na Mott Avenue. Sdílel vůz se dvěma dalšími pasažéry. Jedna

byla černoška středního věku v tmavém fialovém kabátu, druhý byl bledý, uhrovitý adolescent, jenž třeštil oči na strop, kde byla sprejem nastříkaná výzva: „Polib mi mou bílou prdel.“

Kaufman seděl v prvním voze. Měl před sebou ještě pětatřicet minut cesty. Ukolébán rytmickým pohupováním vlaku nechal klesnout víčka. Cesta byla nudná a on byl unavený. Neviděl, jak ve vedlejším voze poblikávají světla. Neviděl ani Mahoganyho obličej, jenž civěl přes dveře mezi vozy a poohlížel se po nějakém dalším mase.

Na 14. ulici vystoupila černoška. Nikdo nenastoupil. Kaufman na okamžik otevřel oči, zaregistroval prázdné nástupiště, a zase je zavřel. Dveře se zasyčením automaticky zaklaply. Byl unášen teplem někam ke hranici mezi bděním a spánkem a v mysli mu začínaly tanout útržky rodících se snů. Byl to příjemný pocit. Vlak se znovu rozjel a řítil se tunelem.

Možná, že někde v koutku dřímajícího vědomí zaznamenal, jak se dveře mezi prvním a druhým vozem pokradmu otevřely. Možná, že ucítil náhlý závan vzduchu z tunelu a uslyšel na okamžik hlasitější zvuk kol, ale rozhodl se nevěnovat tomu pozornost.

Možná dokonce slyšel potýčku, ve které Mahogany zdolával mladíka, jenž předtím upíral pohled na strop, ale ty zvuky přicházely z daleka a příslib spánku byl přílišným pokušením. Nadále podřimoval.

Ví Bůh, proč se mu zdálo o kuchyni, ve které jeho matka seká turín a mile se přitom usmívá. Byl ve snu malým chlapcem. Matka pracovala a on vzhlížel k jejímu rozzářenému obličejí. Turín pod ostrím nože chrupal. Chrup. Chrup. Chrup.

S trhnutím otevřel oči. Matka zmizela. Vůz byl prázdný a mladík pryč.

Jak dlouho spal? Nevzpomínal si, že by vlak stavěl na 4. západní. Rozespale se zvedl a málem by upadl, jak se vlak prudce zakymácel. Zdálo se, že dosáhli maximální rychlosti. Řidič se už asi nemohl dočkat, až bude s manželkou v posteli. Řítí se kupředu tak rychle, až to nahánělo strach.

Přes okno mezi vagóny byla stažena roletka, která tam předtím nebyla. Do Kaufmanovy strážlivé hlavy se vloudilo mírné znepokojení. Předpokládal, že dlouho spal a dozorčí ho ve voze přehlédli. Nejspíš už přešli Far Rockaway a nyní se vlak řítí někam, kde má přečkat noc.

„Do prdele,“ ulevil si nahlas.

Má jít dopředu a zeptat se řidiče? Bylo naprosto idiotské ptát se: kde to jsem? Může v tuhle noční hodinu sklidit něco lepšího než příval nadávek?

Vlak začal zpomalovat.

Stanice. Ano, stanice. Vlak opustil tunel a vjel do kalného světla stanice na 4. západní. Žádnou zastávku nezaspal.

Kam se potom poděl ten chlapec?

Bud' ignoroval zákaz přecházet za jízdy mezi vozy, nebo odešel do řidičovy kabiny a teď pravděpodobně klečí mezi jeho nohama a špulí rty, přemýšlel Kaufman. Nic neslýchaného. Konečně tohle byl Palác rozkoší a každý měl v téhle tmě právo na tu trošku lásky.

Kaufman pokrčil rameny. Co se stará, kam chlapec odešel?

Dveře se zavřely. Nikdo nenastoupil. Vlak vyjížděl ze stanice a jak odčerpával energii, aby znovu nabral rychlost, světla pohasla.

Kaufman cítil, jak ho opět přepadá touha po spánku, ale náhlý strach, že zaspí, mu vehnal adrenalin do organismu. Končetiny se mu chvěly nervózní energií.

Smysly se zostřily.

I přes rachot a dunění kol na kolejích slyšel z vedlejšího va-gomi zvuk trhané látky. Strhával tam někdo z někoho košili?

Natáhl se po držadle, aby získal rovnováhu.

Okno mezi vagóny bylo úplně zatažené. Kaufman zíral zamračeně na záclonky, jako by je dokázal proniknout pohledem. Vůz se natřásal a houpal. Vlak znovu uháněl po své trase.

A znovu ten zvuk trhané látky.

Že by znásilnění?

Puzen poněkud voveurským nutkáním, vydal se rozkymá-ceným vozem ke spojovacím dveřím v naději, že objeví v záclonkách nějakou skulinku. Upíral oči pevně na okno, a tak nepostřehl, že se brodí krví. Dokud -

Vtom mu uklouzla noha. Podíval se na podlahu. Žaludek zareagoval bezmála rychleji než mozek. Než se mu podařilo zvládnout situaci, byl sendvič už na půli cesty vzhůru jícnem. Několikrát se mocně nadechl zatuchlého vzduchu a znovu se obrátil k oknu.

V hlavě se mu ozývalo: krev. Nic už z ní to slovo nevypudí.

Od okna ho dělily necelé dva yardy. Musí se podívat. Na botě mu ulpěla krev. Tenoučná stružka se táhla do vedlejšího vagónu, a přesto se musí podívat.

Musí.

Udělal zbylé dva kroky ke dveřím a pátral po nějaké škvírci v záclonkách: mělo by stačit vytažené vlákno. Našel malinkatou díрку. Přitiskl k ní oko.

Jeho rozum odmítl přijmout to, co oči viděly, jako něco nereálného, něco viděného jenom ve snu. Mysl říkala, že to nemůže být pravda, ale tělo, které vědělo své, hrůzou strnulo. Široce otevřené oči se nedokázaly odtrhnout od údésné scény. Vlak rachotil. Kaufman stál u dveří, z končetin se mu vytrácela krev, nedostatkem kyslíku se mu točila hlava. Záblesky jasného světla mu zastřely hrůznou scénu.

Omdlel.

Když vlak dorazil do Jay Street, byl dosud v bezvědomí. Neslyšel řidičovo hlášení, že všichni, kdo pokračují dále, si musejí přestoupit. Kdyby vnímal normálně, kladl by si otázku po jeho smyslu. Žádný z vlaků nevyvrhuje všechny své pasažéry na Jay Street; ta linka pokračuje přes Aqueduct Ráče Track, Kennedy-ho letiště až na Mott Avenue. Ptal by se, co to může být za vlak. Jenomže Kaufman to už věděl. Pravda visela ve vedlejším voze. Pravda se spokojeně usmívala zpoza kroužkové řeznické zástěry.

Byl to půlnoční vlak smrti.

V hlubokém bezvědomí nevnímá člověk čas. Snad to trvalo vteřiny, snad celé hodiny, než s mrkáním znovu otevřel oči a soustředil se na novou situaci, ve které se nalézal.

Ležel nyní pod jednou ze sedaček, podél vibrující stěny vozu. Osud stál prozatím při něm, pomyslel si: kodrcání vagónu muselo nějak dostrkat jeho bezvládné tělo mimo dohled.

Připomněl si hrůzy, které spatřil ve vedlejším voze, a musel polknout, aby se nepozvracel. Byl sám. Ať už byl dozorčí vlaku kdekoliv (možná zavražděný), nemá možnost dovolat se jeho pomoci. A řidič? Leží mrtvý za řízením? Řítí se vlak neznámým tunelem bez stanic vstříc zkáze?

Nezahyne-li při srážce, stále je tu Řezník, který se vedle věnuje své práci a od Kaufmana ho dělí jediné dveře.

Ať si to v hlavě převracel, jak chtěl, ty dveře se jmenovaly Smrt.

Byl to ohlušující rachot, zvláště když člověk leží na podlaze. Kaufman jekal zuby. Obličej mu vibracemi znecitlivěl; dokonce i lebka ho bolela.

Uvědomoval si, jak se mu do vyčerpaných končetin vrací síla. Opatrně svíral a zase napíнал prsty, aby v nich obnovil krevní oběh.

Jakmile se vrátil cit, vrátila se i nevolnost. Dosud měl před očima obraz monstrózní brutality z vedlejšího vagónu. Jistěže viděl nějaké fotografie obětí vražd, jenže tohle nebyly obyčejné vraždy. Jel v jednom vlaku s „Řezníkem z metra“, jenž své oběti věšel za nohy k dráždlům nahé a vyholené.

Jak dlouho může trvat, než zabiják projde dveřmi a vezme si ho do parády? Byl si jistý, že neukončí-li jeho život vrah, udělá to za něj tohle napjaté očekávání.

Za dveřmi uslyšel nějaký pohyb.

Pud sebezáchovy zapracoval. Kaufman se vmáčkl ještě víc pod sedačku a schoulil se do kuličky. Smrtelně bledý obličej při-

tiskl ke stěně. Rukama si zakryl hlavu a zavřel pevně oči, jako dítě ve strachu před bubákem.

Dveře se zvolna otevřely. Cvak. HŮŮŮš. Nápor vzduchu z trati. Byl podivně cítit, měl jiný pach než ten, který Kaufman znal. A byl studenější. To, co cítil v chřípí, byl jakýsi nepochopitelný a nepřátelský závan z počátků světa. Celý se roztrásl.

Dveře zaklaply. Cvak.

Kaufman věděl, že Řezník je blízko. Možná od něj nestojí dál než několik palců.

Dívá se mu nyní na záda? Nebo se nad ním právě sklání s nožem v ruce, aby ho vybral ze skrýše jako šneka z ulity?

Nestalo se nic. Žádný dech v týle. Žádná čepel mezi žebry.

Jen klapot podrážek, jenž se pomalu vzdaloval.

Kaufman uvolnil vzduch, který dosud zadržoval v plicích, až to bolelo. Zahvízdal mu mezi zuby.

Mahogany byl poněkud rozčarovaný, že mu spící muž vystoupil na 4. západní. Doufal, že bude mít práci po celý zbytek cesty. Bohužel: ten muž byl pryč. Stejně nevypadal moc zdravě, pomyslel si, nejspíš to byl nějaký chudokrevný židácký účetní. To by nebylo kvalitní maso. Mahogany šel vozem k řidičově kabině. Stráví tu zbytek cesty.

Kristepaie, vždyť on zabije řidiče, uvažoval Kaufman.

Slyšel, jak se dveře kabiny otevřely. Potom hluboký a chraptavý Řezníkův hlas:

„Ahoj.“

„Ahoj.“

Oni se znají.

„Hotovo?“

„Hotovo.“

Kaufman byl banalitou toho rozhovoru šokován. Hotovo? Co to znamená: hotovo?

Několik dalších slov mu uniklo, protože se vlak dostal do hlučnější partie trati.

Kaufman už nedokázal déle odolávat. Musel se podívat. Opatrně se rozbalil a ohlédl přes rameno. Spatřil jen Řezníkovy nohy

a spodek dveří otevřené kabinky. Ksaku. Chtěl znovu vidět obličej té zrůdy.

Z kabiny se ozval smích.

Kaufman zvažoval rizika svého postavení: hrůzná matematika. Zůstane-li, kde je, Řezník ho dříve nebo později najde a nadělá z něj sekanou. Opustí-li svou skrýš, riskuje, že bude spatřen a pronásledován. Co je lepší: zůstat pasivní a nechat se zaskočit smrtí v téhle pasti, nebo vzít nohy na ramena a potkat svůj osud někde uprostřed vlaku?

Kaufman nemohl uvěřit vlastní odvaze: přemístí se.

Nespouštěje oči z Řezníkových zad, soukal se nekonečně pomalu zpod sedačky. Konečně se dostal ven a začal se plížit ke dveřím. Každá píd' cesty, kterou musel urazit, mu působila muka, ale jak se zdálo, byl Řezník příliš zaujat rozhovorem, než aby ho napadlo se obrátit.

Kaufman dospěl ke dveřím. Začal se pomalu stavět na nohy a zároveň se připravoval na pohled, jenž ho čeká ve vedlejším voze. Nahmatal kliku a polehoučku otevřel dveře.

Hluk kolejí zesílil. Ovanul ho zatuchlý vzduch, jehož zápach neměl na povrchu země obdobu. Řezník to musí slyšet nebo cítit. Určitě se otočí -

Ne. Kaufman se protáhl mezerou ve dveřích do krvavé komnaty, jež se za nimi skrývala.

V pocitu úlevy ztratil obezřetnost. Dveře, které za sebou nezavřel dosti pečlivě, se začaly díky otřesům pomalu otevírat.

Mahogany vyhlédl z kabiny a podíval se zpátky.

„Sakra, co to je?“ zeptal se řidič.

„Akorát jsem pořádně nezavřel dveře.“

Kaufman slyšel, jak se Řezník blíží. Pouhý uzlíček nervů, schoulil se u přepážky a měl najednou co dělat, aby si nepustil clo kalhot. Dveře byly z druhé strany dovřeny a kroky se opět vzdálily.

Zachráně, alespoň pro nejbližší chvíli.

Kaufman, obrňuje svou mysl proti obrazu jatek, otevřel oči.

Nebylo vyhnutí.

Naplnilo to všechny jeho smysly: pach otevřených útrob, pohled na těla, pocit vlhka na zemi pod prsty, kožená drždla vrzající pod vahou mrtvol i vzduch plný slané pachuti krve. Byl v téhle kleci řítící se tmou sám se smrtí.

Nevolnost zmizela. Až na mírný odpor necítil nic. Dokonce se přistihl, že pozoruje mrtvá těla s jistou dávkou zvědavosti.

Nejbliže byly ostatky uhrovitého mladíka, kterého viděl v prvním voze. Jeho tělo se, stejně jako těla ostatních, pohupovalo v rytmu otřesů vlaku; jakýsi obscénní tanec smrti. Paže se volně klinkaly. V ramenních kloubech zely zhruba palec až dva hluboké rány, které zajišťovaly, aby mrtvoly visely úhledněji.

Pohled na pohupující se části těla mrtvého chlapce byl fascinující. Jazyk visící z otevřených úst. Hlava klinkající se na prořízlém krku. Dokonce i mladíkův penis se komíhal sem a tam v oholených slabinách. Z rány na hlavě a otevřené krční tepny dosud rytmicky stříkala krev do černého vědra. Ten obraz skýtal cosi vytříbeného: známku dobře vykonané práce.

Za tělem chlapce visely mrtvolky dvou bílých dívek a muže tmavší pleti. Kaufman se poněkud vyklonil, aby si mohl prohlédnout jejich obličej. Byly zcela prázdné. Jedna z dívek byla krásná. Muže odhadoval na Portoričana. Všichni byli zbaveni vlasů i ochlupení. Vzduch dosud čpěl opálenými chlupy. Kaufman se podél stěny zvedl ze své schoulené pozice. Jedno z ženských těl se otočilo kolem své osy a nabídlo mu pohled na partii zad.

To bylo pro Kaufmana přespříliš.

Záda byla od krku po zadek rozříznuta, svaly se stáhly a odhalily lesknoucí se obratle. Byl to vrcholný triumf Řezníkovy řemesla. Tak tu visely tyhle vyholené, krvácející, podřezané pozůstatky lidských bytostí jak rozpárané ryby, jak ovoce dost zralé k snědku -

Kaufman měl nutkání pousmát se dokonalosti tohoto hrůzného divadla. Cítil, že šílenství klepe na bránu jeho vědomí, nabízejíc mu zapomnění a naprostou lhostejnost vůči světu.

Nekontrolovatelně se roztřásl.

Jeho hlasivky měly tendenci vyrazit výkřik. To nesmí pustit: jestli zaječí, bude vzápětí viset vedle ostatních těl.

„Do prdele," ulevil si hlasitěji, než zamýšlel. Odlepil se od stěny a vydal se uličkou houpajících se mrtvol napříč vagónem. Na lavicích v blízkosti svých majitelů ležely úhledné hromádky šatstva a doplňků. Podlaha pod podrážkami lepila zasychající žlučí. I přes štěrbinu těsně přivřených víček viděl až příliš zřetelně krev ve vědrech: byla hustá, čpěla a na jejím povrchu se tvořily sraženiny.

Už se protáhl za chlapce a vpředu postřehl dveře třetího vozu. Jediné co musel, bylo projít touhle uličkou hrůzy. Snažil se pokračovat v cestě, nevnímat děsivou skutečnost, jež ho obklopovala, a soustředit se na dveře, za kterými se mu znovu vrátí zdravý rozum.

Minul první ženu. Už jenom pár yardů, říkal si, nejvýše deset kroků nebo i méně, bude-li pokračovat s větší sebedůvěrou.

Náhle zhasla světla.

„Pane Bože," řekl Kaufman.

Vlak se najednou naklonil a Kaufman ztratil rovnováhu.

V naprosté tmě, ve snaze něčeho se přidržet, objaly jeho paže nejbližší tělo. Dříve než tomu mohl zabránit, ucítil, jak se mu ruce boří do vlažného masa. Prsty sklouzly přes okraj otevřené rány a konečky se dotkly obratlů páteře. Tváří se opřel o hladkou pokožku stehna.

Zařval; jeho výkřik ještě nedozněl a světlo znovu zablikalo.

V tentýž okamžik, kdy se rozsvítilo, zaslechl Řezníkovy kroky, které směřovaly ke dveřím mezi vagóny.

Pustil se těla, jež objímal. Obličej zamazaný od krve - měl pocit, jako by byl pomalovaný válečnými barvami.

Ten výkřik mu pročistil hlavu a on náhle cítil, jak se mu do žil vlévá jakýsi zdroj energie. Nenechá se honit po vlaku, to věděl: pro zbabělost tu teď není místo, teď ne. Ceká ho ten nejstarobylejší způsob měření sil, dvě lidské bytosti proti sobě, tváří v tvář. A neexistuje žádný uskok - žádný - který by nemohl použít, aby skolil svého nepřítele. Jde o přežití. Cistě a jasně.

Klika dveří se pohnula.

Kaufman se s chladnou pevnou rozvahou rozhlédl po nějaké zbraní. Jeho pohled padl na hromádku Portoričanových šatů. Mezi prsteny s falešnými kameny a řetězy ze zlaté imitace ležel nůž. Bezvadně vyčištěný, s dlouhou čepelí, zřejmě Portoričano-va radost a pýcha. Kaufman se natáhl kolem svalnatého těla a zmocnil se zbraně. Nůž mu poskytl dobrý pocit; pocit příjemného vzrušení.

Dveře se otevřely a za nimi se objevil zabijákův obličej.

Kaufman si ho prohlížel skrze jatka, která měl Mahogany na svědomí. Nevzbuzoval nijak hrůzostrašný dojem; byl právě takový jako každý jiný plešatý a obézní muž kolem padesátky. Měl fádňní obličej a hluboko posazené oči. Ústa spíše malá s jemně vykrojenými rty. Vlastně to byla ženská ústa.

Mahogany nechápal, odkud se sem ten vetřelec dostal, ale byl si vědom toho, že se jedná o další nedopatření, o další známku jeho stále menší způsobilosti. Musí toho nanicovatého tvora okamžitě sprovodit ze světa. Konec konců, nemohou být dál než míli či dvě od cíle. Musí toho mužíčka podříznout a zavěsit hlavou dolů dříve, než vjedou do konečné stanice.

Vstoupil do druhého vozu.

„Vy jste přece spal," řekl, když poznal Kaufmana. „Viděl jsem vás."

Kaufman neodpovídal.

„Měl jste vystoupit. O co jste se to snažil? Schovat se přede mnou? "

Kaufman mlčel.

Mahogany sáhl po sekáčku, který mu visel na ohmataném opasku. Byl od krve, stejně jako kroužková zástěra, kladívko i pilka.

„Co se dá dělat," řekl, „budu se vás muset zbavit."

Kaufman zvedl nůž, který vedle Řezníkovy výzbroje působil poněkud nepatrným dojmem.

„Vyliž mi prdel," řekl.

Mahogany se při pohledu na mužíčkovu odhodlání k obraně musel zasmát.

„Neměl jste to vidět: to není pro takové, jako jste vy," prohlásil a udělal další krok ke Kaufmanovi. „Je to tajemství."

Ach tak, jeden z těch bohem inspirovaných, není-liž pravda? pomyslel si Kaufman. To leccos vysvětluje.

„Vyliž mi prdel," řekl znovu.

Řezník se zachmuřil. Vůbec se mu nelíbil nedostatek zájmu, který ten skrček projevoval o jeho práci a jeho věhlas.

„Všichni musíme jednou umřít," řekl. „Měl byste být rád, že nebudete spálen tak jako většina: já vás zužitkuji!. Jako potravu pro své pány."

Kaufmanovou odpovědí byl úšklebek. Byl dalek toho, aby se nechal zastrašit tímhle paňhavým hromotlukem.

Řezník vyhákl sekáček ze závěsu na opasku a hrozivě jím zamával.

„Takovej špinavěj židáček jako ty," prohlásil, „by měl děkovat bohu, že může bejt nějak užitečnej: stát se masem, to je to nejlepší, v co můžeš doufat."

Řezník z ničeho nic zaútočil. Bez varování. Kaufman o krok ustoupil. Sekáček proťal vzduch, svezl se mu po rukávu kabátu a zasekl se do lýtkové kosti mrtvého Portoričana. Úder nohu téměř přetl. Rána se pod vahou těla ještě zvětšila. Maso vypadalo jako prvotřídní řízek, šťavnatý a vábný.

Řezník se snažil vytáhnout sekáček z rány a v tu chvíli Kaufman vyrazil. Mířil na oko, ale chyba v odhadu způsobila, že nůž skončil Mahoganymu v hrdle. Prošel páteří a objevil se v tenkém pramínku krve na druhé straně krku. Skrz naskrz. Jediným bodnutím. Skrz naskrz.

Mahogany cítil čepel v krku. Byl to dusivý pocit, jako by se mu v hrdle vzpříčila rybí kost. Vydal směšný, kašlavý, téměř dojmavý zvuk. Krev barvila, jako rtěnka, jeho ženská ústa. Sekáček zařinčel o podlahu.

Kaufman vytrhl nůž. Z obou ran crčela obloučkem krev.

Mahogany klesl na kolena. Nevěřičně zíral na nůž, jenž ho zabil. Mužíček ho bez pohnutí sledoval. Così říkal, ale Mahogany neslyšel. Jako by byl ponořen pod vodu.

Náhle ztratil zrak. S určitou nostalgií si uvědomoval, že už nikdy víc neuvidí a neuslyší. Toto byla smrt: sápara se po něm bez milosti.

Avšak dosud cítil v dlaních látku kalhot i to, jak mu na kůži šplíchá horká krev. Život balancoval na špičce jehly, prsty ještě zaznamenávaly poslední vjemy . . . svezl se k zemi a jeho ruce, život i jeho svatý úkol, vše se zhroutilo pod vahou vlastního těla.

Řezník byl mrtvý.

Kaufman zprudka vdechoval zatuchlý vzduch. Vrávorl. Musel se přidržet jednoho z kožených držadel. Čas plynul: nevěděl, jak rychle; utápěl se v oparu svého vítězství.

Vlak začal zpomalovat. Ozvaly se brzdy. Visící těla se zhoupala ve směru jízdy. Kola skřípala na orosených kolejkách.

Kaufmana se zmocnila zvědavost.

Bude vlak odstaven v podzemních jatkách plných masa, které Řezník během svého působení nashromáždil? A co ten řidič, tak netečný k masakru za jeho zády? Co udělá, až zastaví vlak? Najednou na tom, co se stalo, neshledával nic výjimečného. Dokázal by se postavit čemukoliv; snesl by jakýkoli výjev.

V reproduktorech rozhlasu to zapraskalo. Řidičův hlas: „Tak jsme tady, kamaráde. Neměl bys raději jít na své místo, ehrn?“

Jít na své místo? Co to znamená?

Vlak se teď pohyboval šnečí rychlostí. Za okny byla stále tma. Světlo ve voze zablikalo a zhaslo. Tentokrát se už znovu nerozsvítilo.

Kaufman se ocitl v naprosté tmě.

„Do půl hodiny jsme venku,“ oznámil rozhlas. Znělo to jako běžné hlášení ve stanici.

Vlak se zastavil. Zvuk kol dunících na kolejkách, hřmot jízdy, na který si Kaufman již přivykl, byl náhle ten tam. Vše, co slyšel, byl šum z reproduktorů. Stále nebylo nic vidět.

A potom zasyčení. Otevřely se dveře. Do vozu pronikl jakýsi odér, zápach tak čpavý, že si Kaufman musel zakrýt obličej dlaní.

Zdálo se mu, že tu stojí v tichu, s rukou na ústech, po celé věky. Nevidět, neslyšet, nemluvit.

Najednou tmou pronikl slabounký paprsek světla. Vykreslil siluetu dveří a byl čím dál silnější. Kaufman brzy rozeznal u svých nohou Řezníkovu zhroucenou postavu i sinalá těla visící po obou stranách.

Ze tmy se ozýval jakýsi šepot podobný sboru hmyzích hlásek. Tunelem se k vlaku šouraly lidské bytosti. Kaufman už rozlišoval jejich obrysy. Některé nesly pochodně, jež vydávaly kalné hnědé světlo. Ten zvuk snad způsobovala jejich chůze po vlhké zemi, snad mlsné pomlaskávání; a možná, že obojí dohromady.

Kaufman už nebyl tak naivní jako ještě před hodinou. Nebylo pochyb o tom, jaké úmysly mají bytosti, jež se blížily tmou k vlaku. Řezník zabil dva muže a dvě ženy jako potravu pro kanibaly, kteří právě přicházejí, jak na znamení gongu, povečeřet v tomhle restauračním voze.

Kaufman se sehnul a sebral sekáček, který upustil Řezník. Hluk stále sílil. Kaufman couvl hlouběji do vozu, dál od otevřených dveří, ale tady zjistil, že dveře za ním jsou také otevřené a že i v nich se ozývá tentýž stále se blížící šepot.

Stáhl se k jedné ze sedaček, odhodlán uprchnout, jakmile se ve dveřích objeví první k průhlednosti tenká ruka.

Nedokázal odtrhnout pohled. Tentokrát nestrnul hrůzou tak jako předtím, když nahlížel oknem do vedlejšího vagónu. On se prostě dívat chtěl.

Do vozu vstoupilo podivné stvoření. Díky pochodnám, jež byly nesený za ním, se jeho obličej utápěl ve stínu, obrysy těla však byly jasně patrné.

Nebylo na něm nic zvlášť pozoruhodného.

Mělo dvě paže, dvě nohy a hlavu nijak mimořádného tvaru. Mělo malé tělo a sípalo po námaze, kterou muselo vynaložit, aby se dostalo do vozu. Byl to případ spíše pro geriatra než pro psychiatra. Po tom, co všechno slyšel o fiktivních pojídačích lidského masa, takovouhle sklíčující nemohoucnost neočekával.

Další podobná stvoření vycházela ze tmy a namáhavě se škrábala do vagónu všemi dveřmi.

Kaufman byl v pasti. Potěžkal sekáček a vyvážil si ho v dla-

ni, aby byl připraven na boj s těmi předpotopními stvůrami. Pochodně, které byly přineseny dovnitř, ozářily obličeje vůdců.

Byli úplně plešatí. Unavená pokožka jejich obličejů byla vypjatá tak, že se ve světle leskla. Skvrny ukazovaly na nemoc a rozklad, svalstvo se místy proměnilo v černý hnis, jímž prosvítaly lícní a spánkové kosti. Někteří byli zcela nazí, jak děti, na jejich rosolovitých, syfilitických tělech bylo těžké rozeznat pohlaví. Genitálie seschly a to, co kdysi bývala ňadra, připomínalo nyní splhlé kožené váčky.

Ještě horší byl pohled na ty, kteří byli přioděni do jakýchsi rouch. Kaufmanovi brzy svitlo. Práchnivější kusy oděvu přehozené přes ramena nebo uvázané nad boky byly zhotoveny z lidských kůží. Ne jedna, ale i deset a více, navršené nepořádně jedna přes druhou, podobny žalostným trofejím.

Vůdci téhle groteskní fronty na jídlo se konečně dostali k mrtvým tělům. Způsob, jakým utlými rukama přejížděli po hladkých nohách mrtvol nahoru a dolů, prozrazoval smyslné potěšení. Svíjející se jazyky rozsávaly po mase sliny. Oči zrůd kmitaly hlady a vzrušením dopředu, dozadu.

Konečně si jeden z nich všiml Kaufmana.

Oči přestaly kmitat a upřely se na něj. V obličeji zrůdy se usadil tázavý výraz, jakási parodie na rozpačitost.

„Ty,“ řekla příšera. Její hlas byl stejně popleněný jako ústa, ze kterých vycházel.

Kaufman poněkud pozdvihl sekáček a odhadoval své šance. Ve voze jich bylo asi třicet a venku ještě mnohem víc. Vypadali ale tak slabě a neměli, vyjma vlastní kůže a kostí, žádné zbraně.

Zrůda konečně našla hlas, vcelku pěkně modulovaný. Jeho fistule prozrazovala kdysi vzdělaného a okouzlujícího muže.

„Vzal jste to za toho druhého, že?“

Letmo pohlédla na Mahoganyho a v mžiku se zorientovala.

„Beztoho byl starý.“ Dívala se na Kaufmana vodnatýma očima a pozorně si ho prohlížela.

„Víš, co mi můžeš,“ řekl Kaufman.

Stvůra se pól ušila o ironický úsměšek, ale už téměř zapom-

něla, jak se to dělá. Výsledkem byla grimasa, jež odhalila ústa plná zaplombovaných zubů.

„Teď to pro nás budete muset dělat vy,“ prohlásila se zvířec-kým šklebem v obličeji. „Bez potravy bychom nepřežili.“

Popleskala po zadku jednu z mrtvol. Kaufman neměl, co by na to řekl. Jenom znechuceně civěl, jak prsty příšery kloužou ve štěrbině mezi hýžděmi a ohmatávají ten choulostivý sval.

„Neznechucuje nás to o nic méně než vás,“ řekla zrůda. „Ale my to maso jíst musíme, nemáme-li zemřít. Bůh ví, že na ně nemám žádnou chuť.“

Navzdory slovům jí od úst kanuly sliny.

Kaufmanovi se vrátil hlas. Poněkud zastřený, ale to spíše v důsledku zmatených pocitů než ze strachu.

„Co jste vlastně zač?“ Vzpomněl si na vousatého muže, se kterým hovořil v bufetu. „Důsledek nějakého nedopatření?“

„Jsme Otcové města,“ odpověděla zrůda. „A matky, a synové, a dcery. Stavitelé a zákonodárci. To my jsme vybudovali toto město.“

„New York?“ řekl Kaufman. Palác rozkoší?

„Dříve než jste se narodil, dříve, než se narodil kdokoli z žijících lidí.“

Zrůda během řeči zabořila nehty pod kůži mrtvého těla a stahovala tu tenkou a pružnou slupku ze šťavnaté svaloviny. Vzadu za Kaufmanem začaly ostatní příšery svěšovat mrtvoly z držadel. Stejně rozkošnický kladly ruce na jejich prsa a slabiny. Právě tak je svlékaly z kůže.

„Budete nám toho dodávat víc," řekl otec. „Víc masa pro nás. Ten druhý byl slabý."

Kaufman na něj nevěřičně zíral.

„Já?" řekl. „Krmít vás? Za koho mě máte?"

„Musíte to pro nás udělat. A také pro ty, kdo jsou starší než my. Pro ty, kteří se narodili ještě dřív, než někoho napadlo o tomhle městě vůbec uvažovat, v dobách, kdy Amerika byla lesnatou a liduprázdnou zemí."

Vyzáblá ruka ukázala ven z vlaku.

Kaufman se podíval naznačeným směrem. V příšeří mimo vlak bylo něco, čeho si dříve nevšiml; něco nadlidských rozměrů.

Shluk příšer se rozdělil, aby Kaufman mohl projít a zblízka si prohlédnout to, co stálo venku, ať už to bylo cokoliv. Nohy mu však vypověděly službu.

„Jenom běžte," pobídl ho otec.

Kaufman myslel na své milované město. Byla tohle skutečně jeho dávná minulost, byli tohle opravdu jeho duchovní vůdci, jeho stvořitelé? Musel tomu věřit. Možná, že na povrchu žijí lidé - byrokraté, politici, všemožní úředníci, kteří znají toto strašlivé tajemství a jejichž životy jsou zasvěceny ochraně těchto odporných stvoření, která krmí tak, jako divoši krmí ovce své bohy. Něco hrůzostrašně důvěrného bylo v tom rituálu. Rozezněl se zvon - ne v Kaufmanově mysli, ale v jeho starším a hlubším já.

Jeho nohy se nechaly ovládnout pudovou potřebou uctívání a pohnuly se. Prošel uličkou těl a vystoupil z vlaku.

Světlo pochodní ozářilo stěží pouhý okraj nekonečné temnoty, jež se rozkládala venku. Vzduch se zdál být pevného skupenství. Tak hutný byl pach těch starobylých prostor. Ale Kaufman nic necítil. Jen sklonil hlavu. To bylo vše, co mohl udělat pro to, aby znovu neomdlel.

Byl tam; předchůdce člověka. Původní Američan, jenž tu měl vlast ještě dříve než Passamaquoddiové či Cejenové. Jeho oči, pokud to byly oči, ho pozorovaly.

Kaufman se třásl, jekal zuby.

Poslouchal zvuky, jež vycházely z těla toho tvora: tikání, praštění, vzlykání.

Poněkud se to ve tmě posunulo.

Zvuk toho pohybu naháněl strach. Jako když se pohne hora.

Kaufman k tomu pozdvihl obličej a aniž by uvažoval, proč to dělá, padl na kolena do marastu před Otcem Otců.

Všechny dny jeho života směřovaly k tomuto jedinému dni, každá chvíle spěla k tomuto okamžiku posvátné hrůzy.

Bylo to obrovské. Bez hlavy a bez končetin. Bez orgánů smyslového vnímání, bez jakéhokoli lidského rysu. Mohlo to být co-

koliv, bylo to jako hejno ryb. Tisíce rypáčků, pučících, rozkvétajících a opět uvadajících v souhlasném rytmickém pohybu. Bylo to měňavé jak perleť, ale občas to získalo odstín hlubší, než byla jakákoli barva, již Kaufman znal nebo dovedl pojmenovat.

To bylo vše, co mohl a chtěl vidět. V šeru se toho třásl a vrhalo pablesky ještě mnohem víc.

Déle už se dívat nedokázal. Odvrátil se a v ten okamžik vyletěl z vlaku kopací míč a dokutálel se až k Otcí.

Alespoň Kaufman si myslel, že to je míč. Teprve když si ho lépe prohlédl, poznal v něm lidskou hlavu. Řezníkovu hlavu. Kůže z ní byla v proužcích stažena. Hlava ležící před svým vládcem se leskla krví.

Kaufman odtrhl zrak od té podívané a vykročil zpátky k vlaku. Zdálo se, že celé jeho tělo pláče. Až na oči, jež byly tak rozpálené pohledem na tu věc za ním, že se z nich slzy odpařovaly.

Ve voze se už večerelo. Viděl, jak jedna příšera vydlobává něžně modré ženské oko z očního důlku. Jiná zase ohryzávala něčí ruku. U Kaufmanových nohou ležela Řezníkova mrtvola; dosud krvácela v místě, kde byla oddělena hlava.

Malý otec, s nímž prve mluvil, stál před ním.

„Budete nám sloužit?“ zeptal se mírně, jako by prosil krávu, aby ho následovala.

Kaufman civěl na sekáček - symbol Řezníkova úřadu. Příšery začaly opouštět vůz. Táhl za sebou napůl snědená těla. Odnášely pochodně a do vagónu se pomalu vracela tma.

Avšak ještě předtím, než světlo úplně dohaslo, natáhl otec ruku, sevřel Kaufmanův obličej a natočil mu ho tak, aby se mohl prohlédnout ve špinavém zrcadle okna vozu.

Odras byl matný, ale i přes to Kaufman dobře viděl, jak se změnil. Byl bělejší, než může živý člověk být, pokrytý krví a špínou.

Otcova ruka dosud pevně svírala Kaufmanův obličej. Ukazováček mu pronikl do úst. Nehet ho škrábal až v hrdle. Byl tím vetřelcem znechucený, ale neměl vůli se bránit.

„Budeš nám sloužit,“ řekla zrůda. „Bez odmluv.“

Příliš pozdě si Kaufman uvědomil, co znamenají ty prsty-

Příšera najednou pevně uchopila jeho jazyk a zkroutila jej v kořeni. Kaufman v šoku upustil sekáček. Chtěl vykřiknout, ale z úst se mu nevydrala ani hláska. Hrdlo se mu zalévalo krví, slyšel zvuk trhaného masa, svíjel se bolestí.

Zrůda držela v prstech pokrytých šarlatovou pěnou jeho jazyk. Mezi ukazováčkem a palcem.

Kaufman byl němý.

„Budeš nám sloužit,“ konstatoval otec a vložil si jazyk do úst. Žvýkal ho s evidentním zadostmčněním. Kaufman klesl na kolena a zvrátil svačinu.

Otec se odšoural do tmy; i ostatní svědkové minulých dob zmizeli ve svých doupatech. Až do příští noci.

Rozhlas zachrchlal.

„Domů,“ ohlásil řidič.

Dveře zasyčely a zaklaply. Vůz naplnily zvuky elektrických zařízení. Světla zablikala, zhasla a znovu se rozzářila.

Vlak se dal do pohybu.

Kaufman ležel na podlaze, po obličejí mu stékaly slzy, slzy potupy a rezignace. Pokud zůstane ležet, vykrvácí, říkal si. Co na tom, jestli zemře. Tenhle svět, tak jako tak, nestojí za nic.

Probudil ho řidič. Otevřel oči. Obličej, který se nad ním skláněl, byl černý a nikoli nepřátelský. Usmíval se. Kaufman se pokoušel promluvit, ale měl rty slepené krví, a tak trhal hlavou, jako koktavce, který se snaží vymáčkout. Zmohl se jen na jakési nruživé zvuky.

Nezemřel. Nevykrvácel.

Řidič ho zdvihl na kolena. Mluvil s ním jak s tříletým capar-tem.

„Dostals tu práci, kamaráde: byli s tebou velmi spokojení.“

Řidič si naslinil prsty a pokusil se rozlepit Kaufmanovy napuchlé rty.

„Máš se toho, do zítřejšího večera, hodně co učit.“

„Mnoho, mnoho učení.“

Vyvedl Kaufmana z vlaku. Stanice, ve které stáli, ničím nepřipomínala ty, které znal. Byla bíle vykachlíčkováná a naprosto čistá; sen každého správce stanice. Žádné čáranice tu nehyzdily zdi. Neviděl nikde žádné pokladny, ale potom tu nemohly být ani žádné turnikety, ani cestující. Ta trať sloužila jedinému účelu: odtud se zajišťovaly dodávky masa.

Ranní úklidová směna již pilně oplachovala, pomocí hadic, krev ze sedaček a podlahy vozu. Kdosi vynášel Řezníkovy ostatky, aby mohly být odeslány do New Jersey. Všude kolem byli lidé v plné práci.

Světlo rozbřesku padalo mřížovím střechy stanice. V jeho paprscích se líně převalovala zrnka prachu. Kaufman je uchváceně pozoroval. Od dětských let neviděl nic tak úchvatného. Nádherný prach. Točil se, vířil, tancoval.

Řidiči se podařilo rozlepit Kaufmanovy rty. Zranění úst bylo příliš vážné, než aby jimi mohl pohybovat, ale alespoň se mu lépe dýchalo. A bolest pomalu začínala ustupovat.

Řidič se na něj usmál a obrátil se k ostatním zaměstnancům stanice.

„Rád bych vám představil náhradu za Mahoganyho. Náš nový řezník,“ oznámil.

Lidé se dívali na Kaufmana a v jejich obličejích se zračila jistá úcta, která se mu přinejmenším zamlouvala.

Kaufman zvedl zrak do slunečního světla, jež padalo všude kolem něj. Pohybem hlavy naznačil, že by rád ven, na čerstvý vzduch. Řidič přikývl a vedl ho vzhůru po strmém schodišti a potom nějakým průchodem, a tak pořád dál, až na chodník.

Byl překrásný den. Jasným nebem nad New Yorkem se přesouvaly proužky bledě růžových obláček, vzduch voněl ránem.

Ulice města byly téměř prázdné. Daleko odtud projel křižovatkou taxík, motor zašvelel; po druhé straně ulice supěl nějaký běžec.

Nebude to trvat dlouho a tentýž opuštěný chodník bude přeplněný lidmi. Město se vydá za svou práci, nevědouc, na čem

bylo vybudováno, ani čemu vděčí za svou existenci. Kaufman padl na kolena a políbil zkrvavenými rty špinavý beton ulice v tichém slibu neskonale oddanosti.

Palác rozkoší přijal své zbožnění bez komentáře.

AZRAEL A JACK

Proč ho mocnosti pekelné vyslaly (ať je dlouhá jejich vláda, ať dlouho dští oheň na hlavy zatracenou), aby se pověsil na Jacka Póla, to nedokázal Azrael pochopit. Kdykoli položil svému pánovi zkusmo jednoduchou otázku: „Co tady vlastně dělám?“ dostalo se mu ostrého pokárání za zvědavost. Po tom mu nic není, zněla odpověď, na něm je, aby konal. Nebo skončil. Po šesti měsících nepřetržitého pronásledování Jacka Póla začínal mít Azrael pocit, že by nebylo tak těžké volit zánik. Tahle nekonečná hra na schovávanou nikomu nic nepřinášela. Jenom neskonalé utrpení Azraelovi. Báł se, že z toho bude mít vředy. Obával se psychosomatického malomocenství (organismus nižších ďáblů, jako je on, bývá k této chorobě vnímavý), ale nejvíce ze všeho se báł, že ztratí trpělivost a jednou toho chlápka v nekontrolovatelném návalu zraněné pýchy zabije.

Co byl vlastně Jack Pólo zač?

Dovozce okurek; podle záznamů v Levitiku to byl prostě a dobře dovozce okurek. Jeho život byl nanicovatý, rodina nemast-

na, neslaná, politické názory prostoduché a názory teologické žádné. Ten člověk byl nula, číslo ze všech malých čísel nejbezobsažnější - na co se něčím takovým obtěžovat? To není Faust, jenž by uzavřel smlouvu a prodal duši. Ten není z těch, co se dvakrát ohlédnou za příležitostmi božské inspirace: bude ohrnovat nos, krčit rameny a pokračovat ve svých okurkových obchodech. Přesto byl Azrael poután k tomuto domu, po dlouhé noci a ještě delší dny, dokud toho chlapa nedožene alespoň jakžtakž k šílenství. Bude to ještě hodně dlouhá práce, pokud vůbec kdy skončí. Ano, byly okamžiky, kdy se i psychosomatické malomocenství zdálo být snesitelné, pokud by to znamenalo odvolání z tohoto neproveditelného úkolu.

Pokud jde o Jacka J. Póla, ten pokračoval ve svém úsilí být tím nejnenápadnějším z lidí. Vždycky takový býval; na cestě životem za sebou nechával oběti své naivity. Když ho jeho druhá zesnulá žena podváděla (nejméně ve dvou případech byl doma a díval se na televizi), byl ten poslední, kdo by na to přišel. A ty stopy, které za sebou milenci nechávali! Slepý, hluchý, sebestitomější chlap by pojal podezření. Ne tak Jack. V klídku si dělal svou jednotvárnou práci a nikdy si nevšiml charakteristické vůně cizoložnickovy kolínské ani podivuhodné pořádkumilovnosti, s jakou jeho žena mění ložní prádlo.

Stejně lhostejně přijal, když se mu mladší dcera Amanda svěřila, že je lesbička.

Odpovědí byl povzdech a zmatený pohled.

„No, jen dokud neotěhotníš, drahoušku,“ odvětil a odloudal se do zahrady, bezstarostný jako vždy.

Jaká šance, že by se takového chlápka mohl zmocnit běs?

Pro tvora cvičeného k tomu, aby vkládal dotěrné prsty do ran lidské psychiky, skýtala Polova duše povrch tak hladký, bez rozeznatelného poškození, že ztrácel možnost jakéhokoli vlivu na ni.

Zdálo se, že žádná událost nemůže otrást naprostou lhostejností Jacka Póla.

Zdálo se, že žádné neštěstí nemůže poznamenat jeho mysl.

Když se konečně dozvěděl, jak se to ve skutečnosti má s věrností jeho ženy (přistihl je, jak si to rozdávají v koupelně), nedokázal se přimět, aby se cítil raněný či pokořený.

„To se stává,“ říkal si, opouštěje koupelnu, aby ti dva mohli dokončit, co začali.

„Che sera, sera. “

Che sera, sera. Ten člověk si tu proklatou frázi bručel s monotónní pravidelností. Vypadalo to, že žije fatalistickou filozofií, jež mu dovoluje nechat všechny útoky na jeho mužství, sebeúctu i důstojnost klouzat po svém já stejně jako stékají kapky deště po jeho plešaté hlavě.

Azrael vyslechl celé doznání Polovy ženy (visel, neviditelný jako vždy, hlavou dolů na závěsu lustru) a musel se při té scéně svíjet. Viděl pološílenou hříšnici, jak ho prosí, aby ji obvinil, aby ji seřval, dokonce aby ji seřezal, jenže místo toho, aby jí dal pocítit svou zášť, Pólo jen pokrčil rameny a beze slova ji nechal v tom výstupu pokračovat, až už neměla nic, co by ještě přiznala. Nakonec odešla, spíše s pocitem marnosti a sebelítosti než s pocitem viny; Azrael ji slyšel, jak si dotčeně stěžuje zrcadlu v koupelně na nedostatek manželova spravedlivého hněvu. O něco později skočila z balkonu biografu Roxy.

Její sebevražda přišla ďáblovi z určitého hlediska vhod. Žena zemřela, dcery už byly z domu. To mu umožnilo plánovat daleko propracovanější uskoky, jimiž chtěl svou oběť připravit o nervy, a nemusel se při tom obávat, že osoby, které mocnosti neoznačily jako cíl jeho snažení, odhalí jeho přítomnost.

Ale po smrti manželky zůstával dům po celé dny prázdný, a tak Azrael brzy shledával břímě nudy téměř nesnesitelným. Hodiny mezi devátou ranní a pátou odpoledne mu často připadaly nekonečné. Cívil do prázdna a nesouvisle něco drmolil; to vymýšlel bizarní a neproveditelné způsoby, jak se tomu chlápku pomstít. Přecházel sklesle domem a společnost mu dělalo jen cvakání chladnoucích radiátorů a vrčení zapínající a vypínající se ledničky. Situace se rychle stala tak zoufalou, že vrcholem dne byl pro Azraela příjezd polední pošty. Pokud pošťák nic neměl a

pokračoval k dalšímu domu, propadal Azrael těžké trudnomyslnosti.

Vždy když se Jack vracel domů, propukal skutečný boj. Obvyklá zahřívací procedura: setkat se s Jackem ve dveřích a zabránit jeho klíči, aby se otočil v zámku. Zápas pokračuje minutu či dvě, dokud se Jackovi nepodaří překonat Azraelův odpor. Jakmile je uvnitř, roztočí se stínítka všech lampiček. Muž obvykle toto představení ignoruje, ať si stínidla rotují jak prudce chtějí. Snad jen pokrčí rameny a zamumlá si pod vousy: „Pokles půdy," a potom nevyhnutelně dodá: „Che sera, sera. "

V koupelně vymačkával Azrael zubní pastu na sedátko toalety a ucpával sprchu rozmáčeným toaletním papírem. Někdy s Jackem dokonce sdílel sprchový kout. Zavěšen na kolejnici, po které se posouvá závěs, našeptával mu obscenní návrhy. To má vždycky úspěch, učili se ďáblové na akademii. Technika našeptávání nikdy neselhávala. Zoufalí klienti měli dojem, že se všechny ty odpornosti rodí v jejich vlastních hlavách. Vedlo je to k znechucení sebou samými, následovalo sebezavržení a konečně šílenství. V některých případech se oběť rozvášní do té míry, že vyrazí ven a našeptávané uskuteční někde na ulici. Potom bývá často zatčena a uvězněna. Vězení vede k dalším zločinům a pomalé ztrátě mravní zdrženlivosti - a tím je vyhráno. Tak či onak, propuká pomatenost mysli.

Až na to, že se tohle pravidlo nedařilo uplatnit u Póla; nebylo možné vyvést ho z míry: hotová bašta slušnosti.

Opravdu, půjdou-li věci tímto směrem, bude to Azrael, kdo podlehne. Byl unavený; tak hrozně unavený. Nekonečné dny, ve kterých týral kočku, četl si anekdoty v novinách z minulého dne, sledoval televizní soutěže: vyčerpávalo ho to. Nedávno v něm probudila vášeň žena žijící naproti přes ulici. Bylo to mladá vdova, a jak se zdálo, trávila většinu času tím, že se promenovala kolem domu úplně nahá. Někdy bylo téměř nesnesitelné sledovat ji a vědět, že nesmí vyjít za práh Polova domu.

Takový byl Zákon. Azrael byl nižší ďábel a jeho rejdiště bylo striktně vymezeno obvodem příbytku jeho oběti. Vyjít ven zna-

menalo ztratit nad svou kořistí veškerou moc: vydat se na milost a nemilost lidem.

Celý červen, červenec a většinu srpna se potil ve svém vězení, zatímco Jack Pólo se po všech ty jasné, horké měsíce neustále zdokonaloval ve způsobu, jak ignorovat Azraelovy útoky.

Bylo nesmírně trapné vidět, jak tahle nanicovatá oběť přežívá všechny uskoky a triky, jimiž se ji snažil zdolat.

Azrael ronil slzy.

Azrael skučel.

V návalu nezvládnutelné úzkosti uvedl do varu vodu v akváriu s pávými očky a všechna je tím povraždil.

Pólo nic neviděl, nic neslyšel.

Koncem září porušil Azrael jedno ze základních pravidel svého stavu a obrátil se přímo na své pány.

Podzim je obdobím Pekla a ďáblové vyššího stavu byli plní vlídnosti. Uvolili se promluvit se svým poddaným.

„Co si přeješ?“ zeptal se Belzebub, jeho hlas zbarvil vzduch v obývacím pokoji dočerna.

„Ten člověk ...“ začal nervózně Azrael.

„Ano?“

„Ten Pólo...“

„Ano?“

„Nemám u něj žádné výsledky. Nedaří se mi vyvolat v něm zděšení, nemohu v něm vypěstovat strach, ba ani mírné znepokojení. Jsem nemohoucí, Pane pekel, a chtěl bych být zbaven svého trápení.“

Belzebubův obličej se na okamžik zformoval v zrcadle nad krbovou římsou.

„A co vlastně chceš?“

Belzebub byl zčásti slon, zčásti vos. Azrael se třásl strachy.

„Já - chci umřít!“

„Ty ale nemůžeš umřít.“

„Na tomto světě. Umřít jen pro tento svět. Zmizet. Být přemístěn. “

„Nezemřeš. “

„Ale já ho nepřemůžu!“ zavyl usazený Azrael.

„Musíš.“

„Proč?“

„Protože ti to nařizujeme.“ Belzebub vždy používal plurál majestatikus, jakkoli to bylo neoprávněné.

„Řekněte mi alespoň, proč jsem v tomhle domě,“ žadonil Azrael. „Co je on? Nic! Je to nula!“

Belzebubovi to přišlo legrační. Smál se, bzučel, trubil.

„Jack Johnson Pólo je dítětem člena Církve ztracené spásy. Patří nám.“

„Ale proč o něj tak stojíte? Vždyť je to tupec.“

„Chceme ho, protože nám byla přislíbena jeho duše a jeho matka slib nedodržela. Podvedla nás. Umřela si v náručí kněze a byla v bezpečí dopravena do - “

Následující slovo bylo tak hnusné, že se pekelné kníže stěží přimělo ho vyslovit.

„ - Nebe,“ řekl Belzebub s neskonalým odporem v hlase.

„Nebe,“ opakoval Azrael nevěda přesně, co to slovo znamená.

„Pólo má být uštván ve jménu Satanově a potrestán za zločiny své matky. Žádná muka nejsou dost veliká pro rodinu, která nás podvedla.“

„Jsem unavený,“ škemral Azrael, odvažuje se přiblížit k zrcadlu, „na kolenou prosím.“

„Získej nám toho muže,“ řekl Belzebub, „nebo budeš trpět místo něho.“

Postava v zrcadle zamávala černožlutým chobotem a rozplynula se.

„Kde je tvá hrdost?“ hlas jeho pána se vytrácel v dáli. „Hrdost, Azraeli, hrdost.“

A byl pryč.

Azrael popadl ve svém zklamání kočku a mrskl jí do kamen; během chvilky z ní zbyl jen popel. Kéž by zákon povoloval takové zacházení s lidským tělem, uvažoval ďábel. Kéž by. Kéž by. Potom by přiměl Póla prožít si tahle muka. Ale ne. Azrael znal

zákony stejně dobře jako hřbet své ruky; byly mu jako mladému ďáblovi učiteli vryty do mozkové kůry. A první Zákon zněl: „Aniž vztáhneš ruky na svou oběť.“

Nikde se neříkalo, proč na tom Zákon trvá, prostě to tak bylo.

„Aniž vztáhneš ruky ...“

A tak celá ta bolestná záležitost pokračovala. Den míjel za dnem a ten chlap se stále nemínil poddat. Během několika příštích týdnů zabil Azrael další dvě kočky, které si Pólo přivezl jako náhradu za milovaného Freddyho (nyní popel).

Jednoho pátečního odpoledne, kdy nebylo do čeho píchnout, utopil první z nebohých obětí v záchodové míse. Bylo to takové alespoň drobné zadostiučnění, vidět výraz znechucení v Polově obličeji, když si rozepnul poklopec a podíval se dolů. Jenomže radost, kterou mu ten pohled skýtal, byla vzápětí pokažena bezstarostně lehkovážným způsobem, jakým Jack naložil s mrtvou kočkou. Vytáhl tu promáčenou hromádku chlupů, zabalil ji do ručníku a pohřbil ji v zadní zahradě. Ani u toho nezabručel.

Třetí kocour, kterého Pólo přinesl domů, měl od počátku tušení neviditelné přítomnosti ďábla. Ten týden uprostřed listopadu byl opravdu zábavný. Hráli si s Freddyem Třetím na kočku a myš. Freddy byl myš. Protože kočky nepatří mezi nejbystřejší zvířata, nemusel Azrael při hře nijak zvlášť zapínat mozek, ale po nekonečných dnech čekání, strašení a neúspěchů to byla jistá změna. Přinejmenším to zvíře bralo na vědomí Azraelovu přítomnost. Jenže nakonec, v hrozném náladě (způsobené tím, že se Azraelova nahá vdova znovu provdala), ztratil stejně s kočkou trpělivost. Freddy si brousil už celé hodiny drápy o nylonový koberec. Ty skřípavé zvuky přiváděly zloducha k nepřičetnosti. Vrhel na kocoura krátký pohled a ten se rozletěl na kousky, jako kdyby spolkl odjištěný granát.

Dojem byl ohromující. Důsledky nechutné. Kočičí mozek, kočičí kožich, kočičí vnitřnosti byly všude.

Pólo se vrátil ten večer vyčerpaný. Stál ve dveřích jídelny a s odporem přehlížel krvavou spoušť, jež bývala Freddyem III.

„Prokletý psi,“ řekl. „Čert vem ty prokletý psy.“

V jeho hlase byla zlost. Skutečně, jásal Azrael, zlost. Ten člověk se rozčílil: jeho obličej byl toho jasným důkazem.

Ďábel, nadýmaje se pýchou, pobíhal po domě odhodlán zúročit své vítězství. Třískal dveřmi. Rozbíjel vázy. Roztáčel stínítka lamp.

Pólo uklidil zbytky kočky.

Azrael se vrhl do přízemí a rozcupoval tam polštář. Brousil si, ten kulhavec, zuby na muže, jenž se činil v podkroví, a potměšile se pohihňával.

Pólo toliko pohřbil Freddy III. vedle hrobečku Freddy II. a popelu Freddy L

Nato se uložil ke spánku. Bez polštáře.

V Azraelovi by se krve nedořezal. Jakou asi může mít šanci dostat toho parchanta, když výbuch vlastní kočky v jídelně mu nevyvolá v obličeji víc než stín znepokojení?

Zbývá poslední příležitost.

Blížily se vánoce a Jackovy děti přijedou domů, do lůna rodiny. Snad by ho mohly přesvědčit, že tu není všechno tak docela v pořádku; snad by mohly nadzdvihnout příkrov jeho

naprosté lhostejnosti a pomalu ho zlomit. Doufaje v nemožné, dával Azrael celé týdny až do pozdního prosince pokoj a s veškerou záludností, jíž byl schopen, plánoval útok.

Jackův život mezitím zvolna plynul. Zdálo se, že žije mimo svou zkušenost, podobně jako autor absurdního příběhu, který se snaží nenechat se příliš pohltnout svým vyprávěním. Z jistých příznaků však bylo možné usoudit, jak se těší na nadcházející svátky. Pečlivě uklidil pokoj svých dcer. Povolal postele svěže vonícím ložním prádlem. Odstranil z koberce i tu nejmenší skvrnku kočičí krve. Dokonce umístil v obývacím pokoji stromeček a ověsil ho měňavými koulemi, lametami a dárky.

Jenom občas během příprav přemýšlel Jack o hře, kterou hraje, a chladně zvažoval své vyhlídky. Pro následující dny musí položit na jednu miskou vah utrpení nejen své, ale i svých dcer, a

na druhou možné vítězství. Ať vážil, jak vážil, vahadlo se zhouplo vždy ve prospěch vítězství. A tak psal dál svou knihu života, a čekal.

První sníh měkce ťupkal na okna a na dveře. Děti přišly zazpívat koledy a Jack nikterak neskřblil na výslužce. Pro ten krátký čas bylo možno věřit v mír na zemi.

Třiadvacátého prosince pozdě večer přijely dcery. Zavalily ho kufry a zasypaly polibky. První dorazila mladší Arnanda. Azrael si ji zle měřil ze své pozorovatelnosti na podestě. Nezdála se být ideálním nástrojem, s jehož pomocí by mohl přivodit pád své oběti. Po pravdě řečeno, vypadala nebezpečně. O necelé dvě hodiny později ji následovala Gina. Dokonale upravená žena velkého světa, čtyřadvacet let. Působila stejně hrozivým dojmem jako její sestra. Vnesly do domu ruch a smích; přemístily nábytek; vyhodily z ledničky staré jídlo; ujišťovaly se (i svého otce), jak moc si navzájem chyběly. Během několika málo hodin se ten pustý dům rozzářil světlem, zábavou a láskou.

Azraelovi z toho bylo na zvracení.

S kňučením skryl hlavu pod polštářem v ložnici, aby se vyhnul náporu jejich citů, ale ty pohoršlivé výlevy ho stejně dostihly. Nezbylo mu, než sedět, naslouchat a promýšlet detaily pomsty.

Jack byl rád, že má své princezny doma. Amandu překypující myšlenkami a stejně silnou, jako byla její matka. Ginu, jež se zase podobala jeho matce: vyrovnaná, vnímavá. Byl v jejich přítomnosti šťastný až k pláči; a přesto je on, pyšný otec, hodlá vystavit takovému riziku. Má ale na vybranou? Kdyby zrušil oslavy vánočních svátků, vypadalo by to krajně podezřele. Mohlo by to zničit celou jeho strategii. Nepřítel by mohl pochopit, jakou hru s ním hraje.

Ne, musí zůstat pevný a dělat ze sebe blba. Tak, jak to od něj protivník očekává.

Přichází chvíle, kdy bude třeba jednat.

O Štědrém dnu ve čtvrt na čtyři ráno vyhlásil Azrael válku tím, že shodil Amandu z postele. Přinejmenším ubohý čin, ale

účel splnil. Amanda se vydrápala zpátky, hladíc si bouli na hlavě. Postel se otřásla, nadskočila a znovu s ní praštila o zem jak nezkrotitelný hřebeček.

Ten hluk probudil zbytek domu. Gina vtrhla do pokoje sestry jako první.

„Co se děje?“

„Někdo je pod postelí.“

„Cože?“

Gina sebrala z toaletního stolku těžítka a vyzvala vetřelce, aby vylezl. Azrael seděl neviděn na sedátku ve výklenku okna, dělal na ženy oplzlé posunky a uvazoval si uzal na genitálu.

Gina nahlédla pod postel. Azrael právě visel na lustru a snažil se ho rozhoupat, aby světlem rozkomíhal prostor pokoje.

„Nic tam není.“

le " „je.

Amanda to věděla. Ano, věděla to dobře.

„Gino, něco tu je," naléhala. „Je tady něco s námi, vím to jistě!"

„Ne," odvětila Gina důrazně. „Kromě nás tu nikdo není."

Amanda pátrala za šatníkem, když vstoupil Pólo.

„Co je to za randál?"

„Tati, někdo tu je. Shodil mě z postele."

Jack pohlédl na zmuchlané prostěradlo, posunutou žíněnku a konečně na Amandu. Tohle je první zkouška: musí lhát tak nenuceně, jak to jen půjde.

„Asi jsi měla nějakou noční můru, princezno," řekl s nevinným úsměvem.

„Něco bylo pod postelí," trvala na svém Amanda.

„Ale vždyť tu nikdo není."

„Ale já jsem to cítila."

„Tak dobrá, zkontroluju zbytek domu," nabídl se bez valného nadšení. „Vy dvě pro jistotu zůstaňte tady."

Když Pólo odešel z pokoje, Azrael rozhoupal lustr o trochu víc.

„Sesuv půdy," řekla Gina.

V přízemí bylo chladno a Pólo by si klidně mohl ušetřit chození naboso po kuchyňské dlažbě, ale v hloubi duše byl rád, že bitva začala tak banálním způsobem. Měl trochu strach, aby jeho protivník nezačal být s takovými něžnými rukojmími v ruce brutální. Ale ne: odhadl jeho intelekt dost přesně. Patřil k nižší vrstvě. Mocný, ale pomalý. Je možné dohnat ho ke ztrátě sebekontroly. Jen opatrně, říkal si, jen opatrně.

Prolezl celý dům, odpovědně otevřel každou skříň, nahlédl za každý kousek nábytku a vrátil se k dcerám. Seděly na vrcholu schodiště. Amanda, útlá a bledá, vypadala ne jako dvaadvacetiletá žena, ale znovu jako malá holčička.

„Nic se neděje," řekl jí s úsměvem. „Jsou Vánoce ráno a dům ni spíží ..."

Gina verš dokončila: „Ty nenavštívil nikdo, ani myš."

„Ani myška, princezno."

To byl pro Azraela pokyn, aby z římsy krbu shodil vázu.

Dokonce i Jack nadskočil.

„Do prdele," prohlásil. Potřeboval by se vyspat, ale bylo nad slunce jasnější, že Azrael nemá naprosto v úmyslu nechat je právě teď na pokoji.

„Che sera, sera, " bručel si, zatímco sbíral na staré noviny střepy rozbité čínské vázy. „Ten barák se trochu naklání k levé straně," řekl až příliš nahlas. „Už několik roků."

„Pokles půdy by mě neshodil z postele," opáčila Amanda s klidnou jistotou.

Gina neříkala nic. Příliš mnoho možností v úvahu nepřicházelo.

„Možná, že to byl Santa Claus," pokusil se Pólo zlehčit situaci. Udělal ze zbytků vázy balíček a vydal se s ním do kuchyně s jistotou, že je každý jeho krok sledován. „Co jiného by to mohlo být?" zeptal se přes rameno, když házel balíček do odpadkového koše. „Jiné jediné možné vysvětlení -" měl co dělat, aby nezpychl z toho, jak si dokáže pohrávat s pravdou, „jiné jediné možné vysvětlení je příliš absurdní, než abych ho vůbec vyslovil."

Bylo naprostou ironií popírat existenci neviditelného světa s plným vědomím toho, že mu právě dýchá pomstychtivě za krk.

„Myslíš strašidla? " zeptala se Gina.

„Myslím cokoliv, co dělá rámus po nocích. Ale my jsme snad už dospělí, ne? Na bubáky nevěříme."

„Ne," řekla Gina bezbarvě, „nevěřím, ale také nevěřím, že se dům naklání."

„Nu, pro tentokrát budeš muset," uzavřel Jack blahosklonně. „Vánoce začínají. Přece si je nepokazíme řečmi o skřítcích."

Všichni se zasmáli.

Skřítkové. To muselo zabolet. Nazvat vyslance Pekel skřítkem.

Azrael zoufalstvím zeslábl. Po nehmotných tvářích se mu valily hořké slzy. Skřípal zuby a pokoušel se nabýt klidu.

Však přijde chvíle, kdy Polovi z toho hladkého, tlustého obličej vyžene ten jeho ateistický úsměv. Času dost. Od tohoto okamžiku žádná polovičatost. Žádné láskování. Bude to mohutná ofenzíva.

Ať teče krev. Jen ať je slyšet pláč a skřípění zubů.

Všechny je dostane.

Amanda právě v kuchyni připravovala štědrovečerní večeři, když se Azrael rozhodl zahájit další útok. Domem se rozléhal zpěv Sboru královské koleje: „Narodil se Kristus pán, veselme se ..."

Dárky už byly vybaleny, gin s tonikem dopit, dům se stal jedinou hřejivou náručí - od sklepa až po střechu.

V kuchyni naplněné žářem a párou roztřásl Amandu závan chladu; přešla k oknu, jež bylo kvůli větrání pootevřené, a zavřela ho. Ještě by si mohla něco uhnat.

Zatímco se točila kolem vaření a těšila se na rodinnou pohodu toho dne, Azrael jí hleděl do zad. Cítila ten pohled zcela jasně. Otočila se. Nikde nikdo. Oplachovala dál růžičkovou kapustu, jednu červivou vykrojila. Červa spláchla do výlevky.

Domem dál zněl zpěv Sboru královské koleje.

V obýváku se Jack s Ginou něčemu smáli.

A najednou hluk. Nejprve zařinčení, vzápětí bušení na dveře. Amanda upustila nůž do mísy s kapustou a otočila se ve snaze najít zdroj zvuku, jenž byl stále silnější. Jako by se něco zoufale snažilo utéct z příborníku. Kočka nebo -

Pták.

Ty zvuky vycházely z trouby.

Amandě se z té představy sevřel žaludek. Zavřela snad s krůtou do trouby ještě něco jiného? Zavolala na otce a s chňapkou v ruce přistoupila ke sporáku, jenž se otřásal panickým zděšením svého vězně. Představovala si, že na ni vyskočí napůl upečená kočka s ožehlými chlupy.

Jack stál ve dveřích kuchyně.

„Něco je v troubě," řekla, jako by bylo třeba něco vysvětlovat. Sporák měl záchvat šílenství. Jeho zmítající se obsah dokázal zřejmě leccos, jenom ne rozrazit dvířka.

Jack si vzal od dcery chňapku. To je novinka, pomyslel si. Jsi lepší, než jsem předpokládal. To je chytré. Originální.

Do kuchyně vešla Gina.

„Copak se nám to tu vaří? " poznamenala.

Ale vtip se minul účinkem, protože sporák začal tančit a rendlíky s horkou vodou sklouzly z plotýnek na podlahu. Vroucí voda opařila Jackovi nohu. Pólo zavřískl, vrazil do Giny a s jekotem, jaký by mu mohl závidět ledaskterý samuraj, se vrhl proti sporáku.

Uchopit držátko dvířek trouby nebylo snadné. Bylo rozpálené a kluzké od omastku. Přesto ho chňapl a dvířka zprudka otevřel.

Z trouby se vyvalila pára a žár vonící šťavnatým vypečeným krůtím tukem. Ale pták uvnitř očividně neměl v úmyslu nechat se sníst. Mrskal sebou z jedné strany pekáče na druhou a rozstříkoval šťávu do všech stran. Jeho dohněda vypečená křídélka sebou žalostně tloukla a nohy bubnovaly do plechu trouby.

Krůta zřejmě vycítila otevřená dvířka. Roztáhla křídla po obou stranách svého naditého těla a napůl vyskočila, napůl se

vrhla k dvířkům coby imitace vlastního života. Bezhlavá, trousící za sebou nádivku s cibulí, poskakovala kolem, jako by jí zapomněli sdělit, že je už mrtvá. Na jejích slaninou prošpikovaných zádech dosud bublal rozpálený tuk.

Amanda ječela.

V okamžiku, kdy se slepý, ale pomstychtivý pták trhavě vznesl do vzduchu, vrhl se Jack ke dveřím. Co by krůta provedla, pokud by dostihla své strachem přikrčené oběti, to se nikdy nedozvěděli. Gina vtáhla Amandu do obývacího pokoje. Těsně za nimi vyběhl otec a pevně přirazil dveře. Slepý pták na ně vši silou dorážel. Tmavá, mastná šťáva prosakovala pode dveřmi.

Ty sice neměly zámek, ale Jack usoudil, že pták nebude umět otočit klikou. Nechal dveře dveřmi a sotva dechu popadáje, v duchu proklínal svou důvěřivost. Protivník měl v rukávu víc trumfů, než předpokládal.

Amanda vzlykala, opřená o zeď, obličej měla potřísněný skvrnami tuku. Nebyla za nic na světě ochotna připustit, že skutečně viděla to, co viděla. Jenom vrtěla hlavou a neustále opakovala slůvko „ne“, jako by to bylo zaříkávadlo proti té komicky hrůzostrašné věci, která stále ještě narážela do dveří. Jack ji odvedl k pohovce. Rádio vyhrávalo koledy, jež zastíraly hluk způsobovaný ptákem, ale radostná zvěst, kterou přinášely, byla v tuto chvíli slabou útěchou.

Gina nalila sestře sklenku silné brandy. Sedla si k ní na pohovku a střídavě ji napájela alkoholem a uklidňovala. Amanda však nebyla k utišení.

„Co to bylo?“ zeptala se Gina otce tónem, jenž si žádal odpověď.

„Nevím, co to bylo,“ odpověděl Jack.

„Davová hysterie?“ Ginina nelibost byla zřejmá. Její otec má nějaké tajemství: ví, co se v domě děje, ale z nějakého důvodu to nechce říct.

„Koho mám zavolat: policii nebo exorcistu?“

„Nikoho.“

„Proboha živého -“

„Nic se neděje, Gino. Skutečně.“

Otec se odvrátil od okna a pohlédl na ni. Jeho oči řekly to, co ústa odmítala vyslovit - že je to válka.

Jack dostal strach.

Z domu bylo najednou vězení. Ze hry se v okamžiku stala smrtelně vážná záležitost. Nepřítel se nechce jen pošetile bavit. Znamená hrozbu, skutečnou hrozbu pro každého z nich.

V kuchyni konečně krůta uznala svou porážku. Koledy v rádiu byly vystřídány kázáním o božím požehnání.

Co předtím bylo sladké, náhle zhořklo a stalo se nebezpečným.

Podíval se na Amandu a Ginu. Obě se chvěly, každá z jiného důvodu. Pólo by jim rád řekl, rád by jim vysvětlil, co se tu děje. Ale ten někdo je určitě tady a naslouchá.

Mýlil se. Azrael se odebral do podkroví navýsost spokojen s výsledkem svého snažení. Ten pták, cítil, to byl geniální tah. Nyní mohl chvíli odpočívat; nabrat nových sil. Ať se zatím nepřítel smaží ve vlastní šťávě. Potom, v příhodné chvíli, mu uštědří ránu z milosti.

Líně uvažoval, zda některý z inspektorů viděl kousek s krůtou. Možná by je Azraelova originalita natolik ohromila, že by se tím zlepšily jeho pracovní vyhlídky. Jistě neprodělal celé ty roky výcviku jen proto, aby naháněl takové poloviční idioty, jako je Pólo. Musí přece existovat náročnější úkoly, než je tento. Cítil v kostech, že se blíží vítězství: a byl to dobrý pocit.

Ta věc s Polem teď jistě získá rychlý spád. Dcerky ho přesvědčí (pokud se ještě nepřesvědčil sám), že se tu chystá něco strašného. To ho nalomí - sesype se. Nejspíš to bude klasický případ šílenství: vyrvе si vlasy, strhá ze sebe oděv: pomaže se vlastními výkaly.

O ano, vítězství je na dosah. A nebudou ho potom mít jeho páni ve zvláštní oblibě? Nebude snad zahrnut chválou a nadán vyšší mocí?

Potřeboval už jen jedinou demonstraci svých schopností. Poslední brilantní zásah a z Póla se stane ubrečená troska.

Unavený, ale pln víry v budoucnost, snesl se Azrael do obývacího pokoje.

Amanda spala natažená na pohovce. Zřejmě se jí zdálo o krůtě. Koulela očima pod jemnými víčky a dolní ret se jí chvěl. Gina seděla u ztichlého rádia. V klíně jí ležela otevřená kniha, ale nečetla.

Dovozce okurek v místnosti nebyl. Nepatřily ty kroky na schodech jemu? Ano, šel nahoru ulevit měchýři plnému brandy.

Ideálně načasováno.

V Amandině snu se zatřepetalo cosi temného, cosi zlověstného, něco, co jí způsobilo hořkou pachutí v ústech.

Gina vzhledla od knihy.

Stříbrné koule se na stromečku jemně pohupovaly. Nejenom koule, ale i lamety a větve.

Vlastně celý stromeček. Byl v pohybu, jako by jím někdo třásl.

Gina z toho měla velmi nepříjemný pocit. Postavila se. Kniha sklouzla na podlahu.

Stromeček se začal otáčet.

„Pane Bože," řekla. „Ježíši Kriste."

Amanda spala dál.

Stromek nabíral obrátky.

Gina přešla neklidněji, jak byla schopna, k pohovce a zatřásla sestrou. Amanda ponořená do snů se bránila probuzení.

„Táto," vyjekla Gina. Její silný hlas se rozlehl halou. Amanda se probírala.

Pólo uslyšel zespoda zvuk, jako když kňučí pes. Ne, jako dva psi. Když sbíhal se schodů, změnil se duet v trio. Vtrhl do pokoje, očekávaje bezmála, že tam bude tlupa pekelníků s psími hlavami poskakovat kolem jeho princezen.

Ale ne. Byl to rotující vánoční stromeček, který vydával zvuk podobný kňučení smečky psů.

Svíčky už dávno vyletěly ze svícíků. Vzduch čpěl připálenou umělou hmotou a mízou borovice. Stromek se točil jak káča;

shazoval ze zraňovaných větví ozdoby a dárky s rozmařilostí zešílevšího krále.

Jack odtrhl oči od té podívané a našel Ginu a Amandu skrčené a vyděšené za kanapem.

„Pojďte odsud,“ zaječel.

V tentýž okamžik se televizor postavil vyzývavě na jednu nohu a začal se stejně jako stromek točit prudce vzrůstající rychlostí. Hodiny na krbové římsě nezůstaly pozadu. Pohrabač vedle krbu. Polštáře. Dekorativní předměty. Každý předmět přispíval svým osobitým tónem ke kvílivému zvuku, který se vteřinu po vteřině blížil k hranici snesitelnosti. Ve vzduchu byl zápach doutnajícího dřeva, jak tření rozpalovalo rotující předměty až k bodu vznícení. Pokojem vířily obláčky kouře.

Gina vzala Amandu za ruku a táhla ji ke dveřím. Rukou si chránila obličej před krupobitím jehličí, které vystřeloval stromeček.

Ted' se roztočila i všechna světla.

Knihy se sesypaly z polic a přidaly se k té tarantele.

Jack byl schopen vidět vnitřním zrakem svého nepřítele, jak pobíhá mezi jednotlivými předměty podoben žonglérovi, jenž se snaží roztočit na hůlkách více talířů najednou. To musí být vyčerpávající práce, pomyslel si. Dábel nemohl mít daleko ke zhroucení. Ted' už mu to příliš pálit nemůže. Předrážděný. Impulzivní. Zranitelný. Tohle je ta chvíle, kdy musí přejít do protiútoků. Postavit se mu, vydráždit ho a vlákat do pasti.

Pokud jde o Azraela, toho ty kazisvětské orgie velice bavily. Do úmoru roztácel všechno, co nebylo připevněno.

Spokojeně sledoval, jak se dívky na úprku zmítají pod palbou jehličí; rozesmálo ho, jak starý muž zírá s vytřeštěnými očima na ten groteskní balet.

Bezpochyby je na pokraji šílenství.

Princezny dospěly ke dveřím. Vlasy a pokožku posety jehličím. Pólo neviděl, jak odešly. Vyhýbaje se dešti drobných předmětů, rozběhl se napříč pokojem a zmocnil se mosazné vidlice na opékání, kterou nepřítel přehlédl. Drobné starožitnosti mu vířily

kolem hlavy nepříjemnou rychlostí. Byl samý píchanec a samá modřina, ale už podlehl rozjaření ze své účasti v bitvě. Začal cupovat knihy, rozbíjet hodiny a porcelán napadrt'. Jak v mraku sarančat pobíhal po místnosti mezi útržky poletujícího papíru, srážel vířící míšeňský porcelán a rozbíjel lampičky. Zbytky rozbitého vybavení pokryly podlahu. Některé kousky ještě chvilku poskakovaly, než z nich vyprchal život. Ale za každou zničenou věc tu byl tucet dalších bez přestání se točících a kvílejících předmětů.

Slyšel Ginu, která na něj ve dveřích křičela, aby to nechal být a utekl.

Ale hrát s nepřítelem hru otevřenější než kdykoli předtím bylo tak vzrušující. Neměl chuť se vzdát. Chtěl, aby se mu dábel zjevil; chtěl ho poznat.

Měl v úmyslu si to se Satanovým emisarem vyřídit jednou provždy.

Stromek podlehl diktátu odstředivé síly a bez výstrahy explodoval. Ten zvuk zněl jako smrtelný výkřik. Větve, ratolesti, jehličí, ozdoby, svíčky, drátky, stuhy, vše létalo pokojem. Jack stál zády k výbuchu a byl tlakovou vlnou smeten na podlahu. Zadní část krku a hlavy měl plnou jehličí. Čistě oholená větev prolétla těsně kolem něj a zabodla se do pohovky. Zbytky stromku se zasekaly do vlasu koberce kolem něj.

A další předmět překročil rychlostí rotace pevnost své konstrukce a explodoval stejně jako stromek. Televize vybuchla a vyslala místností smrtící skleněné střepy, z nichž většina se zaryla do protější stěny. Součástky z vnitřku televize, horké tak, že dokázaly popálit kůži, dopadly na Jacka, jenž se plížil ke dveřím jako voják v plné palbě.

Prostor pokoje byl zaplněn mlhou poletujících úlomků. Polštáře propůjčily k dokreslení scény prachové peří a na koberec se snášela bílá vánice. Přímo před nosem mu přistála nádherně glazovaná porcelánová paže a s ní i hlava kurtizány.

Přikrčená Gina ho ode dveří pobízela ke spěchu; mhouřila oči před krupobitím trosek. Jack by mohl odpřisáhnout, že

v okamžiku, kdy se dostal u dveří do náruče dcery, zaslechl smích. Přímo hmatatelný, hlasitý smích, plný spokojenosti.

Amanda stála v hale s vlasy posetými jehličím borovičky a civěla na něj. Jack protáhl ven ještě nohy a Gina za tou spouští přirazila dveře.

„Co to je?“ žádala odpověď. „Poltergeist? Duch? Matčin duch?“

Myšlenka, že by jeho zesnulá žena měla být odpovědná za tak rozsáhlou destrukci, připadala Jackovi legrační.

Amanda se mírně usmívala. Výborně, pomyslel si, už se z toho dostává. Potom ale zachytil její prázdný pohled a rázem mu svitlo. Je mimo, její vědomí se uchýlilo někam mimo dosah absurdity, jež se chopila vlády.

„Co je tam uvnitř?“ zeptala se Gina. Stiskla mu paži tak silně, že mu v ní přestala kolovat krev.

„Nevím,“ lhal. „Amando?“

Amandiri úsměv se nezměnil. Dál na něj zírala, vlastně skrze něj.

„Ty to víš.“ Ne "

„INC.

„Lžeš.“

„Myslím...“

Sbíral se ze země a přitom si smetal z oděvu peří, střepy skla a porcelánu.

„Myslím..., že se půjdu projít.“

Kvílení v obývacím pokoji ustalo. Vzduch v hale byl elektri-zován přítomností neviditelného. Bylo někde blízko, velmi blízko. Ted' přijde ta nejnebezpečnější chvíle. Ted' nesmí ztratit nervy. Musí dělat, jako by se nic nestalo; musí nechat Amandu Amandou, vyhnout se vysvětlování a obviňování, dokud nebude po všem.

„Projít se?“ řekla Gina nevěřičně.

„Ano... projít... potřebuju se nadýchat čerstvého vzduchu.“

„Nemůžeš nás tu nechat.“

„Seženu někoho, kdo nám pomůže uklidit.“

„Ale co Mandy...“

„Dostane se z toho. Nech ji být.“

To bylo tvrdé. Téměř neodpuštělné. Ale už to jednou vyslovil.

Nepříliš pevným krokem se vydal k hlavním dveřím. Bylo mu zle ze všeho toho točení. Za jeho zády se vztekala Gina.

„Nemůžeš si jen tak odejít. Zbláznil ses?“

„Musím na vzduch,“ řekl tak nenucené, jak mu to jen bušící srdce a stažené hrdlo dovolilo.

Ne, řekl Azrael. Ne a ne a ne.

Byl přímo za ním, Pólo to cítil. Vzteky bez sebe, s to zakroutit mu krkem. Až na to, že se ho nesměl ani dotknout. Přímo hmatatelně cítil jeho zášť.

Udělal další krok ke vchodu.

Stále ho měl v patách. Stín, neodbytný přízrak. Gina na něj vřeštěla: „Ty zkurvysynu, podívej se na Mandy! Vždyť přišla o rozum!“

Ne, nesmí se podívat na Mandy. Kdyby to udělal, mohl by se rozplakat, mohl by se zhroutit, tak, jak si to ten někdo přeje, a vše by bylo ztraceno.

„Bude v pořádku," řekl téměř šeptem.

Sáhl po klíče dveří hlavního vchodu. Dábel zamkl na závoru, rázně a hlasitě. Neměl náladu cokoli předstírat.

Jack odemkl, ovládaje se, jak jen možno. Dábel znovu zamkl.

Byla to napínavá hra; a zároveň hrozivá. Zažene-li ďábla do úzkých, vyprovokuje ho tím k tomu, aby překročil své kompetence? Klidně, jemně dveře opět odemkl. Stejně klidně, stejně jemně je Azrael zamkl.

Jack uvažoval, jak dlouho by to asi mohl vydržet. Nějak se musí dostat ven: musí ho vylákat za práh domu. Jak si zjistil, podle zákona stačí jeden krok. Jediný krok.

Odemčeno. Zamčeno. Odemčeno. Zamčeno.

Gina stála dva tři yardy za otcem. Tomu, co viděla, nerozuměla, ale jedna věc byla jistá, její otec s někým nebo s něčím zápolí.

„Tati -" začala.

„Budžticha," řekl vlídně. Po sedmé odemykal závoru. Usmíval se a v tom úsměvu se objevil záblesk šílenství. Byl příliš široký a až moc nenucený.

Ač to bylo proti zdravému rozumu, úsměv mu oplatila. Byl od srdce, i když jí z něj vyšel trošku škleb. Ať už se tu odehrávalo cokoliv, svého otce milovala.

Pólo se rozběhl k zadním dveřím. Dábel si to hasil na tři kroky před ním a zamkl je dříve, než mohl Jack vůbec sáhnout na kliku. Neviditelná ruka otočila klíčem v zámku, vytáhla ho a rozdrtila na prach.

Naznačil pohyb směrem k oknu vedle zadních dveří. Okamžitě sjely rolety a práskly okenice.

Azrael, příliš zaujatý oknem, přehlédl, že se Jack vrací.

Když si uvědomil, jaký podraz se na něj chystá, zavřískl, vystřelil za Polem a málem by do něj na naleštěné podlaze vrazil. Střetnutí se vyhnul jen za cenu krkolomných manévřů. Dotknout se toho muže v zápalu boje by bylo skutečně osudové.

Pólo se znovu dostal k předním dveřím. Gina pochopila otcovu strategii a zatímco Azrael vzadu s Jackem zápolil, odemkla závoru. Jack se modlil, aby využila příležitosti a otevřela je. A taky že ano! Byly pootevřené: ledový vzduch jasného zimního odpoledne vířil halou.

Jack bleskově překonal poslední yardy, které mu zbývaly ke dveřím. Azrael, když si uvědomil, že mu oběť uniká, zoufale zařval. Ačkoli nebyl ten výkřik slyšet, Jack jej přesto vycítil.

Dábel nebyl cílevědomý tvor. Nade všechno si teď přál sevřít hlavu toho chlápka do dlaní, rozmačkat ji napadřít a ještě teplý mozek rozmetat po sněhu. Vypořádat se s Jackem J. Polem jednou provždy.

Chtěl toho tak moc?

Pólo vykročil ven do mrazu. Bořil se až po nohavice do čerstvého sněhu; vrzal mu pod podrážkami pantoflí. Než dábel dosáhl prvního schodu, Jack byl tři čtyři yardy před ním a rázoval po cestičce k vrátům. Uniká. Uniká.

Azrael opět zaječel, zapomínaje na léta výcviku. Vše, co se naučil, všechna pravidla boje, která mu vtloukli do hlavy, byla zastíněna prostým přáním zahubit Jacka Póla.

Překročil práh a vydal se za ním. To byl neodpuštělný přestupek. Kdesi v podsvětí moci pekelné (nechtě je dlouhá jejich vláda; ať dlouho dští oheň na hlavy zatracenou) vycítili, že byl spáchán hřích a že bitva o Polovu duši je ztracena.

Jack to také vycítil. Slyšel zvuk vařící se vody. Na cestě pod dáblovy nohama se odpařoval rozpuštěný sníh. Šel za ním. Porušil základní pravidlo svého bytí. Zaplatí za to. Jack cítil, že má vítězství na dosah.

Ďábel ho dostihl u vrátek. Jeho dech bylo možno spatřit ve vzduchu, ačkoli tělo, ze kterého pára vycházela, bylo dosud neviditelné.

Jack se pokusil otevřít vrátka, ale Azrael je přirazil zpátky.

„Che sera, sera, " řekl Jack.

To už Azrael nesnesl.

Uchopil Jackovu hlavu do dlaní, aby rozdrtil ty křehké kosti na prach.

Ten dotyk znamenal druhý hřích; Azraelem projela nesnesitelná bolest. Zavyl jak lodní siréna, pustil Jackovu hlavu. Uklouzly mu nohy, upadl na záda.

Věděl, že se dopustil chyby. Naráz se mu vybavily všechny ty poučky, které mu kdysi vtloukli do hlavy. Věděl, jaký trest bude následovat. Za to, že opustil dům i za to, že na toho muže vztáhl ruku. Náležel teď novému pánovi. Byl podroben tomuhle idiotskému stvoření, které stálo nad ním.

Pólo zvítězil.

Se smíchem pozoroval, jak se ve sněhu postupně rýsují obrysy ďáblova těla. Jeho podoba se stávala stále zřetelnější, jako když se vyvolává fotografie. Zákon se naplnil. Azrael se už nikdy neschová před svým přemožitelem. Ležel tu, vystaven Pólovým očím, v celé své ubohé slávě. Kaštanově hnědé tělo, zářivě jasné oči bez víček. Bušil kolem sebe rukama. Ocasem bičoval sníh a měnil ho v břechu.

„Ty zmetku," řekl s lehce australským přízvukem.

„Nebudeš mluvit, když tě o to nepožádám," řekl Pólo klidně, leč nesmlouvavě. „Rozumíš?"

Oči bez víček se zastřely oblakem pokoření.

„Ano," řekl Azrael.

„Ano, pane Pólo."

„Ano, pane Pólo." Stáhl ocas mezi nohy jak spráskaný pes.

„Můžeš vstát."

„Děkuji, pane Pólo."

Nikterak příjemný pohled na stojícího ďábla, ale Jacka přesto těšil.

„Stejně vás dostanou," řekl Azrael.

„Kdo?"

„yšak víte," řekl ďábel váhavě.

„Řekni jména."

„Belzebub," pronesl pyšně jméno bývalého pána. „Temné síly. Samo peklo."

„To se mi nezdá," přemítal Pólo. „Není to, že jsi mi podroben, důkazem mých schopností? Nejsem snad lepší než oni? "

Oči bez víček se zasmušily.

„Nejsem?"

„Ano," doznal ďábel hořce. „Ano. Jste lepší než oni."

Roztřásl se.

„Je ti zima?" zeptal se Pólo.

Azrael přikývl. Vypadal jako ztracené dítě.

„Tak to bude chtít rozcvičku. Uděláš nejlépe, když se vrátíš do domu a pustíš se do úklidu."

Ďábel se zdál být příkazem ohromený a zklamaný.

„Nic jiného?" zeptal se nevěřičně. „Žádné zázraky? Žádná Helena Trojská? Žádné cestování vzduchem? "

Při pomyšlení, že by měl tohle odpoledne poletovat v povětří mezi vločkami sněhu, se do Jacka dala zima. Byl v zásadě mužem prostých tužeb: vše, co očekával od života, byla láska jeho dětí, příjemný domov a dobré ceny okurek.

„Žádné létání," řekl.

Azrael shrbeně odcházel po cestičce ke dveřím, když ho napadla další darebnost. Obrátil se k Polovi patolízalsky, leč se zřetelnou samolibostí.

„Mohl bych něco říct?"

„Mluv."

„Bude fér, když vás upozorním, že se považuje za bezbožnost mít jakékoli spojení s takovými, jako jsem já. Dokonce za kacírství."

„Určitě?"

„No jistě," řekl Azrael, tozpálený svou vizí. „Za to se přinejmenším upalovalo."

„Ale ne dnes," odvětil Pólo.

„Jenomže andělé to uvidí. A to znamená, že se do toho místa nikdy nedostanete."

„Do jakého místa?"

Azrael namáhavě hledal to zvláštní slovo, které použil Belzebub.

„Do nebe," řekl nakonec triumfálně. V jeho tváři se objevil ohavný úšklebek; to byl ten nejzpropadenější uskok, o jaký se kdy pokusil. Nátlak s využitím teologie.

Jack si chvíli žmoulal spodní ret. Potom pomalu přikývl.

To stvoření asi mluví pravdu: andělé a zástupy svatých nebudou na jeho styky s ďáblem pohlížet příliš blahosklonně. Možná, že si uzavřel přístup do ráje.

„Víš, co ti na to musím říct, že?" zeptal se Jack.

Azrael na něj zachmuřeně zíral. Nevěděl. Pak si ale uvědomil, kam Pólo míří a vítězný úšklebek na jeho tváři odumřel.

„Co vždycky říkám?" zeptal se Jack.

Zlomený Azrael zamumlal ta slova.

„Che sera, sera. "

Pólo se usmál. „Vždycky zbývá nějaká ta naděje," řekl a překročil práh domu. To, co se mu rozhostilo v obličeji, nápadně připomínalo usmíření.

BLUES PRASEČÍ KRVE

Ty chlapce jste cítili ještě dříve, než jste je mohli spatřit, jejich mladý pot zatuchající v chodbách se zamřížovanými okny, jejich zkyslý dech, jejich zaneřáděné hlavy. A potom, jejich hlasy spoutané kázeňským řádem.

Neběhejte. Nekřičte. Nepískejte. Neperte se.

Jmenovalo se to Výchovné středisko pro mladistvé delikventy, ale zatraceně to připomínalo vězení. Viděli jste tu zámky, klíče i dozorce. Liberálních vymožeností bylo poskrovnu a těžko mohly zastřít skutečnost; Tetherdowne byl kriminál lichotivého jména a jeho chovanci si to dobře uvědomovali.

Redman si samosebou nedělal o svých budoucích žácích žádné iluze. Byli to tvrdí chlapci a pod zámek se nedostali jen tak pro nic za nic. Většina z nich by vás bezohledně obrala, ani byste nemrkli; a zmrzačit vás, kdy se jim zamane, pro ně neznamenovalo žádný problém. Sloužil u policie příliš dlouho na to, aby ještě věřil lžím sociologie. Znal ty oběti, znal ty chlapce. Nebyli to žádní troublemakers, jimž nikdo nerozumí. Byli amorální, rychlí a ostří jak

žiletky, které skrývali pod jazyky. Na sentiment si nepotrpěli a toužili po jediném - dostat se na svobodu.

„Vítejte v Tetherdownu.“

Jak se ta žena vlastně jmenuje? Levertonová, nebo Leverfal-lová, nebo -

„Já jsem doktorka Leverthalová.“

Leverthalová. Ano. To prudce zanícený střevo, které potkal-

„Viděli jsme se u přijímacího pohovoru.“

„Ano.“

„Jsme rádi, že jste mezi nás přišel, pane Redmane.“

„Neil; říkejte mi Neile, prosím vás.“

„Snažíme se neoslovovat se před chlapci křestními jmény, aby nenabyli dojmu, že se nám mohou štourat v soukromém životě. Takže bych byla raději, kdybychom se v pracovní době přidrželi příjmení.“

Své jméno mu neřekla. Asi jí bude podobné. Ivona. Lydie. To by jí slušelo. Vypadá na padesát, ale nejspíš jí bude o deset mív. Nenalíčená, s vlasy staženými dozadu tak pevně, až se divil, že jí nevypadnou oči.

„Začnete vyučovat pozítří. Ředitel mě požádal, abych vás jeho jménem přivítala a zároveň omluvila jeho nepřítomnost. Máme teď nějaké problémy se získáváním peněz pro ústav.“

„Už se vám někdy stalo, že byste je neměli?“

„To máte bohužel pravdu. Plaveme tu proti proudu; veřejné mínění v tomhle státě dá hodně na právo a pořádek.“

Jak se to tak hezky říkalo? Rozkopat prdel každému harantovi, kterej soustavně šlape vedle? Ano, býval svého času téhož názoru a také to tak dělával, ale to byla slepá ulička, z níž se mu dnes dělalo zle. Na každý pád byl takový přístup přinejmenším stejně tak k ničemu jako přecitlivělost.

„Je fakt, že bychom mohli o Tetherdowne přijít úplně, a to by byla ostuda. Já vím, že nevypadá bůhvíjak...“

„ - ale je to domov,“ zasmál se Redman. Jeho vtip mířil do prázdna. Jako by ho ani neslyšela.

„Vy,“ řekla mrazivě, „vy máte odborné (neřekla náhodou odporné?) předpoklady z působení u policie a my doufáme, že vaše jmenování bude úřady oceněno.“

Takhle se věci mají. Přijali opravdového ex-policejta, aby uchlácholili vyšší instance, aby ukázali nějakou snahu v oblasti kázně. Vlastně tu o něj nestojí. Potřebují jen nějakého sociologa, který bude sepisovat hlášení o vlivu výchovného systému na míru násilí mezi adolescenty. Dala mu decentně najevo, že tu bude pátým kolem u vozu.

„Už jsem vám říkal, proč jsem odešel od policie.“

„Zmiňoval jste se o tom. Byl jste propuštěn ze zdravotních důvodů.“

„Práci někde v kanceláři bych nevzal, to bylo jasné, a dělat to, co jsem uměl nejlépe, mě nenechali. Bylo to pro mě údajně nebezpečné, alespoň podle nich.“

Doktorka Leverthalová se zdála jeho vysvětlováním poněkud konsternována. Sama psycholožka; tím že by se měla nechat dojmout? Svěřuje jí tu své osobní bolístky. Prokrindapána, on snad na sebe vyklopí úplně všechno.

„A tak jsem po čtyřiaadvaceti letech práce najednou dřepěl na zadku.“ Zaváhal, ale pak dokončil, co nakousl. „Nejsem vlastně skutečnej policejt; vůbec nejsem policejt. S policií jsem se rozešel. Chápete, co tím myslím?“

„Ovšem, ovšem.“ Nerozuměla jedinému ztracenému slovu. Zkusil to odjinud.

„Rád bych věděl, co jste chlapcům řekli.“

„Co jsme jim řekli?“

„O mně.“

„Ach tak, něco o vaší minulosti.“

„Chápu.“

Varovali je. Polda přichází.

„Připadalo nám to důležité.“

Redman si odkašlal.

„Víte, že mnoho těch chlapců má problémy s vlastní agresi-

vitou. Pro většinu z nich je to stálým zdrojem potíží. Nedokáží se kontrolovat a pak za to pykají.“

Sveřepě ho pozorovala, jako kdyby se s ní hádal.

„Skutečně, trpí. Proto se tolik snažíme ukázat jim, že chápeme jejich situaci; naučit je, že jsou i jiné možnosti.“

Přešla k oknu. Z prvního patra byl dostatečný rozhled po pozemcích střediska. Tetherdowne býval velkostatkem a k hlavní budově patřil i pořádný kus země. Hřiště s trávou spálenou žárem poloviny léta. Za ním skupinka hospodářských stavení, několik chřadnoucích stromů, křoví a potom až ke zdi jen neproniknutelná pustina. Viděl tu zeď z druhé strany. Alcatraz by se jí mohl pyšnit.

„Snažíme se dát jim trošku volnosti, trošku vzdělání a trošku soucitu. Jestli se nemýlím, existuje obecná představa o tom, že se delikventi vyžívají ve svých zločinných aktivitách. Já vůbec nemám takovou zkušenost. Přicházejí za mnou provinilí, zlomení...“

Jedna ze zlomených obětí, plouhající se po chodbě, zvedla za zády Leverthalové prsty zformované do znamení velkého V. V ulízaných vlasech tři pěšinky. Nedokončené, neodborně provedené tetování na předloktí.

„Nicméně, dopustili se trestných činů,“ zdůraznil Redman.

„Ano, ale - “

„A je, podle všeho, nutné jim to připomínat.“

„Myslím, že to není zapotřebí. Řekla bych, že jsou spalováni pocitem viny.“

Byla blázen do pocitů viny, což ho nepřekvapovalo. Převzali to od kazatelů, tihleti psychoanalytici. Zaujali pozice kdysi ovládané fanatickými vykladači bible s otřepanou zvěstí o ohni pekelném, vybaveni jen poněkud méně barvitým slovníkem. Byla to v zásadě táž stará historie, doplněná navíc o příslib uzdravení - jako odměna za dodržování předepsaných rituálů. A hle, spravedlivým bude dáno království Boží.

Všiml si, že na hřišti je kdosi pronásledován. Pronásledován a vzápětí dopaden.

Jedna oběť kopala brutálně do jiné menší oběti; bylo to pěkně nelítostné představení.

Doktorka Leverthalová scénu zaregistrovala ve stejnou chvíli jako Redman.

„Omluvte mě. Musím - “

Vystartovala po schodech dolů.

„Pokud byste se chtěl podívat, vaše dílna je ve třetích dveřích vlevo,“ křikla přes rameno, „hned jsem zpátky.“

To tedy nebude ani náhodou. Soudě podle toho, jak se situace na hřišti vyvíjí, nedostanou je od sebe ani heverem.

Redman se coural ke své dílně. Dveře byly zamčené, ale i přes drátěné sklo viděl ponky, svěráky a nástroje. To není vůbec špatné. Mohl by je trochu vyučit truhlářině, pokud na to bude mít dostatek klidu.

Poněkud rozčarován tím, že se nedostal dovnitř, obrátil se a následoval doktorku Leverthalovou dolů. Snadno našel cestu na sluncem zalité hřiště. Hlouček čumilů se rozrostl a obklopoval místo skončeného boje, nebo lépe řečeno masakru. Leverthalová stála a civěla na chlapce, jenž ležel na zemi. Jeden z dozorců mu klečel u hlavy; zranění vypadala ošklivě.

Několik diváků při Redmanově příchodu vzhledlo a prohlíželo si novou tvář. Ozval se šepot a v několika obličejích se objevil úsměv.

Redman se na chlapce podíval. Asi šestnáct, ležel s tváří přitisknutou k zemi, jako by něčemu naslouchal.

„Lacey,“ sdělila doktorka Redmanovi chlapcovo jméno.

„Má nějaké vážné zranění?“

Muž klečící vedle Laceyho zavrtěl hlavou.

„Není to tak zlý. Trochu potlučenej. Zlomenýho nic.“

Z rozmašírovaného nosu se chlapci po obličejích valila krev. Oči měl zavřené. Pokojný. Mohl být mrtvý.

„Tak kde sou ty zasraný nosítka?“ zeptal se dozorce. Suchem ztvrdlá zem mu zjevně neskýtala dost pohodlí.

„Už se nesou, pane,“ ujistil ho kdosi.

Nejspíš útočník, pomyslel si Redman. Hubený mladík: kolem

devatenácti. Ten typ očí, pod jejichž pohledem kysne mléko na dvacet kroků.

Skutečně, od hlavní budovy se blížila skupinka chlapců s nosítky a červenou dekou. Všichni se smáli od ucha k uchu.

Ted', když bylo po všem, začali se diváci rozcházet. Z odklizení zbytků žádná legrace nekyne.

„Počkat, počkat,“ řekl Redman, „nebudeme potřebovat nějaké svědky? Kdo u toho byl?“

Odpovědí bylo několikéré lhostejné pokrčení ramen, ale většinou se stavěli hluchými. Loudali se pryč, jako by nic neřekl.

Redman naléhal: „Viděli jsme to. Z okna.“

Leverthalová mu vstříc nevyšla.

„Neviděli jsme to snad?“ dožadoval se její odpovědi.

„Myslím, že na to, abychom mohli někoho obvinít, to bylo příliš daleko. Ale nechci už nikdy vidět, aby někdo někoho takhle týral, rozuměli jste?“

Laceyho na tu vzdálenost poznala snadno. Proč tedy ne útočníka? Redman by si dal pár facek za to, že nebyl pozornější; bez znalosti jmen a osobností vážících se k určitým obličejům bylo těžké mezi nimi rozlišovat. Riziko, že někoho obviní neprávem, bylo příliš veliké, i když si byl téměř jist tím chlapcem s uhrančivě zlýma očima. Už měl jasno: teď se nesmí dopustit chyby; pro tentokrát to musí pustit k vodě.

Nezdálo se, že by celá věc Leverthalovou nějak dojímala.

„Lacey,“ řekla tiše, „pokaždé je to Lacey.“

„Koleduje si o to,“ pronesl jeden z chlapců u nosítek, zatímco si z čela odhrnoval houšť bělavě světlých vlasů, „nic lepšího ani neumí.“

Nevšímajíc si chlapcova postřehu, Leverthalová dohlédla, aby byl Lacey uložen na nosítka a vydala se, s Redmanem v závěsu, k hlavní budově. Všechno bylo tak samozřejmé.

„Lacey není úplně zdrav,“ řekla tajemně jakoby na vysvětlenou; a to bylo celé. Tolik soucitu.

Redman se ohlédl a viděl, jak chlapci balí strnulého Laceyho do červené deky. Téměř současně se udaly dvě věci.

Za prvé: někdo ze skupiny řekl: 'To je ten fízl'. Za druhé: Laceyho oči se otevřely a pohlédly přímo na Redmana, široké, jasné a pravdivé.

Redman strávil volnou část příštího dne tím, že dával do pořádku svou dílnu. Mnoho nástrojů bylo zničeno nebo poškozeno neodborným zacházením až k nepotřebě: pily bez zubů, tupá a polámaná dláta, rozbité svěráky.

Potřeboval by peníze, aby mohl obnovit základní vybavení dílny, ale teď nebyla vhodná chvíle na to, aby kladl požadavky. Moudřejší bude počkat a předvést, jak odvádí slušnou práci. Byl zvyklý na klikaření institucí; policie jím byla prosáknutá.

Okolo půl páté se někde ve vzdálenější části budovy rozezněl zvonek. Nejdříve si ho nevšiml, ale pak jeho instinkty převážily. Bylo to zvonění na poplach. Poplach, jenž měl lidi vyburcovat. Zanechal uklízení, zamkl za sebou dveře a vydal se po sluchu.

Zvonění se ozývalo z míst ironicky nazývaných nemocniční oddělení. Šlo o dvě nebo tři místnosti izolované od hlavního bloku, zkrášlené několika obrázky a záclonami na oknech. Ve vzduchu nebyl cítit kouř. Oheň to být nemohl. A přesto byl slyšet křik. Více než křik. Rév.

Chodba byla nekonečná. Přidal do kroku a v okamžiku, kdy zatáčel za roh směrem k oddělení, vyřítla se přímo proti němu nějaká postavička. Náraz oběma otřásl, ale Redman stihl chňapnout kluka za ruku dříve, než se mohl vzpamatovat. Zajatec s odpovědí neotálel. Vykopl bosou nohou proti Redmanově holeni, ale ten ho držel pevně.

„Nech mě bejt, ty zsranej - “

„Uklidni se! Uklidni se!“

Pronásledovatelé už byli v dohledu.

„Držte ho!“

„Curáku zsranej! Curáku! Curáku!“

„Nepouštějte ho!“

Bylo to jako rvát se s krokodýlem: strach dodal chlapci sílu.

Ale první nápor zuřivosti již pominul. Jak chrlil Redmanovi do obličeje nadávky, do očí se mu nahrnuly slzy. Svíral v náručí Laceyho, pochroumaného Laceyho.

„V pořádku. Máme ho.“

Redman ustoupil a přenechal Laceyho dozorce, jehož stisk hrozil chlapci rozdrtit ruku. Další dva nebo tři se objevili za rohem. Dva chlapci a ošetřovatelka, velice nevábivé stvoření.

„Nech mě bejt... Nech mě bejt...“ Lacey ječel, ale chuť se prát ho nadobro přešla. V jeho obličejí se objevil trucovitý vzdor, obrátil na Redmana vyčítavý pohled velkých hnědých očí, jež se podobaly očím krávy. Nevypadal na svých šestnáct, spíše mladší, téměř jako prepubescent. Na tvářích náznak jemného chmýří, mezi modřinami a náplastí, špatně přilepenou přes nos, vykukovalo několik pih. Jinak úplně dívčí obličej, panenský obličej z dob, kdy panny ještě existovaly. A stále ty oči.

Objevila se doktorka Leverthalová. Příliš pozdě, než aby tu ještě byla co platná.

„Co se děje?“

Dozorce zasípěl. Honička ho připravila o dech i o náladu.

„Zavřel se na toaletě. Snažil se utéct oknem.“

„Proč?“

Otázka byla adresována strážci, nikoli dítěti. Zřejmé zmatení rolí. Dozorce rozpačitě pokrčil rameny.

„Proč?“ obrátil se Redman k Laceymu.

Chlapec jenom strnule zíral, jako by ani žádnou otázku neslyšel.

„Jste ten fízl? “ ozval se znenadání. Z nosu mu vyběhla nuda.

„Fízl?“

„Myslí policista,“ řekl jeden z chlapců s uštěpačnou precizností, jak kdyby mluvil s debilem.

„Já vím, co tím myslí, mladíku,“ řekl Redman s pohledem upřeným na Laceyho, „vím to velmi dobře.“

„Jste?“

„Bud' zticha, Lacey,“ napomenula ho Leverthalová, „máš už tak dost potíží.“

„Ano, synku, jsem fízl.“

Válka očí pokračovala, soukromá bitva mezi chlapcem a mužem.

„Vy nevíte nic,“ řekl Lacey. Nebylo v tom nic jízlivého, chlapec jen sděloval svou verzi pravdy; ani nezamrkal.

„V pořádku, kamaráde, to stačí.“ Dozorce se ho pokoušel odtáhnout; mezi kabátkem a kalhotami Laceyho pyžama vykukovalo břicho, hladká bář mléčné kůže.

„Nechtě ho mluvit,“ řekl Redman. „Co nevím?“

„Může přednést svou verzi téhle události řediteli,“ prohlásila Leverthalová dříve, než mohl Lacey odpovědět, „to se vás netýká.“

Ale sakra se ho to týkalo. Chlapcův pohled vzbudil jeho zvědavost; tak pronikavý, tak prokletý. Ten pohled se dožadoval pozornosti.

„Nechtě ho mluvit,“ řekl Redman. Leverthalová ustoupila autoritativnímu tónu jeho hlasu. Dozorce poněkud uvolnil stisk ruky.

„Proč ses pokoušel utéct, Lacey?“

„Páč se vrátil.“

„Kdo se vrátil? Jméno, Lacey. O kom to mluvíš?“

Redman pozoroval, jak chlapec po několik vteřin zápasí sám se sebou, aby neporušil nějaký závazek mlčenlivosti; potom Lacey zavrtěl hlavou a přerušil tak elektrizující spojení mezi nimi. Vypadal, jako by ztratil cestu; jako by měl vyřešit nějaký hlavolam.

„Nic se ti nestane.“

Lacey zamračeně pozoroval vlastní chodidla. „Já už chci jít zpátky do postele,“ řekl. Prosba panny.

„Vůbec nic, Lacey. Slibuji ti to.“

Slib měl pramalý účinek; Lacey oněměl. Nicméně byl to slib a Redman doufal, že si to Lacey uvědomuje. Chlapec byl vyčerpaný úsilím vynaloženým na nezdařený útěk, pronásledováním i upřeným civěním na Redmana. V obličeji měl popelavou barvu. Nechal se odvést dozorcem. Zdálo se, že ještě dříve, než stačili

zahnout za roh, změnil názor; snažil se neúspěšně vymanit, ale podařilo se mu alespoň otočit ke svému vyšetřovateli.

„Henessey,“ řekl a upřel ještě jednou na Redmana oči. To bylo vše. Dříve než mohl cokoliv dodat, byl odveden z dohledu.

„Henessey?“ opakoval Redman. Najednou se cítil jako vetřelec. „Kdo je to Henessey?“

Doktorka Leverthalová si zapalovala cigaretu. Ruce se jí mírně chvěly. Včera si toho nevšiml, ale nepřekvapovalo ho to. Ještě nepotkal cvokaře, jenž by neměl problémy sám se sebou.

„Ten kluk lže,“ prohlásila, „Henessey tu už není.“

Krátká pauza. Redman nenaléhal, to ji jen ještě víc znervózní.

„Lacey je chytřej,“ pokračovala, potahujíc z cigarety bez-krevnými rty. „Víš o té šlamastyce.“

„Cože?“

„Jste tu nový, a tak ve vás chce vzbudit dojem, že zná nějaké tajemství.“

„Takže to není tajemství?“

„Henessey?“ odfrkla si, „dobrý Bože, ne. Utekl na počátku května. On a Lacey...“ Nechtěně zaváhala. „On a Lacey mezi sebou něco měli. Nikdy jsme nezjistili, co. Snad drogy. Čichání toluenu, vzájemnou masturbaci, ví Bůh.“

Shledávala toto téma vskutku nepříjemným. Znechucení se jí vepsalo do tváře upjatým výrazem.

„Jak Henessey uprchl?“

„Dodneška to nevíme,“ odpověděla. „Prostě se jednoho rána neobjevil na nástupu. Prohlédli jsme to tu od sklepa až po střechu. Ale byl pryč.“

„Je možné, že by se ještě vrátil?“

Upřímný smích.

„Propána, to ne. Nenáviděl to tu. A krom toho, jak by se dostal dovnitř?“

„Tak jako ven.“

Leverthalová uznale zamručela. „On nebyl nijak zvlášť bystrý, ale zato prohnáný. Když zmizel, nebylo to celkem vzato žádné

překvapení. Několik týdnů před svým útekem se zcela ponořil sám do sebe. Nedokázala jsem z něj vyrazit ani slovo, ačkoli do té doby byl pěkně upovídaný.“

„A Lacey?“

„Toho měl pod palcem. To se stává často. Mladší chlapec si ze staršího a zkušenějšího jedince udělá modlu. Lacey měl velmi neuspořádané rodinné zázemí.“

Jasně, pomyslel si Redman. Tak jasné, že nevěřil ani jedinému slovu. Lidské duše nejsou obrazy na výstavě, všechny očíslované a působivě rozvěšené. Jedna označená jako „Vychytralá“, druhá jako „Vnímavá.“ Jsou to čmáranice; rozlézající se stříkan-ce graffiti, nepředvídatelné, neohraničitelné.

A malý Lacey? To bylo cosi načáraného na hladinu vody.

Vyučování začalo příští den. Kolem jedenácté změnilo nesnesitelné vedro dílnu v rozpálenou pec. Ale chlapci rychle akceptovali Redmanovo přímé jednání. Rozpoznali v něm muže, kterého lze respektovat i bez zalíbení. Neočekávali žádné úlevy, a taky se jim žádných nedostalo. Bylo to solidní uspořádání.

Redman shledal zaměstnance střediska vcelku méně hovornými, než byli chovanci. Celkem vzato banda podivínů. Ani jediná zapálená duše mezi nimi. Zdálo se, že je každodenní rutina Tetherdownu, se svými rituály klasifikace a ponižování, semlela v beztvarou hmotu. Stále víc se vyhýbal rozhovorům s kolegy. Dílna se mu stala útočištěm, náhradním domovem, jenž voněl čerstvě zpracovaným dřevem a chlapeckými těly.

Teprve následující pondělí se jeden z chlapců zmínil o tom statku.

Nikdo mu dosud neřekl, že se na pozemcích střediska nalézá farma, a ta představa mu připadala absurdní.

„Nikdo tam moc nechodí,“ řekl Creeley, jeden z největších nešiků, kteří kdy dělali se dřevem.

„Smrdí to tam.“

Všeobecný smích.

„No tak chlapci, uklidněte se.“

Smích se utišil. Ozvalo se už jen pár tichých posměšků.

„Ona to vlastně ani není farma, pane,“ řekl Creeley, kousaje se do jazyka (nedokázal toho nechat ani na okamžik). „Je to jenom několik baráků. Ty teda puchnou, pane. Hlavně teďka.“

Obrátil zrak k oknu, jímž byla vidět divočina rozkládající se za hřištěm. Od chvíle, kdy tím směrem pohlédl naposledy, v den jeho prvního setkání s Leverthalovou, pustina ještě více zarostla plevelem. Creeley ukázal na vzdálenou cihlovou zeď, téměř skrytou za zástěnou křovisek.

„Vidíte to, pane?“

„Ano, vidím.“

„To je chlívěk, pane.“

Další vlna pohihňávání.

„Co je na tom tak legračního?“ rozhlédl se po třídě. Tucet hlav se sklonilo k práci.

„Já bych tam nechodil, pane. Hrozně to tam smrdí.“

Creeley nepřeháněl. I v relativním chladu pozdního odpoledne byl zápach, jenž vycházel z farmy, s to obrátit člověku žaludek naruby. Redman se prostě nechal vést nosem přes hřiště a okolo hospodářských stavení. Budovy, které spatřil z okna dílny, se vynořily z úkrytu. Několik polorozpadlých chatrčí vybudovaných z pařezového dřeva a vlnitého plechu, výběh pro slepice, cihlový chlív, to bylo vše, co farma nabízela. A jak říkal Creeley, ve skutečnosti to žádná farma nebyla. To bylo malinkaté, zdejšími podmínkami uzpůsobené Dachau; špinavé a zanedbané. Někdo zřejmě musel krmit těch několik vězňů: slepice, půl tuctu hus, prasata, ale jak se zdálo, nikdo se neobtěžoval jim poklidit. Odtud ten hnilobný zápach. Obzvláště prasata žila na podestýlce vlastních výkalů, na slunci se opékaly ostrůvky trusu obsypané miliony much.

Chlív byl rozdělen vysokou cihlovou zdí na dva menší chlív-ky. V popředí jednoho z nich leželo, válejíc se ve špíně, strakaté

prase, odkrytý bok se hemžil klíšťaty a štěnicemi. Dalšího, menšího vepře bylo možno zahlédnout, jak se válí v šeru na silně zaneřáděné slámě. Ani jedno nejevilo o Redmana žádný zájem.

Druhý chlívek vypadal prázdný.

Žádné exkrementy, mezi stébly slámy daleko méně much. Nicméně pach po léta se hromadících fekáliích nebyl o nic méně ostrý. Redman už měl v úmyslu odejít, když vtom se ozval nějaký hluk a uvnitř se vzpřímilo jakési úctyhodné tělo. Naklonil se přes dřevěná, visacím zámkem zajištěná vrátka a přemáhaje silou vůle odporný puch, nahlížel otvorem dveří do chléva.

Prase přišlo na dohled. Bylo třikrát větší než jeho společníci. Byla to obrovitá svině, jež by klidně mohla být prasatům v sousedním kotci matkou. Ale na rozdíl od svých špínou pokrytých selat byla čistounká a její zardělé růžové tělo zdravím jen kypělo. Už jen její velikost udělala na Redmana dojem. Musí být alespoň dvakrát těžší než on, usoudil: po všech stránkách impozantní tvor. Svým primitivním způsobem úchvatné zvíře s blondatými zkroucenými řasami, na lesklém rypáku jemné chmýří, jež kolem klinkajících se uší přecházelo ve štětiny, a s olejnatým podmanivým pohledem temně hnědých očí.

Redman, městské dítě, si zřídka uvědomoval pravdu o životě, jenž předcházela jeho talíři s masem. V tomto nádherném krm-níku se mu vyjevila. Ty ošklivé zvěsti o prasatech, jimž vždycky věřil, ta zlá pověst, která z jejich jména činila synonymum ohavnosti, to vše se ukázalo být lží.

Ta svině byla krásná od čenichajícího rypáku až po jemnou vývrtku ocasu, svůdnice na kopýtkách.

Pohlížela na Redmana jako na sobě rovného, neměl o tom nejmenších pochyb. Obdivovala se mu o něco méně, než on obdivoval ji.

Byla si, tak jako on, jista sama sebou. Pod třpytivou oblohou si byli rovni.

Zblízka svěže voněla. Někdo sem musel zrána přijít, aby ji nakrmil a ostříkal proudem vody. Redman si teprve nyní všiml, že její korýtko je dosud po okraj naplněno pomyjemi, zbytky

včerejšího jídla. Ani se jich nedotkla; nebyla žádný velký žrout. Jak se zdálo, záhy si o něm udělala dostatečný úsudek, otočila se a tiše chrochtajíc, vrátila se na hbitých nožkách do chládku kotce. Audience skončila.

Tu noc se vydal hledat Laceyho. Chlapec byl propuštěn z nemocničního oddělení a umístěn ve vlastním neútulném pokoji. Protože byl dosud zřejmě šikanován ostatními hochy ze společné ložnice, byla tahle samotka řešením. Redman ho našel, jak sedí na koberci ze starých comicsů a čučí do zdi. V kontrastu k řhavé barevnosti časopisů vypadal jeho obličej ještě bledší než jindy. Nos zbavený náplasti hrál do žlutá.

Potřásl Lacey mu rukou a chlapec se na něj upřeně podíval. Od jejich posledního setkání se muselo něco stát. Lacey byl klidný a povolný. Stisk ruky, ceremonie, již Redman zavedl pro případ, že se potkal s některým z chlapců mimo dílnu, byl chabý.

„Jsi v pořádku?“

Chlapec přikývl.

„Líbí se ti tu takhle samotnému?“

„Ano, pane.“

„Nakonec se stejně budeš muset vrátit do společné ložnice.“

Lacey zavrtěl hlavou.

„Víš přece, že tu nemůžeš zůstat věčně.“

„Já vím, pane.“

„Budeš se muset vrátit zpátky.“

Lacey přikývl. Zdálo se, že mu to nějak nedochází. Ohnul roh obálky comicsového sešitu o Supermanovi a zíral na křiklavě barevnou stránku, aniž ji vnímal.

„Poslouchej mě, Lacey. Chci, abychom si my dva porozuměli. Ano?“

„Ano, pane.“

„Těžko ti mohu pomoci, když tni budeš lhát, že?“

„Ano.“

„Proč ses přede mnou minulý týden zmiňoval o Kevinu Henesseyovi? Víím, že už tady není. Utekł, ne?“

Lacey civěl na stránku s třibarevným hrdinou.

„Utekł?“

„Je tady,“ řekl Lacey šeptem. Najednou bylo v jeho hlase a ve způsobu, jakým svažtil obličej, znát, že je silně rozrušen.

„Když utekl, tak proč by se zase vracel? To mi skutečně nedává žádný smysl, tobě ano?“

Lacey zavřel hlavou. Slzy mu zastíraly hlas, ale přesto mu bylo dostatečně rozumět.

„On nikdy neodešel.“

„Cože? Chceš říct, že vůbec neutekl?“

„On je chytřej, pane. Vy Kevina neznáte. On je chytřej.“

Zavřel časopis a podíval se na Redmana.

„Jak chytřej?“

„Všechno si naplánoval. Úplně všechno.“

„Musíš se vyjadřovat jasněji.“

„Vy mi nebudete věřit. A to bude konec, když mi to neuvěříte. On nás slyší, je všude. Jemu stěny nevadí. Mrtvým lidem nic takového nevadí.“

Mrtvý. Obyčejné slůvko a jak dokáže s člověkem zamávat.

„Může přijít a zase odejít, kdy se mu zachce,“ řekl Lacey.

„Říkáš, že je Henessey mrtvý?“ zeptal se Redman. „Važ slova, Lacey.“

Chlapec váhal: byl si vědom, že balancuje na napjatém provaze. Chybný krok a ztratí svého ochránce.

„Dal jste mi slib,“ pronesl mrazivě.

„Slíbil jsem, že se ti nic nestane. To jsem řekl a na tom trvám. To ale neznamená, že mi můžeš vykládat lži.“

„Jaké lži, pane?“

„Henessey není mrtvý.“

„Je, pane. Všichni to vědí. Oběsil se. U prasat.“

Redmana se pokoušeli obelhat již mnohokrát, a skuteční experti, měl tedy pocit, že dokáže snadno posoudit, zda mu někdo lže či nikoli. Znal všechny symptomy, jež usvědčovaly člověka vyprávějícího báchorky. Ale chlapec nevykazoval ani jediný. Mluvil pravdu. Redman to cítil v kostech.

Pravdu; celou pravdu; nic než pravdu. To ale neznamená, že to, co vyprávěl, je pravda. On prostě říká to, co za pravdu považuje. Jednoduše uvěřil, že Henessey zemřel. To nic nedokazuje.

„Kdyby byl Henessey mrtev - “

„On je mrtvěj, pane.“

„Kdyby byl, jak by mohl být tady?“

Chlapec se na Redmana podíval beze stopy vychytralosti.

„Vy nevěříte na duchy, pane?“

Jak průzračné řešení. Redmana to poněkud vyvedlo z konceptu. Henessey je mrtvý, a přesto - Henessey je tady. Ergo, Henessey je duch.

„Nevěříte, pane?“

Ten chlapec mu nepoložil řečnickou otázku. On chce, ne, on žádá rozumnou odpověď na svou rozumnou otázku.

„Ne, hochu,“ řekl Redmari, „nevěřím.“

Zdálo se, že Laceyho tento konflikt názorů nevyvedl z míry.

„Uvidíte,“ řekl prostě, „však uvidíte.“

V chlévě na hranici pozemku měla velká, bezejmenná svině hlad.

Sledovala, jak se střídají dny a s jejich postupem rostla i její touha. Věděla, že doba pomyjů v korytu je již minulostí. Jiné chutě zaujaly místo jejich prasečích radostí.

Od prvopočátku měla chuť na stravu určité textury, na stravu, jež vyvolávala zcela určitou odezvu v chuťových kanálcích jejího jazyka. Nebyla to potrava, jíž by se dožadovala neustále, jen když ji posedla chuť, jíž nemohla odolat. Žádný mimořádný požadavek: jednou za čas schramstnout kus ruky, jež ji krmila.

Stála u branky svého vězení, zemdlená nadějí, čekala a čekala. Točila se na místě, supěla a její netrpělivost přerůstala v trdomyslnou zlost. V sousedním kotci vycítili vykastrovaní synové zlé rozpoložení matky a začali také pobíhat sem a tam. Znali její nebezpečnou náтуру. Konec konců, sežrala dva jejich bratry, sotva se narodili, ještě vlhké, jak jí vyšli z lůna.

Modravým závojem smrákání sem dolehl z uličky vyšlapané v kopřivách šustivý zvuk doprovázený tlumenými hlasy.

Obezřetně našlapující, plni úcty, blížili se k chlévu dva chlapci. Svině je znervózňovala, a nebylo divu. Pověstí o jejich uskokích byl bezpočet.

Nemluví snad, je-li rozzlobená, hlasem, jenž si přivlastnila? Nenamáhá snad svá tlustá prasečí ústa, aby hovořila pomocí ukradeného jazyka? Což se čas od času nestaví na zadní nožky, růžová a majestátní, a nežádá, aby byli do jejího chlívku posíláni nejmenší z chlapců? Aby potom sáli z jejich struků nazí jak její selátka? A nebuší snad vztekle zadními kopýtky do země, dokud není žrádlo, jež jí donesli, pokrájeno na malé kousky a v třesoucích se prstech dopraveno až do její mordy? Ano, to všechno dělá.

A co horšího.

Chlapci věděli, že dneska neunesou to, po čem svině touží. Maso, které přinášeli na tácu, nebylo to, které očekávala. Ne to sladké, bílé maso, o které žádala svým druhým hlasem, a jež by mohla získat, pokud by si to přála, silou. Dnes to byla jednoduše žluklá slanina, kterou štípli v kuchyni. Žrádlo, po jakém skutečně toužila, maso pronásledované, vyděšené do morku kostí, posléze ztloučené jak naklepaný řízek, to maso bylo pod zvláštní ochranou. Zabere to ještě nějaký čas, než se ho podaří přivést na porážku.

Prozatím museli doufat, že svině přijme jejich omluvy, jejich slzy a ve vzteku je nesežere.

Jeden z chlapců si, ještě dřív než dosáhli zídky výběhu, nadělal do kalhot a svině ho zvětřila. Tón jejího hlasu získal odlišné zabarvení v potěše nad pikantností jejich strachu. Místo hlubokého chrochtání se ozval vyšší, ostřejší tón, který říkal: já vím, vím. Pojďte a zpovídejte se. Já vím, já vím.

Sledovala je přes příčic vrátek. Oči se jí v temné noci třpytily. Byly jasnější než noc, protože byly živé, průzračné, žádostivé.

Chlapci poklekli s hlavami v pokoře skloněnými, talíř, jenž oba drželi, byl zakrytý kouskem špinavého mušelínu.

„Nuže?“ řekla svině. Ten hlas byl nezaměnitelný. Jeho hlas k nim promlouval ústy prasete.

Starší z chlapců, černochoch se zaječím pyskem, promluvil tiše k žhnoucím očím. I přes velký strach se činil, jak nejlépe dovedl.

„Není to, cos chtěla. Je nám to líto.“

Druhý chlapec rovněž mumlal omluvná slova. Plné kalhoty mu neskýtaly zvlášť příjemný pocit.

„My ho dostaneme. Věř nám. Přivedeme ti ho brzy, jakmile to jen bude možné.“

„Proč ne dnes?“ zeptalo se prase.

„Má ochránce.“

„Nového učitele, pana Redmana.“

Zdálo se, že svině to už všechno ví. Vzpomněla si na setkání u zídky, na způsob, jakým si ji prohlížel, jako by byla nějaký zoologický exemplář. Tak tohle byl její nepřítel, tenhle starý muž. Však se s ním vypořádá. Určitě.

Chlapci slyšeli její slib odplaty a byli rádi, že mají celou věc z krku.

„Dej jí to maso,“ řekl černý chlapec.

Oslovený hoch vstal a odstranil mušelínovou roušku z talíře. Slanina zapáchala, ale svině i přesto vyluzovala radostné zvuky. Snad jim odpustila.

„Dělej, rychle.“

Chlapec uchopil první proužek slaniny mezi ukazováček a palec a zdvořile jí ho nabídl. Svině nachýlila hlavu stranou vzhůru a uchopila slaninu, ukazujíc zažloutlé zuby. Šlo to rychle. Druhý kousek, třetí, čtvrtý, pátý jakbysmet.

Šestý, poslední proužek si vzala i s prsty. Chňapla s takovou elegancí a rychlostí, že když se mu její zuby zahryzly do štíhlých prstů, stačil jen zařvat. Vytrhl ruku zpoza zdi a přihloupě civěl na své zohavení. Nadělala pohříchu jen nevelkou škodu. Chyběl jen poslední článek palce a půlka ukazováčku. Rány rychle a silně krvácely. Krev mu potřísnila košili a boty. Svině chrochtala, frkala a zdála se být spokojená.

Chlapec zavřískl a utekl.

„Tak zítra,“ obrátila se svině ke zbylému kajícíkovi, „ne tohle zasmrádlé prasečí maso. Musí být bílé. Bílé... jako krajka.“ Myslela, že se jí podařil dobrý vtíp.

„Ano,“ řekl chlapec. „Ano, jistě.“

„Ne, že to zase prošvihnete,“ přikázala.

„Ano.“

„Nebo si pro něj přijdu sama. Rozumíš?“

„Ano.“

„Přijdu si pro něj, ať se schovává, kde chce. Když budu chtít, sežeru ho třeba v posteli. Sežeru mu ve spánku chodidla, potom nohy, potom koule, potom boky - “

„Ano, ano.“

„Já ho chci,“ řekla svině, zadusávajíc slámu do země. „Je můj.“

„Henessey že je mrtvý?“ řekla Leverthalová s hlavou skloněnou nad jedním ze svých nekonečných hlášení. „Zase nějaký výmysl. Chvilku to dítě říká, že je ve středu, pak zase, že je mrtvý. Ten hoch si tu svou historku ani neumí srovnat v hlavě.“

Bylo těžké argumentovat, aniž jste přijali myšlenku o existenci duchů tak snadno jako Lacey. Nemělo cenu, aby se Redman s tou ženou přel právě v tomto bodě. To by byla pitomost. Víra v duchy je nesmysl; to jenom strach plodí přízraky. Ale teze o Henesseyho sebevraždě dávala Redmanovi větší smysl. Trval dál na svých vývodech.

„Tak odklad má Lacey tu historku o Henesseyho smrti? Divná představa, že by si to byl vymyslel.“

Madam se uráčila vzhlednout. Její obličej se stáhl do sebe jak šnek do ulity.

„Bohatá představivost odpovídá zdejšímu způsobu života. Kdybyste tak slyšel všechny ty báchorky, které jsem si nahrála: z některých by vám praskla hlava.“

„Už tady došlo k nějaké sebevraždě?“

„Za mého působení?“ zamyslela se na okamžik, pero znehyb-

nělo. „Dva pokusy. Myslím, že ani jeden nebyl myšlen vážně. Volání o pomoc.“

„Byl jeden z nich Henessey?“

Zavrtěla hlavou a neodpustila si při tom ironický úsměšek.

„Henessey byl labilní v docela jiném směru. Myslel si, že bude žít navěky. To byl jeho malý sen: Henessey nietzscheovský nadčlověk. Neměl daleko k tomu, aby pohrdal obyčejnými lidmi. Považoval se za jinou rasu. Tak vysoko nad námi, pouhými smrtelníky, jak vysoko stál nad těmi ubohými -“

Věděl, že chtěla říct prasaty, ale včas se zarazila.

„Nad těmi ubohými zvířaty na farmě,“ řekla a znovu se zahleděla do své zprávy.

„Henessey trávil čas na té farmě?“

„O nic víc než ostatní hoši,“ lhala, „žádný z nich neměl povinnosti na farmě v lásce, ale ty jsou součástí pracovního rozvrhu. Kydat hnůj není nijak příjemné zaměstnání. To mohu dosvědčit.“

Ta lež Redmanovi připomněla, co Lacey říkal o Henesseyho smrti: že se oběsil v prasečím chlívků. Pokrčil rameny a šel na celou věc odjinud.

„Bere Lacey nějaké prášky?“

„Nějaká sedativa.“

„To je tak uklidňujete po každé rvačce?“

„Jen když se pokusí o útěk. Nemáme dost lidí, aby dozírali na takové jako je Lacey. Nechápu, proč vás to tolik zajímá.“

„Chci, aby mi důvěřoval. Dal jsem mu slib. Nechci ho zklamat.“

„Mám-li být upřímná, podezřele to připomíná nadržování. Ten chlapec je pouze jedním z mnoha. Žádné mimořádné problémy a žádná obzvláštní naděje na záchranu.“

„Záchranu?“ To bylo silné slovo.

„Na nápravu, nebo jak tomu chcete říkat. Podívejte se, Red-mane, řeknu vám pravdu. Existuje tu všeobecný pocit, že netáhnete zajeden provaz.“

„Ale?“

„Všichni cítíme, a já myslím, že včetně ředitele, že byste nás měl nechat dělat naši práci tak, jak jsme zvyklí. Naučte se v tom chodit dříve, než začnete -“

„Být na obtíž?“

Leverthalová přikývla. „Dalo by se to říct i jinak. Děláte si nepřátele.“

„Děkuji za varování.“

„Tahle práce je dost těžká i bez nepřátel, věřte mi.“

Pokusila se o smířlivý pohled, ale Redman ho ignoroval. S nepřáteli žít dokáže, ale s lháři ne.

Kancelář ředitele byla zamčená a už to trvalo celý týden. Názory na to, kde šéf je, se různily. Schůzky se sponzory byly nejoblíbenějším důvodem, jenž se šířil mezi členy sboru, ačkoli tajemnice prohlašovala, že to sama přesně neví. Účastní se semináře na univerzitě, říkal někdo, aby mohl výsledky jakéhosi výzkumu využít při řešení problémů výchovného střediska. Tam nebo tam ředitel nejspíš bude. Pokud pan Redman chce, může mu nechat vzkaz a pan ředitel ho určitě dostane.

V dílně na něj čekal Lacey. Bylo čtvrt na osm: vyučování už dávno skončilo.

„Co tu děláš?“

„Čekám, pane.“

„Na co?“

„Na vás, pane. Chtěl bych vám dát dopis, pane. Pro márnou. Můžete jí ho poslat?“

„Vždyť ho můžeš odeslat obvyklou cestou. Dej ho tajemnici a ona se o něj postará. Máš povolené dva dopisy týdně.“

Chlapcův obličej povadl.

„Oni je čtou, pane: pro případ, že byste napsal něco, co nemáte. A když jo, tak ho spálej.“

„A tys napsal něco, co bys neměl?“

Lacey přikývl.

„Co?“

„O Kevinovi. Napsal jsem jí o Kevinovi všechno, o tom, co se mu stalo.“

„Nejsem si jist, zda máš o Heneseym pravdivá fakta.“

Chlapec pokrčil rameny. „Je to pravda, pane,“ řekl tiše. Očividně mu bylo jedno, zda Redmana přesvědčil či ne. „Je to pravda. Je tam, pane. V ní.“

„Kde? O čem to mluvíš?“

Možná, že Lacey v důsledku svého strachu skutečně mluví z cesty, jak naznačovala Leverthalová. Jeho trpělivost s tím hochem musí mít nějaké meze a ty jsou právě zde.

Zaťukání na dveře. Přes drátěné sklo na něj zíralo rozhárané individuum jménem Slape.

„Pojď dál.“

„Máte naléhavý hovor, pane. V kanceláři tajemnice.“

Redman nesnášel telefony. Odporné zařízení: nikdy nepřinášelo dobré zprávy.

„Naléhavý. Kdo volá?“

Slape pokrčil rameny a dál si nípál tváře.

„Počkáš tu s Laceyem, ano?“

Slape se nad tou vyhlídkou zatvářil nešťastně.

„Tady, pane?“ zeptal se.

„Tady.“

„Ano, pane.“

„Spoléhám na tebe, tak koukej, ať mě nezklameš.“

„Ano, pane.“

Redman se otočil na Laceyho. Zhmožděniný teď vypadaly jako nezhojená rána. Otevřená pláčem.

„Dej mi ten dopis. Vezmu ho do kanceláře.“

Lacey předtím strčil obálku do kapsy. Neochotně ji vytáhl a podal Redmanovi.

„Nepoděkuješ? “

„Děkuju, pane.“

Chodby zely prázdnotou.

Byl čas vymezený pro sledování televize a její každovečerní uctívání už začalo. Oči přilepené na černobílý aparát dominující společenské místnosti projdou celým tím rnišmašem detektivek, soutěží a válečných filmů s otevřenými ústy a zavřenou hlavou. Nad shromážděnou společností se rozestře hypnotizující ticho a teprve příslib násilí nebo náznak erotiky pozvedne bouři pískotu, obscénností, vykřikli sympatií a nadšení, aby vzápětí, během dialogu, zavládl opět ponurý klid. Do té doby, než se na obrazovce znovu objeví zbraně či odhalená ňadra. Slyšel, jak se hudba prokládaná kulometnou palbou rozléhá po chodbě.

Kancelář byla otevřená, ale tajemnice nikde. Podle všeho už odešla domů. Hodiny v kanceláři ukazovaly čtvrt na devět a čtyři minuty. Redman si seřídil hodinky.

Sluchátko bylo ve vidlici. Volajícího zřejmě přestalo bavit čekání. Nenechal mu ani žádný vzkaz. Jak cítil úlevu, že hovor nebyl zas až tak důležitý, tak byl zároveň zklamaný tím, že si nebude moci promluvit s nikým z vnějšího světa. Připadal si jak Robinson upírající oči na moře v naději, že se k ostrovu přiblíží nějaká loď.

Směšné: tohle není jeho vězení. Může odejít, kdykoli se mu zamane. Vyrází si ještě tenhle večer: nebude už Robinson.

Měl v úmyslu nechat dopis na stole, ale potom si to rozmyslel. Slíbil chránit chlapcovy zájmy, a tak slibu dostojí. Bude-li to nezbytné, pošle ten dopis sám.

Bezmyšlenkovitě se vydal zpátky k dílně. Někde v hlavě mu hořel malý plamínek znepokojení a překázel úvahám. Musel potlačovat neodbytné vzdechy, v obličeji se mu usadil zachmuřený výraz. Tohleto proklaté místo, pronesl hlasitě a neměl na mysli ty zdi a podlahy samy o sobě, ale past, kterou představují. Cítil, že by tu mohl zemřít, obklopen svými dobrými úmysly jako nebožtík květinami, a nikdo by nevěděl, nedbal ani neželel. Dobré úmysly zde byly známkou mdlého rozumu, soucit slabostí. Znepokojení, to bylo celé: znepokojení a -

Ticho.

To bylo to, co tu nehrálo. Ačkoli televize dosud vybuchovala a vyřvávala chodbou, přesto bylo ticho. Žádné vytí, žádné vrískání.

Redman se vrhl zpátky do vestibulu a proletěl chodbou ke společenské místnosti. V této části budovy bylo povoleno kouření. Čpavě to tu páchlo zatuchlým kouřem z cigaret. Přímo před ním se neúnavně ozývaly zvuky vzájemného mrzačení. Nějaká žena vykřikla něčí jméno. Muž, jenž odpověděl, byl skosen dávkou ze samopalů. Nedopovězené příběhy visely ve vzduchu.

Redman otevřel dveře společenské místnosti.

Televize ho požádala. „Pojď dolů!“

„Pozor, má bouchačku!“

Další výstřel.

Blondatá žena s velkými ňadry to koupila přímo do srdce a zemřela na chodníku v blízkosti muže, kterého milovala.

Drama se odvíjelo nikým nesledováno. Společenská místnost byla prázdná, stará křesla a lavice s vyřezanými nápisy byly rozmístěny okolo televize pro obecnost, které si na dnešní večer našlo lepší zábavu. Redman se propletl mezi lavicemi a vypnul přístroj. Když se ztratilo

stříbřitě modré světélkování a neúprosné dunění hudby odumřelo, uvědomil si, že tam u dveří, v tichu a přítomnosti, někdo stojí.

„Kdo je tam?“

„Slape, pane.“

„Říkal jsem ti, abys zůstal s Laceym.“

„On musel odejít, pane.“

„Odejít?“

„Vyběhl ven. Nemohl sem ho zastavit.“

„Co tím, k čertu, myslíš, žes ho nemohl zastavit.“

Redman se vydal místností ke dveřím, zachytáváje přitom nohama o lavice, které na protest skřípaly o linoleum.

Slape sebou trhl.

„Je mi to líto, pane," řekl. „Nemohl jsem ho chytit, mám špatný nohy.“

Ano, Slape skutečně kulhal.

„Kudy běžel?“

Slape pokrčil rameny.

„Nevím to jistě, pane.“

„Tak si rychle vzpomeň.“

„Není třeba, abyste ztrácel náladu, pane.“

To „pane“ bylo vysloveno tak, že se stalo parodií na úctu. Redman cítil, že ho svědí ruka. S chutí by tomuhle poďobanému zmetkovi jednu vrazil. Byl už jenom kousek ode dveří. Slape se nehýbal.

„Uhni mi z cesty, Slape.“

„Opravdu, pane, nemůžete mu teď nijak pomoci. Je pryč.“

„Řekl jsem ti, abys mi šel z cesty.“

Vykročil, aby odstrčil Slapea stranou, když vtom se ozvalo cvaknutí. Ten bastard držel proti Redmanovu břichu vyhazovači nůž. Špička pronikla do tukové vrstvy pupku.

„Skutečně není nutný, abyste se vo něj staral, pane.“

„Co to, pro Boha živého, děláš, Slape?“

„Jenom hrajeme takovou hru," ucedil přes našedlé zuby. „Není to vůbec nebezpečný. Uděláte nejlíp, když to necháte plavat,"

Pod špičkou nože se objevila krev. Horce kanula Redmanovi k slabinám. Nemohlo být pochyb o tom, že je Slape připraven ho zabít. Ať už to byla jakákoli hra, Slape v ní měl své místo. Zabití učitele se tomu říká. Nůž nekonečně pomalu dál pronikal břišní stěnou. Z malého pramínku se stal proud krve.

„Keviri si rád čas od času povyráží," řekl Slape.

„Henessey?“

„Ano, vy nám rád říkáte příjmením, že? Je to takové dospělejší, co? Znamená to, že už nejsme děti, znamená to, že jsme muži. Jenže Kevin není tak docela mužem, víte? Nikdy jím být nechtěl. Myslím, že tu představu nenáviděl. Víte proč? (Nůž začal zlehka pronikat svařem). Myslel si, že v okamžiku, kdy se stanete mužem, začínáte umírat: a Kevin říkal, že nikdy neumře.“

„Nikdy neumře?“

„Nikdy.“

„Chtěl bych se s ním setkat.“

„To každý, pane. On je charismatický. Doktorka to o něm říkala: charismatický.“

„Rád bych se s tím charismatickým chlapíkem setkal.“

„Brzy.“

„Hned.“

„Řekl jsem brzy.“

Redman uchopil zápěstí ruky, jež třímala nůž, tak rychle, že Slape nestihl dokončit záměr. Adolescentova reakce byla pomalá, jako by byl pod vlivem nějaké drogy. Redman s ním neměl moc práce. Zesílil stisk a nůž upadl na zem. Druhou rukou snadno sevřel Slapeův hubený krk a dlaní tiskl vystoupilý ohryzek. Slape začal chroptět.

„Kde je Henessey? Odvedeš mě k němu.“

Oči, jež se dívaly na Redmana, byly nejasné, stejně jako jeho slova. Zorničky se podobaly dírkám po špendlíku.

„Odved' mě k němu!“ poručil Redman.

Slape ho udeřil pěstí do poraněného břicha. Redman zaklel, uvohlil sevření a Slape by mu málem vyklouzl. Redman mu však vrazil koleno do slabin, krátce a ostře. Mladík měl snahu zkroutit se bolestí, ale ruka, která mu tiskla krk, mu v tom zabránila. Koleno zaútočilo znovu, tvrději: a znovu. A ještě jednou.

Po tvářích se Slapeovi minovým polem nežitu nezadržitelně valily slzy.

„Můžu ti vrátit své zranění dvojnásob,“ řekl Redman. „Tak jestli chceš takhle pokračovat celou noc, budu šťastnej jak blecha.“

Slape zavrtěl hlavou, přes přiškrcenou průdušnici lapal ztěžka po dechu.

„Už nechceš?“

Slape znovu zavrtěl hlavou. Redman ho pustil a praštil jím přes chodbu o zeď. Sténaje, s obličejem staženým bolestí, Slape se svezl po zdi. Dřepěl na bobku s rukama v rozkroku.

„Kde je Lacey?“

Slape se roztrásl. „Kde myslíte? Kevin ho dostal,“ vychrlil ze sebe.

„Kde je Kevin?“

Slape se na Redmana záhadně podíval.

„Vy nevíte?“

„Kdybych to věděl, tak se tě neptám.“

Slape s bolestným zaúpěním přepadl dopředu. Redman si nejdříve myslel, že se mladík zhroutil, ale ten měl jiné úmysly. Najednou znovu držel v ruce nůž, který sebral ze země, a zaútočil proti Redmanovým slabinám. Redman ukročil stranou. Čepel ho minula jen o vlasek.

„Zabiju tě, ty svině fízlácká. Zabiju tě, svině,“ syčel Slape zuřivě. Znovu stál.

Nůž znovu proťal vzduch před Redmanem.

„Kevine! Kevine! Pomoz mi!“ ječel Slape z plných plic.

Přestával ovládat své tělo a jeho výpady byly stále méně přesné. Teklo mu z nosu. S obličejem pokrytým potem a slzami klopýtal proti nepříteli.

Redman si vyčíhl správný okamžik a vši silou ho kopl do kolena chromé, a jak předpokládal, zároveň slabé nohy. Předpokládal správně. Slape zařval, zapotácel se, otočil se kolem své osy a upadl obličejem proti zdi. Redman přiskočil a nalehl mu na záda. Příliš pozdě si uvědomil

následky. Slapeova ruka, jež zůstala uvězněna mezi tělem a zdí, najednou vyklouzla zakrvácená a beze zbraně. Tělo se uvolnilo a zhroutilo se těžce podél zdi, vrážejíc si tak čepel nože ještě hlouběji do břicha. Slape vydechl naposledy. Byl mrtev, ještě než klesl na zem.

Redman ho otočil. Nikdy nepřivykl tomu, jak nenadále smrt přichází. Tak náhle odejít, jako obraz z televizní obrazovky. Zmáčkneš vypínač a je prázdná. Žádné poselství.

Vydal se zpátky k vestibulu, naprosté ticho chodeb mělo zdrcující účinek. Jeho zranění nebylo vážné. Zaschlá krev přilepila košili k tělu a vytvořila tak strupovitý obvaz, jenž zakrýval ránu. Bolest téměř necítil. Ale zranění bylo tím nejmenším problémem: stál před záhadou a cítil, že nemá dost sil, aby ji roz-

luštil. Opotřebovaná, vyčerpaná atmosféra tohoto místa v něm vyvolala pocit, že je sám vyčerpaný a opotřebovaný. Zachovat si v těchto místech zdraví, laskavý přístup či soudnost nebylo možné.

Najednou začal věřit na duchy.

Ve vestibulu bylo rozsvíceno, žárovka bez stínidla se vznášela nad prázdným prostorem. V jejím světle si přečetl Laceyho pomačkaný dopis. Podobna zápalkám podpálila rozmazaná slova troud jeho zděšení.

Mami, dali mě sežrat praseti. Nevěř jim, kdyby ti říkali, že jsem Tě neměl rád, nebo kdyby říkali, že jsem utekl. Není to pravda. Dali mě sežrat praseti. Mám tě rád.

Tommy.

Strčil dopis do kapsy, vyšel z budovy a rozběhl se přes hřiště. Byla už pořádná tma: hluboká, bezhvězdná tma, vzduch byl teplý a vlhký. Ani ve dne si nebyl jist cestou k farmě; v noci to bylo ještě horší. Velice brzy zabloudil kdesi mezi hřištěm a stromy. Byl příliš daleko na to, aby viděl siluetu hlavní budovy za sebou a stromy před ním si byly všechny podobné.

Byla to mizerná noc; žádný vítr, aby osvěžil znavené údy. Venku byl stejný klid jako uvnitř, jako by se celý svět stal jednou velkou místností: těsným pokojem s oblaky namalovanými na stropě.

Stál ve tmě a krev mu tepala ve spáncích. Pokoušel se zorientovat.

Po levici, kde předpokládal, že by mohla být hospodářská stavení, se objevilo matné světlo. Samozřejmě, že měl naprosto mylnou představu o tom, kde se nalézá. Světlo, vycházející z míst, kde stál chlív, vykreslilo ve tmě siluetu polorozpadlého slepičího výběhu. Stálo tam několik postav, jež jako by sledovaly nějaké představení, které předtím nikdy neměly možnost vidět.

Vyrazil ke chlívu, aniž by věděl, co udělá, až se k němu dostane. Jestli jsou všichni ozbrojeni tak jako Slape a sdílejí

jeho vražedné úmysly, bude to jeho konec. Ta myšlenka ho však nijak neznepokojovala. Opustit dnes v noci svět, v němž se tak špatné dýchá, to byla celkem lákavá vyhlídka. Proč to nevzdat?

Ale byl tu Lacey. Po rozhovoru s Leverthalovou míval okamžiky pochybností, kdy se sám sebe tázal, proč se vlastně tolik zajímá o toho chlapce. V nařčení, že mu nadřčuje, bylo zřejmě něco pravdy. Potřeboval snad, byť jen podvědomě, mít vedle sebe bezbranného Thomase Laceyho? Skrývalo se tohle v podtextu poznámky doktorky Leverthalové? Dokonce i nyní, kdy běžel ke světlu, vše, o čem byl schopen přemýšlet, byly chlapcovy velikánské prosící oči, upřené do hlubin jeho nitra.

Od statku se loudaly nějaké postavy. Proti světlu, jež se linulo z chlěva, je nedokázal rozeznat. Bylo už po všem? Obešel budovy dlouhou oklikou zleva, aby se vyhnul divákům opouštějícím scénu. Kráčeli v tichosti: žádné klábosení, žádný smích. Jako když shromáždění věřících odchází v poklidu tmou po skončeném smutečním obřadu, každý zvlášť, se skloněnou hlavou. Bylo až děsivé vidět ty bezbožné delikventy zasažené takovou úctou.

Dorazil ke slepičímu výběhu, aniž by se s kýmkoliv střetl tvář v tvář.

Několik postav se dosud zdržovalo u prasečího chlívku. Zídka té části, v níž přebývala svině, byla poseta bezpočtem svíček. Klidně hořely v nehybném vzduchu a vrhaly teplé slavnostní světlo na cihlové zdi a na několik málo tváří, které dosud sledovaly mystérium odehrávající se v chlévě.

Byla mezi nimi doktorka Leverthalová i dozorce, který v den Redmanova příchodu klečel Laceymu u hlavy.

Byli tu dva, tři chlapci, jejichž obličej si pamatoval, ale které osobně neznal.

Ze stáje se ozval nějaký hluk, dusot prasečích kopýtek utlumený slámou. To svině přijímala pohledy adorantů. Někdo tam hovořil, ale Redman nedokázal říct kdo. Nedospělý hlas, jímž prolínaly tóny rytmického popěvku. Když hlas ukončil monolog, dozorce a jeden z chlapců vystoupili z řady a odebrali se do tmy, jako by jim bylo právě dovoleno se vzdálit. Redman se

přikradl o něco blíže. Nyní šlo o čas. Již brzy první z věřících překročí hřiště a vstoupí do hlavní budovy. Uvidí Slapeovu mrtvolu: spustí na poplach. Musí najít Laceyho teď hned, pokud je to vůbec ještě možné.

Leverthalová ho uviděla jako první. Kývla mu na pozdrav, na první pohled pramálo znepokojena jeho příchodem. Jako by to, že se zjevil na tomto místě, bylo dáno předem, jako by všechny cesty vedly zpátky na farmu, k seníku, za pachem exkrementů. Svým způsobem by dávalo smysl, kdyby tomu věřila. Vždyť i on sám tomu málem uvěřil.

„Doktorka Leverthalová," řekl Redman.

Upřímně se na něj usmála. Chlapec vedle ní zvedl hlavu a usmál se také.

„Ty jsi Henessey?" zeptal se chlapce.

Mladík se společně s Leverthalovou zasmál.

„Ne," řekla. „Ne. Ne. Ne. Henessey je támhle."

Ukázala do chléva.

Redman udělal těch několik kroků, jež ho dělily od zídky výběhu, pln obav, jaký pohled ho asi očekává: sláma a krev, a prase, a Lacey.

Ale Lacey tu nebyl. Jenom ta velká, jako vždy perličkami potu posetá svině, stojící v hromadách vlastních výkalů, s obrovskými, směšnými ušima, jež jí povlávaly okolo očí.

„Kde je Henessey?" zeptal se Redman, registruje pohled, jenž na něj upřela svině.

„Tady," řekl chlapec.

„To je prase."

„Ona ho sežrala," řekl mladík, dosud se usmívaje. Nejspíš měl pocit, že to musí být roztomilá představa. „Sežrala ho a on teď mluví z ní."

Redmanovi se chtělo smát. Ve srovnání s tímhle se mu zdály Laceyho duchařské povídky bezmála stravitelné. Oni mu tvrdí, že to prase je posedlé.

„Oběsil se Henessey, jak tvrdil Tommy?"

Leverthalová přikývla.

„Ve chlévě?"

Další přikývnutí.

Náhle uviděl svini v jiném světle. Představil si ji, jak se natahuje, čenichajíc k nohám Henesseyho těla, zmítajícího se v poslední křeči, jak cítí jeho blížící se smrt a slintá při pomýšlení na nadcházející hody. Viděl ji, jak lemtavě olizuje rozkladem mokvajícím kůži, jak nejprve vybíravě uždibuje a nakonec se nenasytně láduje mrtvým tělem. Nebylo tak těžké pochopit, jak si mohli chlapci na základě takové zrůdnosti vytvořit mýtus: vymýšleli si chvalozpěvy, sloužili praseti jako Bohu. Ty svíčky, ta úcta, Lacey zamýšlený jako oběť, to vše bylo sice svědectvím něčeho nezdravého, ale nebylo to o nic divnější než tisíce jiných projevů

víry. Začal dokonce chápat Laceyho apatii, jeho neschopnost postavit se moci, jež ho přemohla.

Mami, dali mě sežrat praseti.

Žádné, mami, pomoz mi, zachraň mě. Pouhé: hodili mě prasatům.

To všechno dokázal pochopit: byly to děti, celá řada z nich negramotná, některé mentálně labilní, všechny náchylné k pověrám. Ale to nevysvětlovalo jednání doktorky Leverthalové. Ta znovu upřeně hleděla do chléva a Redman si teprve nyní všiml, že si rozpustila vlasy. Spadaly jí až na ramena a ve světle svíček měly barvu medu.

„Připadá mi prostě a jednoduše jako prase," řekl.

„Mluví jeho hlasem," řekla Leverthalová tiše. „Dalo by se snad říct, že mluví jazyky. Za chvíli ho uslyšíte. Mého miláčka."

Najednou pochopil. „Vy a Henessey."

„Netvařte se tak zděšeně," řekla, „bylo mu osmnáct: vlasy černější, než jste kdy viděl. A miloval mě."

„Proč se oběsil?"

„Aby mohl žít navěky," odpověděla, „aby se nikdy nestal mužem a tedy nemohl umřít."

„Šest dní trvalo, než jsme ho našli," řekl mladík skoro šeptem do Redmanova ucha, „a ani potom k němu nechtěla nikoho pustit, když už ho jednou měla pro sebe. To prase, myslím, ne doktorka. Víte, Kevina měl rád každý," šeptal důvěrně. „Byl krásný."

„A kde je Lacey? "

Láskyplný úsměv doktorky Leverthalové pohasl.

„S Kevinem," řekl mladík, „tam, kde ho Kevin chtěl mít."

Ukázal dveřmi do chléva. Na slámě ležela zády ke dveřím nějaká postava.

„Jestli ho chcete, budete muset jít a vzít si ho," řekl chlapec a v příštím okamžiku už svíral zezadu Redmanův krk a škrtil ho silou svěráku.

Svině, v radosti nad nenadálým útokem, začala pod sebou udusávat slámu. Bělma očí se jí blyštěla.

Redman stáhl hlavu mezi ramena a zároveň zasáhl chlapce loktem do břicha. Mladík se s klením svinul do klubíčka. Jenže vzápětí ho zastoupila Leverthalová.

„Jdi k němu," zaječela a vjela jednou rukou Redmanovi do vlasů. „Jdi si za ním, když ho chceš." Nehty druhé ruky mu drásala spánek a nos. Jen tak tak, že minula oči.

„Táhni," vykřikl a pokusil se ji setřást. Marně. Držela se ho jak štěnice, hlava se jí zmítala ve snaze zatlačit ho přes zídku.

Zbytek se odehrál s hrůznou rychlostí. Její dlouhé vlasy zavadily o plamínek svíčky a vzňaly se. Oheň po nich rychle vyšplhal vzhůru. Vřískajíc o pomoc, nešťastnou náhodou upadla na vrátka, která nárazu neodolala a provalila se dovnitř. Redman bezmocně pozoroval, jak hořící žena padá do slámy. Plameny se vesele rozeběhly výběhem, po snadno vznětlivé podestýlce, směrem k praseti.

I nyní, v tak extrémní situaci, zůstalo prase prasetem. Záznaky se nekonaly: žádná prohlášení, žádné mluvení jazyky. Svině zahnaná do úzkých zpaníkařila, jakmile jí šlehající plameny začaly olizovat břicho. Vzduch se zaplnil pachem připálené slaniny. Oheň jí zachvátil boky a hlavu, spaloval štětiny jak požár štěpní trávu.

Její hlas byl hlasem prasete, stesky byly prasečími stesky. S hysterickým chrochtáním se vyřítila z výběhu rozbitými vrát-

ky, zanechávajíc za sebou podupanou Leverthalovou.

Hnala se přes hřiště a jak se přitom motala bolestí, skýtal její planoucí tělo mystickou podívanou. Ani když ji o chvíli později pohltila tma, kvičení neutichalo. Zdálo se, že poletuje po hřišti sem a tam jako ozvěna, jež nemůže najít cestu z uzavřeného prostoru.

Redman překročil ohněm ztýrané tělo doktorky Leverthalové a rozběhl se ke chlěvu. Všude hořela sláma a oheň se blížil ke dveřím. Přikrčený, s očima přivřenými před palčivým kouřem, vtrhl Redman dovnitř.

Lacey ležel, tak jako po celou tu dobu, zády ke dveřím. Redman ho otočil. Chlapec byl živý a při vědomí. S obličejem opuchlým od pláče a strachu, upřeně se díval vzhůru. Oči měl tak široce otevřené, že vzbuzovaly obavu, aby mu nevypadly z očních důlků.

„Vstávej," řekl Redman a sklonil se nad ním.

Chlapcovo drobné tělo bylo ztuhlé a Redman mu alespoň uvolnil končetiny. Konejšivými slůvky ho postupně přiměl vstát. Do chlěva začaly pronikat kotouče kouře.

„Tak pojď, všechno je v pořádku, půjdeme."

Redman se narovnal. Něco mu zavadilo o kštici a na hlavu se mu snesl déšť červil. Vzhlédl a spatřil Hennesseyho, či spíše to, co z něj zbylo, zavěšeného na příčném nosném trámu. Rysy obličeje byly nezřetelné, změněné v černou kašovitou hmotu. Tělo bylo nesystematicky ohryzáno až po boky, střeva volně visela z rozkládající se mršiny ve smyčkách, Redmanovi přímo před nosem.

Nebýt hustého kouře, byl by zápach mrtvého těla nesnesitelný. Takhle Redman prostě jen pocítil hnus a ten dodal sílu jeho pažím. Odtáhl Laceyho z blízkosti Hennesseyho ostatků a vystrkal ho ze dveří.

Sláma venku už neplála tak jasně, ale přesto musel přimhouřit oči, když vyšel z temnoty chlěva do světla požáru, svíček a hořícího těla.

„Pojďme, hochu," řekl Redman a prováděl ho plameny.

Chlapcovy oči se leskly jako knoflíky. Jako oči šílence. Byly prázdné.

Přešli od chlěva k vrátkům, překročili mrtvolu doktorky Leverthalové a zamířili do temnoty otevřeného prostoru.

Zdálo se, že s každým krokem, jímž se vzdalovali od statku, je chlapec víc a víc uvolněný. Chlív, jenž nechali za sebou, se stal pouhou plápolající vzpomínkou. Před nimi byla klidná, neproniknutelná noc. Redman se snažil pustit prase z hlavy. Teď už bude určitě mrtvé.

Cestou se mu ale zdálo, že se půda otřásá, že něco obrovského s nimi drží krok, nechává si odstup, je to opatrné, ale neúprosné v pronásledování.

Uchopil Laceyho za paži a oba si pospíšili po sluncem vysušené zemi. Lacey nyní poňukával. Ještě neartikuloval, nicméně byly to alespoň nějaké zvuky. Bylo to dobré znamení, znamení, které Redman potřeboval. Měl už plné zuby Laceyho projevů pomatenosti.

Bez potíží dosáhli budovy. Chodby zely prázdnotou. Možná, že byli všichni tam, kde před hodinou, kdy středisko opouštěl. Snad dosud nikdo nenašel Slapea. Je to možné. Žádný z těch chlapců se nezdál mít náladu na zábavu. Asi v tichosti vklouzli do ložnic, aby se vyspali z rituálu, jehož byli účastní.

Byl nejvyšší čas zavolat policii.

Muž s chlapcem se ubírali chodbou ke kanceláři ředitele, ruku v ruce. Lacey opět zmlkl, ale jeho výraz už nebyl tak maniakální; zdálo se, že by proud očistných slzí mohl být u konce. Hlučně z hloubi hrdla popotahoval.

Stiskl Redmanovi pevně ruku a vzápětí ji zcela uvolnil.

Vestibul před nimi tonul ve tmě. Někdo musel před chvílí rozbít žárovku. Dosud se pohupovala na drátě, osvětlena matným světlem, jež sem pronikalo oknem.

„Pojďme. Není čeho se bát. Pojď, chlapče."

Lacey se sklonil a kousl Redmana do ruky. Útok byl tak rychlý, že Redman chlapce bezděky pustil a ten mu vzápětí ukazoval paty, jak si to hasil chodbou pryč z vestibulu.

Nevadí. Daleko se dostat nemůže. Nyní byl Redman rád, že je tohle místo vybaveno mřížemi a zdmi.

Prošel vestibulem do kanceláře tajemnice. Nikde žádný pohyb. Ten, kdo rozbil ve vestibulu žárovku, se choval velice tiše, velice nenápadně.

Telefon byl také rozbitý. Co rozbitý, napadrtý roztřískaný.

Redman se vrátil k místnosti, ve které sídlil ředitel. Tady by telefon neměl být vandaly poškozen.

Dveře byly samosebou zamčené, ale na to byl Redman připraven. Loktem rozbil tabulku mléčného skla, zdobeného ledovými květy, a zašmátral na druhé straně. Žádný klíč tam nebyl.

K čertu s tím, pomyslel si a vrazil do dveří ramenem. Byly masivní, ze silného dřeva, a než se probil přes kvalitní zámek do místnosti, rameno ho bolelo a rána na břicho se znovu otevřela.

Po podlaze se válela sláma; zápach chléva byl proti tomu, co se šířilo z kanceláře, příjemný. Ředitel ležel za stolem s vyžraným srdcem.

„Prase," řekl Redman. „To prase. To prase." Stále opakoval ta slova a natáhl ruku po sluchátku.

Nějaký zvuk. Ohlédl se a inkasoval zásah přímo do obličeje. Nos a lícni kost povolily. Místnost se rozzářila barvami a potom zbělala.

Ted' už ve vestibulu tma nebyla. Na každém výstupku, ve všech koutech, všude se zdálo zářit na sta svíček. Jenže Redmanovi se po úderu točila hlava a viděl rozmazaně. Mohla to být klidně jediná svíčka mnohonásobně zmnožená smysly, jimž už nebylo co věřit.

Stál uprostřed haly na znečitlivělých nohách a nechápal, jak je možné, že se na nich vůbec udrží. Kdesi na periférii jeho vidění, za světlem svíček, někdo hovořil. Nebyla to vlastně skutečná řeč, ale nesmyslné zvuky vydávané lidmi, kteří tam mohli, ale také nemuseli být.

Potom se ozvalo chrochtání, hluboké astmatické chrochtání, a přímo před ním se z mihotavého světla svíček vynořila svině.

Její zářivá krása byla ta tam. Boky měla ožehlé, rypák podivně zkroucený. Oči, jež kdysi připomínaly korálky, vyhasly. Pomaloučku se k němu belhala a stejně pomalu se stávala zřetelnou postava sedící obkročmo na jejím hřbetě. Byl to samozřejmě Tommy Lacey, nahý jak v den svého narození, tělo holé a růžové jako jedno z jejích selat, obličej postrádající známky lidského citu. Vedl velikou svini, šeptal jí do ucha, jeho zrak byl nyní jejím zrakem. A ten hluk, ty prasečí frkavé zvuky, nevycházely z její tlamy, ale z jeho úst. Jeho hlas byl hlasem prasete.

Redman potichu vyslovil jeho jméno. Ne Lacey, ale Tommy. Zdálo se, že chlapec neslyší. Teprve nyní, když se prase i s jezdcem přiblížilo, uvědomil si Redman, proč dosud neupadl na obličej. Měl kolem krku provaz.

Sotva to domyslel, smyčka se utáhla a on ztratil půdu pod nohama.

Žádná bolest, ale příšerný strach, horší, o tolik horší než bolest, otevřel v jeho duši propast lítosti a prohry. Plně se do ní pohroužil.

Svině s chlapcem se zastavila pod jeho pošukávajícíma nohama. Chlapec, chrochtaje, sklouzl z prasete a usadil se mu po boku. V šednoucím vzduchu viděl Redman křivku chlapcovy páteře, čistou pokožku zad. Viděl také, že mezi bledými půlkami zadnice vyčnívá zauzlovaný, na konci roztřepený provaz. Úplně jako prasečí ocas.

Svině, i když neviděla, zvedla hlavu. Zamlouvalo se mu pomyšlení, že trpěla, že trpí a trpět bude, dokud nechcípne. Ta myšlenka mu byla jistým zadostiučiněním. Nebyl si jist, zda ta slova vyšla z otevřené tlamy svině, fakt je, že se ozvala. Chlapcovým zpěvavým hlasem.

„Takový už je úděl živých tvorů," slyšel, „požírat slabší a být požírán silnějšími."

Potom se svině usmála a Redman, ačkoli věřil, že už úplně ztratil cit, zaznamenal první prudký nápor bolesti. To Lacey ho zuby mu utrhly kus masa z nohy. Chlapec se supěním šplhal po těle svého zachránce, aby z něj slíbal život.

SEX, SMRT A HVĚZDY ZÁŘ

Dianiny prsty se probíraly dva dny starým rezavým strništěm na Terryho bradě.

„Tohle miluju,“ řekla, „i ty šedivé.“

Milovala na něm všechno, alespoň to tvrdila.

Když ji líbal: To miluju.

Když ji svlékal: To miluju.

Když si stahoval slipy: To miluju. To miluju. To miluju.

Vrhla se na něj s takovou vehemencí, že mu teď nezbývalo, než odevzdaně sledovat, jak se temeno popelavě blondaté hlavy natřásá v jeho rozkroku a modlit se, aby nikoho nenapadlo vstoupit do šatny. Konec konců, i když herečka, byla to vdaná žena. Sám měl manželku, bůh ví kde. Takovéhle těte-á-téte by bylo šfavnatým soustem pro leckterý z místních plátek a on se pokoušel vybudovat si postavu režiséra se seriózními záměry; bez čachrů a pomluv; čisté umění.

Jenomže jeho ambice se pokaždé rozplynuly na jejím jazyce, jímž mu pustošila nervová zakončení. Jako herečka za moc nestála, ale, dobrý bože, jaký výkon dokázala odevzdat. Bezchybná technika; perfektní načasování: vždycky věděla, snad se to naučila častým opakováním, snad ji vedl instinkt, kdy má zrychlit a dovést tak dílo do zdárného konce.

Když v okamžiku jeho vyvrcholení přestala sát, měl málem chuť zatleskat.

Samozřejmě, že celý soubor, jenž hrál v Callowayem režírovaném Večeru tříkrálovém, o jejich avantýře věděl. Tu a tam se ozvala ironická poznámka, pokud se oba, herečka i režisér, dostavili pozdě na zkoušku, nebo když ona přicházela s blaženým výrazem v obličeji a on se rděl. Snažil se jí domlouvat, aby se pokud možno pokaždé netvářila jak kočka nad miskou smetany, ale Diana neuměla nijak zvlášť předstírat, což bylo vzhledem k její profesi k popukání.

Však také La Duvallová, jak ji Edward soustavně nazýval, neměla zapotřebí být velkou herečkou, byla slavná. Tak co na tom, že odřikávala Shakespeara, jako by to byl Hiawatha, dum de dum de dum de dum? Tak co na tom, že její chápání psychologie postav bylo pochybené, logika kulhavá, interpretace neadekvátní. Co na tom, že měla zrovna tak málo smyslu pro poezii, jako pro společenské chování? Byla hvězdou, což se rovnalo kšeft.

Tohle se jí rozhodně upřít nedalo: její jméno znamenalo peníze. Poutač divadla Elysium vytruboval její slávu třípalcovým tučným písmem, stálo na něm, černé na žlutém: „Dianě Duvallová: hvězda seriálu Dítě lásky.“

Dítě lásky. Zřejmě nejstrašnější doják, jaký kdy v historii tohoto žánru řádl na obrazovkách televizních přístrojů, dvě poctivé hodiny mizerně vykreslených postav a otupujících dialogů týdně, jež přinesly značný ohlas diváků. Herci se stali téměř přes noc zářivými hvězdami bezbarvého televizního nebe. Nejjasněji z jasných se třpytila Dianě Duvallová.

Snad se nenarodila proto, aby hrála klasiku, ale panebože, jaký kasovní úspěch se s jejím jménem požil! V této době, kdy divadla zela prázdnotou, nebylo nic důležitějšího než dostatek pracháčů v hledišti.

Calloway se už smířil se skutečností, že tenhle Večer tříkrálový nebude patřit k nejvydařenějším, ale bude-li mít inscenace úspěch, (a s Dianou v roli Violy pro to byly všechny předpoklady), mohly by se mu otevřít některé z dveří na West Endu. A kromě toho, práce s neustále obdivovanou a dosud žádanou Miss D. Duvallovou měla své výhody.

Calloway si natáhl seržové kalhoty a upřel na Dianu pohled. Věnovala mu okouzlující úsměv - ten, který používá v závěrečné scéně. V Dianině repertoáru výraz číslo pět, trošku panenský, trošku mateřský.

Vytasil se z vlastních zásob úsměvem něžným a zamilovaným, jenž by mohl na metrovou vzdálenost působit jakžtakž věrohodně. Potom mrkl na hodinky.

„No pane jo, máme zpoždění, miláčku."

Olízla si rty. Opravdu jí to tak chutnalo?

Vstala a zadívala se do vysokého zrcadla vedle sprchy. „Měla bych si dát do pořádku vlasy."

„Ano."

„Cítíš se dobře?"

„Lepší už to být nemůže," odvětil. Lehce ji políbil na nos a nechal ji, ať se postará o účes.

Cestou na jeviště se zastavil v pánské šatně. Potřeboval si upravit oděv a opláchnout rozpálené tváře ve studené vodě. Sex mu vždycky zanechával na obličeji zrádné skvrny. Skloněn nad umyvadlem, cákal si vodu na obličej a kriticky se přitom studoval v zrcadle. Po šestatřiceti letech, během kterých se mu dařilo držet známky stárnutí na uzdě, začínal vypadat na svůj věk. Už nebyl žádný první milovník. Na čele i kolem úst se mu dělaly vrásky a váčky pod očima neměly nic společného s nevyspalostí. To už nebyl ten někdejší hezounek, celý jeho obličej nesl stopy rozmařilého života. Přemíra sexu, alkoholu a ctižádosti, zklamání nad tolikrát již promarněnou životní šancí. Jak mohl dneska

vypadat, pomyslel si s hořkostí v duši, kdyby se byl spokojil s rolí nepodnikavé nuly v nějakém menším repertoárovém divadle zasvěceném Brechtovi, které má svých deset věrných diváků denně? Nejspíš by měl obličej jak dětskou prdelku, tuhle vizáž měla většina lidí z divadel se sociálně zaměřeným repertoárem. Prázdný, spokojený výraz, ubohá telata.

Ale na druhou stranu, sám si vyplácíš mzdu a sám rozhoduješ o tom, co se bude hrát, řekl si. Naposledy se podíval na vyžilého cherubína v zrcadle a s vědomím, že mu dosud žádná žena, navzdory vějířkům vrásek kolem očí, neodolá, vydal se vstříc trýzním zkoušky třetího dějství.

Na jevišti byla v plném proudu vášnivá debata. Mistr truhlář jménem Jaké postavil pro Oliviiu zahradu dva živé ploty. Chybělo jim dosud listí, ale přesto působily impozantním dojmem. Ubíhaly do hloubky jeviště, až k horizontu, na němž bude domalován zbytek zahrady. Nic symbolického. Zahrada je zahrada: zelená tráva, modré nebe. Tak to mělo obecně od Birminghamu rádo a Terry měl pro jeho prostý vkus sdostatek pochopení.

„Terry, milánku."

Eddie Cunningham se zmocnil jeho předloktí a vlekl ho doprostřed vřavy.

„V čem je problém?"

„Terry, můj milý, to nemůžeš myslet vážně s těma posra-nejma (odsekával jednotlivé slabiky: po-sra- nej-ma) plotama. Řekni strýčkovi Eddiemu, že to nemyslíš vážně, dřív než mě raní mrtvice." Eddie ukazoval na ploty, jež ho tak rozčilovaly. „Tím myslím, aby ses na ně podíval." Jak mluvil, rozprskávaly se před ním chomáčky slin.

„V čem je problém?" zeptal se Terry ještě jednou.

„Problém? Překáží to, milánku, překáží. Zamysli se nad tím. Tu scénu jsme nazkoušeli tak, že pobíhám jak pošuk sem a tam. Nahoru vpravo, dolů vlevo - ale to dost dobře nepůjde, když se nedostanu dozadu. No a podívej se! Ty krámy posraný vedou až k horizontu."

„Ale Eddie, to tak musí být, kvůli iluzi."

„Jenže já se tam nemůžu pohybovat, Terry. Pochop to."

Obrátil se k několika málo dalším na jevišti: k truhlářům, dvěma technikům, třem hercům.

„Chci říct - nemám na to prostě dost času."

„Eddie, my to přestavíme."

„Aha."

To mu vzalo vítr z plachet.

„Ne?“

„Ehm.“

„Chci říct, že to mi připadá nejschůdnější, ne?“

„Ano... Jenom by se mi zamlouvalo...“

„Já vím.“

„To rozhodně. A co ten kroket?“

„To taky zrušíme.“

„Celá ta záležitost s palicema na kroket. Taková prasárna.“

„To všechno bude muset pryč. Bohužel jsem to pořádně nedomýšlel.“

Eddie sebou trhl.

„Ty taky někdy pořádně myslíš, milánku?“

Zahihňání. Terry dělal, že neslyší. Eddie byl skutečně vzteky bez sebe; neuměl si představit co to je, zkonstruovat takový plot.

„Je mi fakt líto, ale předělat se to už nedá.“

„Ty se už do života nikomu montovat nebudeš, tím si buď jistej,“ řekl Eddie. Letmo pohlédl přes Callowayovo rameno na Dianu a zamířil k šatně. Jen běž, vzteklaune, a nech ansámbl ve štychu. Calloway se ani nesnažil ho zadržet. Kdyby se pokusil překazit mu odchod, situaci by to jen zhoršilo. „Kristepane,“ zašeptal a přejel si širokou rukou přes obličej. Herci: to byla osudová nesnáze jeho profese.

„Přitáhne ho někdo zpátky?“ zeptal se.

Ticho.

„KdejeRyan?“

Inspicient vystrčil obrýlený obličej nad plotem, jenž byl příčinou sváru.

„Prosím?“

„Ryane, můj milý - doneš, prosím tě, Eddiemu kafe a přiměj ho k návratu do lůna rodiny.“

Ryan protáhl obličej způsobem, který říkal: sami jste si ho urazili, sami si ho přiveďte. Jenomže Calloway na něj tuhle nepříjemnost přehrál už dopředu: v tom byl nepřekonatelný. Pohledem ho tak dlouho vybízěl, ať si jen zkusí vzdorovat, až Ryan sklopil oči a kývl na souhlas.

„Jistě,“ řekl otráveně.

„Chlapík.“

Ryan po něm blýskl obviňujícím pohledem a vydal se stíhat Eda Cunninghama.

„Bez Říhala by to nešlo,“ pronesl Calloway ve snaze poněkud proteplit ovzduší.

Někdo krkl: malý půlkruh diváků se začal rozcházet. Představení skončilo.

„Tak fajn,“ řekl Calloway a chopil se scénáře. „Dáme se do práce. Sjedeme si to od začátku obrazu. Dianě, jsi připravená?“

„Ano.“

„Dobře. Dáme se do toho?“

Odvrátil se od Oliviiiny zahrady a vyčkávajících herců. Potřeboval si srovnat myšlenky. Osvětlená byla pouze scéna, jeviště tonulo v šeru. Nestoudně na něj zívalo. Jedna prázdná řada sedadel za druhou ho provokativně pobízely, aby je bavit. Ach, ta osamělost režiséra. Jsou v tomto povolání dny, kdy mu představa, že by mohl být účetním, připadala jako meta nade všechno žádoucí, budeme-li parafrázovat Hamleta.

Nahoře na bidýlku Elysia se něco pohnulo. Calloway nechal pochybnosti plavat a snažil se zrakem proniknout hnědočerné přítmi hlediště. Že by se Eddie usadil až v nejzazší řadě? Ne, to určitě ne. Jednoduše neměl dost času, aby to stihl až tam nahoru.

„Eddie?“ odhodlal se Calloway, zacláněje si rukou oči. „Jsi to ty?“

Rozesnával nějakou postavu. Ne jednu, dvě. Nějaká dvojice se sunula poslední řadou sedadel směrem k východu. Ať to byl, kdo chtěl, určitě ne Eddie.

„To není Eddie, že?“ řekl Calloway obraceje se k imitaci zahrady.

„Ne,“ odvětil kdosi.

Byl to hlas Eddieho; mezitím se vrátil. Opíral se o jeden z živých plotů a mezi rty žmoulal cigaretu.

„Eddie...“

„V pořádku,“ řekl herec dobře naladěný. „Hlavně nedolejzej. Nemůžu vidět, když hezouni dolejzaj.“

„Uvidíme, jestli by se v tom plotě nedala někde udělat díra,“ nabídl Calloway lačnicí po smíru.

Eddie zavrtěl hlavou a odklepl si cigaretu.

„Není třeba.“

„Opravdu -“

„Stejně to nepůsobilo moc dobře.“

Za odcházejícími návštěvníky zavrzaly velké lítačky. Calloway se neobtěžoval ohlédnout. Ať to byl kdokoliv, už odešel.

„Odpoledne byl někdo v hledišti.“

Hammersmith si až dosud lámal hlavu nad archy plnými čísel, teď zvedl hlavu.

„Ale?“ Jak dráty silné řasy se splétaly v houštinách obočí, jež se v evidentně předstíraném údivu zdvihlo vysoko nad uzounká očka. Hammersmith si prsty zažloutlými od nikotinu mnul spodní ret.

„Máte představu, kdo to mohl být?“

Zíral na mladšího muže s neskrývaným opovržením. Dál si žmoulal ret.

„Záleží na tom?“

„Chci jenom vědět, kdo sledoval tu zkoušku, nic víc. Myslím, že na to mám neoddiskutovatelné právo.“

„Naprosté právo,“ uznal Hammersmith. Lehce kývl hlavou a zformoval ústa do mdlého úsměvu.

„Povídalo se, že přišel někdo z Národního,“ řekl Calloway. „Moji zástupci něco dojednali. Já prostě nechci, aby kdokoli chodil na zkoušky bez mého vědomí. Zvláště, bude-li se jednat o někoho důležitého.“

Hammersmith se už zase skláněl nad svými čísly. Jeho hlas zněl unaveně.

„Terry: pokud se přijde na tvou zkoušku podívat někdo z Jižního břehu, budeš první, kdo se to dozví. To ti mohu slíbit. V pořádku?“

Znělo to po čertech neomaleně. Tak drž hubu a krok, chlapečku. Calloway měl sto chutí jednu mu vrazit.

„Nepřeju si, aby někdo sledoval zkoušky bez mého svolení. Hammersmithi, posloucháte mě? A chci vědět, kdo to tam dneska byl.“

Ředitel si těžce povzdechl.

„Věř mi, Terry, já to nevím. Zkus se zeptat Tallulah - odpoledne se motala u hlediště. Pokud někdo vstoupil dovnitř, dá se předpokládat, že ho viděla.“

Znovu si povzdechl.

„V pořádku...Terry?“

Calloway rezignoval. Podezíral Hammersmithe, ač si v tom dosud neudělal zcela jasno, že mu divadlo může být ukradené; pokaždé, když se mluvilo o čemkoli jiném než o penězích, nasadil znavený tón, jako by zabývat se otázkami estetiky bylo pod jeho úroveň. Pro herce a režiséry měl nálepku, již dával hlasitě k dobru: motýlci. Zázraky pro jeden den. V Hammersmithově světě byly věčné jenom peníze a Elysium stálo na prvotřídním pozemku, ze kterého by moudrý člověk, pokud by vsadil na správnou kartu, dokázal vytržít celé jmění.

Calloway si byl jist, že by Hammersmith tohle místo prodal hned druhý den, kdyby měl možnost s ním volně nakládat. Takové satelitní město jako Redditch, jež se vzmáhá v závislosti na tom, jak roste Birmingham, nepotřebuje divadla, ale kanceláře, hypermarkety, skladiště: řečeno společně s radními, pro další růst potřebuje nové investice do průmyslu. A také si žádá plo-

chy, na kterých bude možné tento průmysl vybudovat. Umění, ponechané samo sobě, nemůže takovýhle pragmatismus přežít.

Tallulah nebyla ani v pokladně, ani ve foyer, ani v Zeleném pokoji.

Rozvztekle jak Hammersmithovým chováním, tak zmizením Tallulah, vydal se Calloway zpátky do hlediště, aby si vzal bundu a mohl jít na skleničku. Zkouška skončila a herci již dávno odešli. Ze zadní řady se živé ploty bez listí zdály poněkud malé. Snad by potřebovaly několik palců navíc. Na zadní stranu programu, který našel v kapse, si poznamenal: Živé ploty, zvětšit?

Zvuk kroků ho přiměl, aby vzhlédl. Na scéně se objevila nějaká postava. Hladký nástup do středu jeviště; tam, kde se sbíhaly ploty. Calloway toho muže nepoznával.

„Pan Calloway? Pan Terence Calloway?“

„Ano?“

Návštěvník přešel do místa, kde dříve bývala světelná rampa, stál a díval se do hlediště.

„Omlouvám se, že vás vytrhuji z myšlenek.“

„Nic se neděje.“

„Chtěl bych si s vámi promluvit.“

„Se mnou?“

„Jestli nic nenamítáte.“

Calloway cestou k předním lavicím odhadoval, co ten cizinec může být zač.

Byl oblečen od hlavy až k patě v odstínech šedé. Šedý oblek z česané příze, šedé boty, šedý nákrčník. Vyčichlý elegán, zněl Callowayův nemilosrdný verdikt. Ten muž přesto působil imponujícím dojmem. Rysy obličeje nebylo ve stínu křepky snadné rozeznat.

„Dovolte, abych se představil.“

Ten hlas byl přesvědčivý, kultivovaný. Ideální pro reklamu. Ve srovnání s Hammersmithovými nemožnými způsoby byl v jeho tónu nádech dobrého chování.

„Jmenuji se Lichfield. Nemyslím, že by mohlo mé jméno říkat něco muži ve vašich letech.“

Ve vašich letech: to se podívejme. Možná, že se mu v obličeji dosud zračí něco z bývalého hezounka.

„Vy jste kritik?“ zeptal se Calloway.

Zpod dokonale vykartáčované krempy se ozval smích, v němž zaznívala naprostá ironie.

„Pro boha živého, to ne," odpověděl Lichfield.

„Tak tedy promiňte, je mi to trapné."

„Nemusíte se omlouvat."

„Byl jste odpoledne v hledišti?"

Lichfield otázku ignoroval.

„Uvědomuji si, že jste zaměstnaný člověk, pane Calloway, a nechci vás okrádat o čas. Nosím, právě tak jako vy, v srdci starost o toto divadlo. A mám, i přesto, že jsme se až dosud nikdy nesetkali, pocit, že jsme jedné krve."

A, bratříčkování.

Calloway měl chuť si odplivnout, ty důvěrně známé sentimentální žvásty. Když jenom pomyslel na ty spousty takzvaných spojenců, kteří mu kdy vrazili nůž do zad; a naopak autoři, jejichž práce s úsměvem strhal, herci, které nonšalantně ničil svými ironickými poznámkami. Budiž prokleta bratříčkování. Stejně jako v každé jiné profesi, kde převládá poptávka nad nabídkou, požívá i tady jeden druhého.

„Mám o Elysium setrvalý zájem." Lichfield kladl zvláštní důraz na slovo setrvalý. Z jeho úst vyznělo naprosto pohřebně. Setrvej v něm se mnou.

„Ale?"

„Ano, kdysi jsem v tomto divadle prožil mnoho šťastných okamžiků, a proto mě upřímně mrzí, že mám nepříjemnou povinnost vás zpravit -" „O čem?"

„Pane Calloway, musím vám sdělit, že Večer tříkrálový je posledním představením, které Elysium uvidí."

Nebylo to zase až tak překvapivé prohlášení, ale přesto řálo

do živého. Bolest, již mu způsobilo, musela být na Callowayově obličeji dobře čitelná.

„Ehm...tak přece jste to nevěděl. Myslel jsem si to. Umělci jsou vždycky drženi v nevědomosti, že? Toho potěšení se vyznavači Apollona nikdy nevzdají. Pomsta účetního."

„Hammersmith," řekl Calloway.

„Hammersmith."

„Ten zmetek."

„Těmhle lidem se nikdy nemá věřit, ale to vám asi nemusím říkat."

„Jste si tím uzavřením jistý? "

„Ovšem. Kdyby mohl, udělá to hned zítra."

„Ale proč? Dělal jsem tu Stopparda, Tennessee Williamse -pokaždé pro plné hlediště. To nemá logiku."

„Obávám se, že to má až obdivuhodnou logiku a ta tkví ve financích. Budete-li uvažovat, tak jako Hammersmith, v číslech, nenajdete proti těm kupeckým počtům argument. Elysium stárne. Všichni stárneme. Stárí se nám ohlašuje v rozvrzaných kloubech: člověku by se chtělo ulehnot a více už nevstát."

Více už nevstát. Hlas se melodramaticky ztišil až do zasněného šepotu.

„Jak jste se to dozvěděl?"

„Byl jsem po celá léta členem správní rady tohoto divadla a když jsem odcházel do důchodu, chápal jsem jako své poslání - jak bych to řekl? - mít stále nastražené uši. Dnes už je těžké vybatvit si triumf, jehož toto jeviště bylo svědkem..."

Jeho hlas se vytratil, přemožen vzpomínkami. Znělo to opravdově, nic vypočteného na efekt.

Náhle se vrátil k věčnému tónu: „Pane Calloway, tohle divadlo má zemřít a vy budete účasten, nikoli z vlastní vůle, závěrečného obřadu. Cítil jsem, že bych vás měl... var ovát."

„Děkuji. Vážím si toho. Poslyšte, nebýval jste sám hercem?"

„Podle čeho tak soudíte?"

„Váš hlas."

„Já vím, poněkud bombastický. Bohužel, mé věčné prokletí.

Pomalu si nemohu objednat šálek kávy, aby to neznělo jak Lear v bouři."

Srdečně se sám sobě zasmál. Calloway začínal pocítovat k tomu chlapíkovi sympatie. Vypadal snad poněkud předpotopně a snad i trochu směšně, ale v jeho jednání bylo cosi plnokrevného. Něco, co vzbudilo Callowayovu zvědavost. Lichfield necítil potřebu omlouvat se za svou lásku k divadlu, jak to činilo tolik lidí z profese. Tak jako ti, kteří zaprodali svou duši filmu a pro něž se prkna znamenající svět stala až druhořadou záležitostí.

„Přiznávám, že jsem do tohoto řemesla drobet fušoval," svěřil se Lichfield, „ale nedostává se mi pro něj dost vitality. Když moje žena -"

Zena? Lichfieldova heterosexuální orientace vyvedla Callowaye z míry.

„- moje manželka Constantia tu v řadě představení účinkovala. A mohu říci, že s velkým úspěchem. Před válkou, samozřejmě."

„Je škoda zavřít takové divadlo."

„Máte pravdu. Ale těžko můžeme doufat, že se na poslední chvíli stane nějaký zázrak. Do šesti týdnů nezbude z Elysia nic než rozvaliny. Chtěl jsem jenom, abyste věděl, že existuje skupina lidí, která se o jeho poslední představení zajímá z jiných než čistě komerčních důvodů. Považujte nás za takové anděle strážné. Jsme s vámi, Terry, my všichni jsme s vámi."

Byl to projev ryzího citu, prostě vyjádřený. Callowaye zaujetí neznámého zároveň dojímalo i trochu zahanbovalo. Vrhalo nepříteli lichotivé světlo na jeho vlastní ambice. Lichfield pokračoval: „Rádi bychom viděli, aby konec tohoto divadla byl důstojný a my mohli v klidu umřít."

„Zatraceně, taková ostuda."

„Na lítost je už příliš pozdě. Nikdy jsme se neměli pro Apollo-na vzdávat Dionýsa."

„Cože?"

„Podrobit se účetním, zákonům, lidem jako je Hammersmith, jehož duše, má-li nějakou, musí být šedivá jak krysí hřbet a jistě

ne větší než nehet mého malíčku. Řekl bych, že jsme měli mít odvahu držet se naší tradice. Zít pod hvězdami a sloužit poezii."

Calloway tu narážku tak docela nepochopil, ale chápal směr Lichfieldových úvah a respektoval úhel jeho pohledu.

Dianin hlas, jenž se ozval někde vlevo za scénou, prořízl vážnou atmosféru hovoru jako nůž.

„Terry? Jsi tam?"

Kouzlo se rozplynulo. Calloway si, až do chvíle, než se mezi ně vetřel další hlas, neuvědomoval, jak hypnoticky na něj Lichfieldova přítomnost působí. Naslouchat mu bylo stejné jako kolébat se v matčině náručí. Lichfield přistoupil k okraji jeviště, ztišuje hlas do spikleneckého šepotu.

„Ještě poslední věc, Terenci -"

„Ano.“

„Vaše Viola. Nestačí na to, nezlobte se, že na to poukazují, ale ta role si vyžaduje zcela zvláštních kvalit.“

Calloway se nezmohl na slovo.

„Já ovšem chápu, že vám osobní vztah brání být v této věci nekompromisní.“

„Ne,“ odvětil Calloway, „máte pravdu. Jenomže ona je populární.“

„Vlastně taková návnada, že? Jako když se na uvázaného medvěda štváli psi.“

Ve stínu pod krempou se rozestřel široký zářivý úsměv.

„Jenom jsem žertoval,“ dodal Lichfield a jeho šepot prozrazoval tajený smích. „I medvědi mohou být přitažliví.“

„Terry, tady jsi.“

Dianě, vyfintěná jako vždy, se vynořila mezi šálami. Hrozba trapného setkání byla v dohledu. Ale Lichfield již odcházel podél falešné perspektivy živých plotů k horizontu.

„Tady jsem,“ ozval se Terry.

„S kým to tam mluvíš?“

Lichfield, jak tiše a nenápadně přišel, tak zase odešel. Dianě ho vůbec nezaznamenala.

„Ale, jenom s andělem,“ řekl Calloway.

První kostýmová zkouška nebyla, vzato kol a kolem, tak špatná, jak Calloway předpokládal: byla neskonale horší. Neza-chycené narážky, rekvizity na nesprávných místech, prošvihnuté nástupy; utahané a naivně působící komické pasáže; výstupy buď nadsazené nebo nedotažené. Připadalo mu, jako by tenhle Večer tříkrálový trval celý rok. V polovině třetího dějství pohlédl Calloway na hodinky a uvědomil si, že nezkrácené uvedení Macbetha (i s přestávkami) by už bylo u konce.

Seděl v plyšovém křesle s hlavou v dlaních a přemýšlel o tom, kolik úsilí bude ještě muset vynaložit, aby dotáhl představení do přijatelné podoby. U téhle hry to nebylo poprvé, kdy pocítil tvář v tvář problémům s hereckým obsazením beznadějí. Narážky si lze zafixovat, práce s rekvizitami se dá nacvičit, nástupy je možné opakovat tak dlouho, až se vryjí do paměti. Ale špatný herec je prostě jen a jenom špatný herec. Mohl ten kus čistit a pilovat do soudného dne, ale s Dianě Duvallovou vše marno. Kde nic není, ani čert nebere.

Dokázala s obratností akrobata svým pojetím zničit každý hlubší význam, ignorovat jakoukoliv příležitost dojmout diváka, vyhnout se všem nuancím, na nichž by autor určitě trval. Bylo to ve své pošetilosti heroické představení. Calloway se namáhal, aby ho potlačením jemné charakterizace postav přetvořil v monotónní úpění. Tahle Viola byla Violou z jakési seriálové bryndy, stejně živá jako ty živé ploty a přibližně stejně chytrá.

Kritici z ní sedrou kůži.

A co hůře, Lichfield bude zklamaný. K jeho úžasu se dojem, jenž v něm vyvolalo Lichfieldovo zjevení, nezmenšoval; Calloway nemohl zapomenout na jeho herecky vytríbený projev, na způsob jeho jednání i řeči. Dostal se mu hlouběji pod kůži, než měl chuť připustit. Pomyšlení na to, že se tenhle Večer tříkrálový má stát, s takovouhle Violou, labutí písni Lichfieldova milovaného Elysia, bralo Callowayovi klid a přivádělo ho do rozpaků. Připadalo mu to jaksi nevděčné.

Dávno předtím, než se s touhle profesí vážně zapletl, dostalo se mu před tíží břemene režisérovy odpovědnosti dostatečného varování. Wellbeloved, jeho drahý učitel na Divadelní akademii (ten se skleněným okem), říkával Callowayovi od samého počátku: „Režisér je tím nejosamělejším tvorem na celém božím světě. On ví, co je na představení dobrého i špatného, nebo by to, pokud za něco stojí, vědět měl, ale nezbyvá mu, než nechat si to pro sebe a věčně se usmívat.“

„Tahle práce není o tom, jak dosáhnout úspěchu," říkával Wellbeloved, „ale o tom, jak nepadnout na hubu."

Jak vidět, dobrá rada. Dodnes si dokázal vybavit, jak Wellbeloved s lesknoucí se pleší trousí svá moudra a v živých očích mu přitom pableskují světélka cynického potěšení. Nikdo na světě, přemítal Calloway, nemiloval divadlo vášnivěji než Wellbeloved a zcela jistě nedokázal nikdo posuzovat jeho aspirace sžíravěji.

Byla téměř jedna hodina po půlnoci, než se dostali na konec nešťastné zkoušky, probrali připomínky a vzájemně podráždění odkráčeli do tmy. Calloway dneska nestál o žádnou společnost: žádné alkoholické ponocování v kvartýru toho či onoho, žádné vzájemné poplácávání se po zádech. Nad hlavou se mu stáhla mračna beznaděje, jež ani víno, ženy ani zpěv nemohly rozptýlit. Stěží se přiměl pohlédnout Dianě do tváře. Výhrady k jejímu výkonu, jež předestřel před zbytkem souboru, měly nakyslou příchut'. Ne, že by snad byly k něčemu dobré.

Ve foyer potkal dosud čipernou Tallulah, ačkoli hodina, kdy se stará dáma obvykle ukládala ke spánku, už dávno minula.

„Vy dneska zamykáte?" zeptal se spíš proto, aby něco řekl, než že by ho to skutečně zajímalo.

„Já zamykám pokaždé," opáčila. Bylo jí dobře přes sedmdesát: přestárlá pro svou práci v pokladně, ale příliš houževnatá, než aby se dala odstrčit. Ale to je v tuto chvíli bezpředmětné, že? Byl zvědav, co to s ní udělá, až se dozví, že se divadlo bude zavírat. Nejspíš to její křehké srdce nevydrží. Neříkal mu

snad jednou Hammersmith, že k divadlu přišla jako patnáctiletá dívka?

„Tak dobrou noc, Tallulah."

Tak jako vždy, kývla lehounce hlavou. Potom vztáhla ruku a sevřela Callowayovo předloktí.

„Ano?"

„Pan Lichfield..." začala.

„Co je s panem Lichfieldem?"

„Ta zkouška se mu nelíbila."

„On tu dneska byl? "

„No ano," řekla, jako by Calloway byl naprostý pitomec, když si mohl myslet něco jiného. „Samozřejmě, že tu byl."

„Neviděl jsem ho."

„No, na tom nezáleží. Nebyl dvakrát nadšený."

Calloway se snažil předstírat nezájem.

„To se nedá nic dělat."

„Vaše hra je jeho srdci velice blízká."

„Já si to uvědomuji," řekl Calloway, uhýbaje před vyčítavým pohledem Tallulah. Měl toho už tak dost, aby dneska neusnul, a nemá zapotřebí, aby mu ještě navrch zněl v uších její zklamavý hlas.

Vyprostil ruku a vydal se ke dveřím. Tallulah se ho nepokusila zadržet. Jenom ještě dodala: „Měl byste vidět Coiistantii."

Constantii? Kde jen to jméno slyšel? No ovšem, Lichfieldova manželka.

„To bývala báječná Viola."

Byl příliš unavený, než aby se oddával snění o mrtvé herečce; je už mrtvá, ne? Neříkal snad, že je mrtvá?

„Báječná," opakovala Tallulah.

„Dobrou noc, Tallulah. Uvidíme se zítra."

Ta bába stará neodpověděla. Jestli ji svou přikrostí urazil, tak aťsi. Zanechal ji tam i s jejími stesky a vyšel na ulici.

Byl pozdní mrazivý listopad. V nočním vzduchu zápach asfaltu z nově položené vozovky a popílek unášený větrem. Callo-

way si zvedl límec kabátu a vydal se chvatným krokem k pochybnému útočišti Murphyho penzionu.

Tallulah se obrátila zády k chladu a tmě venkovního světa a šourala se z foyer zpátky do chrámu snů. Byl dnes cítit ošuntělost: zteřelý věkem a opotřebením, jako její tělo. Přišel čas, aby si přirozený běh žití vybral svou daň; nemá smysl nechávat věci sloužit déle, než jim bylo vyměřeno. Ať jsou to budovy nebo lidé. Ale Elysium musí zajít tak, jak žilo. V plné slávě.

S úctou roztáhla rudé závěsy, jež zakrývaly portréty visící v chodbě mezi foyer a hledištěm. Barrymore, Irving: velká jména velkých herců. Obrázky snad vybledlé a zašlé, ale vzpomínky jasné a svěží jako pramen čiré vody. A na čestném místě, poslední odhalený v řadě, portrét Constantie Lichfieldové. Tvář nadpozemské krásy; tělo stavěné tak, že by nad ním zaplesal kterýkoli anatom.

Byla daleko mladší než Lichfield, a v tom tkvěl kus tragédie. Lichfield, ten Svengali, muž dvakrát tak starý, byl sto poskytnout své krásce vše, nač jen pomyslela; slávu, peníze, společenskou prestiž. Cokoli, kromě daru, o něž stála nejvíce: život sám.

Zemřela, když jí bylo necelých dvacet, rakovina prsu. Skonala tak náhle, že dodnes nebylo snadné se s tím smířit.

Při vzpomínce na ten zmařený, dávno zapomenutý talent se Tallulah zaleskly v očích slzy. Kolika rolím by mohla Constantia, kdyby byla zůstala ušetřena, vdechnout život. Kleopatra, Hedda, Rosalinda, Elektra...

Ale tak tomu být nemělo. Odešla, zhasla jak plamen svíčky v bouři, a pro ty, kdo zůstali, stal se život pomalým, bezútěšným pochodem sychravou pustinou. Častokrát, když se s rozbřeskem probouzel nový den, převracela se Tallulah v posteli a prosila boha, aby jí dal umřít ve spánku.

Utápěla se nyní v bezbranných slzách.

Když vtom, ó je, někdo stál za ní, asi se pan Calloway pro něco vrátil a ona se chová jako pošetilá stařena, za kterou ji určitě považuje. Už jen zbývá, aby začala vzlykat. Jak by mohl tak mladý člověk rozumět tíži stáří, hlubokému stesku nad ne-

nahraditelnou ztrátou. Ale i on se dočká, a dřív než by se nadál.

„Tallie," ozvalo se za ní.

Věděla, kdo to je. Richard Walden Lichfield. Otočila se. Nestál dál než šest stop od ní, tatáž vznosná postava muže, na kterého nebylo možné zapomenout. Muselo mu být alespoň o dvacet let víc než jí, ale nezdálo se, že by ho věk zlomil. Styděla se za svůj pláč.

„Tallie," řekl Lichfield laskavě, „vím, že je už trochu pozdě, ale měl jsem dojem, že byste se ráda s někým pozdravila."

„Pozdravila?"

Slzy rázem vyschly a Tallulah spatřila siluetu Lichfieldovy společnice, jež uctivě čekala krok či dva za ním. Žena vystoupila z Lichfieldova stínu a náhle tu stála zářivá, nádherně stavěná kráska, již Tallulah poznala stejně snadno jako svůj vlastní obraz v zrcadle. Čas se roztříštil na kousíčky a zdravý rozum dezertoval z tohoto světa. Vytoužené tváře se náhle vrátily, aby zaplnily prázdnotu noci a nabídly znavenému životu novou naději. Proč by měla popírat svědectví vlastních očí?

Byla to Constantia, oslnivá Constantia, jež se zavěsila do Lichfielda a vážně kývla Tallulah na pozdrav.

Drahá zesnulá Constantia.

Zkouška byla svolána na půl desátou příštího dopoledne. Diana Duvallová se objevila, jak bylo jejím zvykem, o půl hodiny později. Vypadala, jako by celou noc nezamhouřila oka.

„Promiňte, že jdu pozdě.“ Slova líně klesala uličkou mezi sedadly dolů k jevišti.

Calloway nebyl právě v náladě, aby někomu líbal nohy.

„Zítra je premiéra,“ vyštěkl, „a všichni čekají jen na tebe.“

„Opravdu?“ řekla nervózně. Snažila se vypadat zkormouceně. Bylo ještě příliš brzy, než aby její úsilí padlo na úrodnou půdu.

„Dobrá, sjedeme si to od začátku,“ oznámil Calloway. „Vezměte si, prosím vás, každý svůj scénář a tužku. Udělal jsem

nějaké škrtky a chci s tím být do oběda hotov. Ryane, máš už po ruce ten scénář?“

Následovala horečná výměna názorů s inspicientem a omluvné zavrtění hlavou.

„Tak si ho sežeň. A nechci slyšet už žádné připomínky, dneska je na to příliš pozdě. Včera to bylo umírání a ne představení. Natahovali jste to tak, že se to celé rozplizlo. Musím zkracovat a to nebude nic příjemného.“

A taky nebylo. Varování nevarování, objevily se připomínky, došlo na hádky, kompromisy a kyselé obličejy, ozvaly se na půl úst zamumlané urážky. Calloway by raději visel na hrazdě za palce u nohou, než vedl čtrnáct totálně napružených lidí hrou, které dvě třetiny z nich pořádně nerozuměly a zbylá třetina ani zbla. Prostě to bylo o nervy.

A aby toho nebylo dost, celý ten čas měl nepříjemný pocit, že ho někdo pozoruje, ačkoli hlediště bylo od galerie až po přední řady sedadel prázdné. Třeba má Lichfield někde špehýrku, pomyslel si, ale vzápětí ten nápad odmítl jako první příznak počínající paranoie.

Konečně čas oběda.

Calloway věděl, kde najít Dianu, a připravoval se na výstup, jenž spolu sehrají. Obviňování, slzy, konejšení, další slzy, usmíření. Standardní model.

Zaklepal na dveře Hvězdy.

„Kdo je tam?“

Place, nebo to mluví se sklenkou něčeho uklidňujícího u pusy?

„To jsem já.“

„Ach.“

„Můžu dál?“

„Ano.“

Stála před ní láhev vodky, dobré vodky, a sklenička. Prozatím žádné slzy.

„Jsem nanic, co?“ konstatovala, sotva za sebou zavřel dveře. Její oči prosily, aby to popřel.

„Nebud' hloupá,“ vyhnul se přímé odpovědi.

„Já tomu Shakespearovi nikdy nepřijdu na kloub,“ řekla tru-covitě, jako by to byla chyba samotného Barda. „Všechny ty proklatý slova.“ Schylovalo se k bouři.

„Všechno je v pořádku,“ lhal, pokládaje jí ruku kolem ramen, „potřebuješ jen trochu času.“

Zachmuřila se.

„Zítraje generálka,“ řekla apaticky. Těžko odporovat v tomto bodě.

„Rozcupujou mě na kousky, že?“

Rád by řekl ne, ale jeho jazyk podlehl záchvatu upřímnosti.

„Ano, ledaže -“

„Že už nikdy nebudu hrát? Harry mě k tomu přemlouval, ten proklatý slabomyslný židák: že to bude lepší pro mou pověst. Že mi to dodá větší prestiž. Co o tom může vědět? Bere těch svých podělanejch deset procent, mně nechává na krku dítě a za pitomce tu zůstávám já.“

Pod dojmem představy, že by mohla být za pitomce, se strhla bouře. Žádná přehánka: pořádná průtrž mračen. Dělal, co uměl, ale snadné to nebylo. V hlasitém vzlykotu zanikaly perly jeho moudrosti, a tak ji alespoň, jak se na dobrého režiséra sluší, lehce políbil. A hle, jaký div, zdálo se, že to dokáže zázraky. Aplikoval tu metodu s větší razancí, rukama vklouzl pod blůzku k nadržům, vypátral bradavky a začal je mnout mezi palcem a ukazováčkem.

Fungovalo to fantasticky.

Trhlinou v mracích vykoukly první paprsky slunce; začala zrychleně oddychovat, rozeplula mu opasek a nechala na jeho žáru, aby vysušil poslední zbytky deště.

Zasténala. Jeho prsty překonaly krajkový lem kalhotek a jaly se zkoumat její rozkrok, jemně, ale ne příliš jemně, neodbytně, a zase ne příliš neodbytně. Mezitím se překotila láhev, do které Dianě strčila nohou, ale nikdo z nich neměl ani pomyšlení na to, aby nehodu napravil. Šplouchání vodky stékající na zem přes hranu stolu dokreslovalo Dianino sténání a jeho vzdechy.

Vtom kdosi otevřel ty proklaté dveře. Průvan, který vnikl do místnosti, zchladil jejich vášeň.

Calloway se už téměř otočil, ale potom si uvědomil, že má rozepnutý opasek, a tak se, ve snaze zjistit, kdo je tím vetřelcem, podíval do zrcadla za zády své milenky. Byl to Lichfield. V obličejí nicneříkající výraz, díval se přímo na Callowaye.

„Promiňte, měl jsem zaklepat.“

V jeho hlase, hladkém jak šlehačka, se neozval ani záchvěv rozpaků. Calloway se vymanil z Dianina klína, zapnul si pásek a proklínaje v duchu své hořící tváře, otočil se k Lichfieldovi.

„Ano...bylo by to slušnější," řekl.

„Ještě jednou se omlouvám. Potřeboval jsem prohodit pár slov s -" hluboko položené oči sledovaly Dianě nevyzpytatelným pohledem „- vaší hvězdou.“

Calloway cítil, jak Dianino sebevědomí rychle expanduje do všech stran. Lichfieldův pokus o sblížení mu vyrazil dech: změnil snad radikálně své mínění? Přišel, co kající se obdivovatel, aby vzdal hold její velikosti?

„Rád bych si, bude-li to možné, promluvil s dámou mezi čtyřma očima," pokračoval lahodným hlasem.

„Hmm, právě jsme -“

„Samozřejmě," přerušila ho Dianě. „Jenom kdybyste měl chvilku strpení, prosím.“

Rázem byla na koni, po slzách ani památka.

„Počkám venku," pronesl Lichfield na odchodu.

Ještě dříve, než za ním stačily zaklapnout dveře, stála Dianě před zrcadlem a prstem, na kterém měla omotaný papírový kapesníček, si upravovala rozmazané oči.

„Není to krásné," vrkala, „když tě přijde navštívit ctitel? Ty víš, kdo to je?“

„Jmenuje se Lichfield," řekl Calloway. „Býval členem správní rady divadla.“

„Třeba mi chce udělat nějakou nabídku.“

„O tom pochybuji.“

„Nebud' takovej otrava, Terenci," zavrčela. „Ty prostě nesneseš, aby se někomu jinému dostalo taky trochu pozornosti.“

„Můj věčný problém.“

Hleděla si do očí.

„Jak vypadám?“ zeptala se ho.

„Báječně.“

„Promiň mi to předtím.“

„Předtím?“

„Vždyť víš.“

„Hmm...no ano.“

„Uvidíme se v baru, jo?“

Byl milostivě propuštěn, jeho působení v úloze milence a důvěrníka nebylo v tuto chvíli žádoucí.

Lichfield trpělivě čekal na studené chodbě za dveřmi šatny. Ačkoliv tu bylo vidět lépe, než minulé noci na skromně osvětleném jevišti, nedokázal Calloway zcela rozeznat podobu obličeje pod širokou krempou. V Lichfieldových rysech bylo cosi - co mu to pořád bzučí v hlavě? - cosi umělého. Jako by pokožka obličeje neskrývala vzájemně propojený systém svalů a šlach, byla příliš napjatá, příliš růžová, jako jizva po vyhojené ráně.

„Ještě potřebuje chvílku," oznámil Calloway.

„Je to krásná žena," zabručel Lichfield.

„To je.“

„Já vám nevyčítám..."

„Ehm.“

„Jenže to není žádná herečka.“

„Doufám, že nemáte v úmyslu ji nějak ovlivňovat? To vám nedovolím.“

„Bůh chraň.“

Voyeurské potěšení, jež Lichfield evidentně čerpal z jeho rozpaků, přimělo Callowaye, aby se stal méně uctivým.

„Nepřipustím, abyste ji znepokojoval -“

„Váš zájem je i mým zájmem, Terenci. Jediné, co chci, je to, aby vaše představení mělo úspěch. Věřte mi. Považujete za

pravděpodobné, že bych vám chtěl za těchto okolností vyplašit představitelku hlavní role? Budu mírný jak ovečka, Terenci.“

„Ať jste, kdo jste," odvětil Calloway nedůtklivě, „určitě ne ovečka.“

V Lichfieldově obličeji se objevil úsměv; kolem úst se mu přitom nepohnul ani sval.

Calloway se odebral do baru, pln úzkosti, pro niž nenacházel rozumný důvod. Na mysli mu tanul obrázek Lichfieldova drav-čílio chrupu.

Dianě Duvallová byla připravena v zrcadly obložené cele šatny sehrát svůj výstup.

„Už můžete vstoupit, pane Lichfelde," zvolala.

Stál ve dveřích ještě dříve, než jí na rtech odumřela poslední slabika jeho jména.

„Slečno Duvallová," uklonil se zdvořile. Usmála se; je galantní. „Můžete mi odpustit, že jsem k vám předtím tak znenadání vtrhl?“

Tvářila se ostýchavě; z toho každému muži měkla kolena.

„Pan Calloway -“ začala.

„Velice vytrvalý mladík, řekl bych.“

„Ano.“

„Ale zřejmě si nemůže pomoci, aby neprokazoval přízeň představitelce hlavní role.“

Trošku se zakabonila. V místě, kde se sbíhají oblouky obočí, jí naskočily vrásky.

„Obávám se, že ne.“

„Značně neprofesionální,“ řekl Lichfield, „ale musíte mi prominout naprosto jeho vášň chápů.“

Přemístila se ze stínu k rozsvícenému zrcadlu a tam se otočila vědoma si toho, že zadní osvětlení jejím vlasům lichotí více.

„Takže, pane Lichfield, co pro vás mohu udělat?“

„Upřímně řečeno, jedná se o poněkud delikátní záležitost,“ začal Lichfield. „Je trpkou skutečností jak bych to jenom řekl

- že váš talent není pro toto představení právě nejvhodnější. Váš styl postrádá jemnost.“

Na několik okamžiků zavládlo ticho. Zhluboka se nadechla a chvíli uvažovala o závěru Lichfieldovy připomínky, potom přešla ze středu scény ke dveřím. Nelíbilo se jí, jak výstup začal. Očekávala obdiv a místo toho se jí dostává urážek.

„Vypadněte!“ přikázala hlasem ostrým jak břitva.

„Slečno Duvallová -“

„Neslyšel jste?“

„Role Violy vám moc nesedí, že?“ pokračoval Lichfield, jako by hvězda neřekla ani slovo.

„Do toho vám vůbec nic není,“ vyštěkla.

„Ale ano. Viděl jsem zkoušku. Váš výkon je nemastný neslaný, málo přesvědčivý. Komické pasáže jsou bezvýrazné, scéna opětovného setkání s bratrem - a ta by měla člověka chytit za srdce - působí mdle.“

„Děkuji, ale nestojím o váš názor.“

„Chybí vám styl -“

„Jděte do hajzlu.“

„Chybí vám styl, schopnost ponořit se do psychologie postavy. Jsem si jist, že v televizi záříte, ale jeviště potřebuje zvláštní opravdovost, oduševnělost, jež vám, popravdě řečeno, chybí.“

Atmosféra rychle houstla. Dianě měla chuť mu jednu vrazit, ale nenalezala vhodný důvod. Nedokázala brát toho omšelého pozéra vážně. S těmi vkusnými šedými rukavicemi a šedým nákrčníkem by se hodil spíš do muzikálu než do melodramatu. Hňup jeden, buzerant dotěrný, co ten může vědět o herectví?

„Odejděte, než zavolám inspicienta,“ řekla, ale Lichfield se postavil mezi ni a dveře.

Chystá se ji znásilnit? Je snad tohle scéna, kterou mají spolu sehrát? Dostal na ni chuť? Bože uchovej.

„Moje žena,“ řekl, „kdysi Violu hrávala -“

„Gratuluji.“

„- a má pocit, že té roli může vdechnout více života než vy.“

„Zítra je generálka,“ přistihla se při odpovědi, která vyzněla

jako obrana jejího účinkování. Proč se s ním, k čertu, pokouší diskutovat; s někým, kdo si sem vtrhne a vede takovéhle příšerné řeči. Snad, že se ho trochu bála. Takhle zblízka byl jeho dech cítit drahou čokoládou.

„Zná tu roli nazpaměť.“

„Ta role patří mně. A hrát ji budu já. Budu ji hrát, i kdybych byla tou nejhorší Violou v historii divadla, jasný?“

Snažila se zachovat klid, ale bylo to těžké. Něco jí na něm znervózňovalo. Nebála se, že by jí chtěl ublížit: a přesto z něčeho měla strach.

„Lituji, ale už jsem tu úlohu slíbil své ženě.“

„Cože?“ Dianě vyvalila nad tou nestoudností oči.

„A Constantia ji hrát bude.“

Zasmála se tomu jménu. Možná, že nakonec jde o nějakou rozvernou komedii. Něco ze Sheridana nebo Wildea, něco obzvlášť zlomyslného. Jenomže to bylo řečeno tak naprosto sebejistě. A Constantia ji hrát bude; jako by to byla předem hotová věc.

„Už se o tom nehodlám dál bavit, vážený pane, a pokud si chce vaše paní zahrát Violu, bude to muset udělat někde na ulici. Je vám to jasné?“

„Vystoupí při zítřejší generálce.“

„Jste hluchej nebo blbej nebo obojí? “

Kontroluj se, říkal jí vnitřní hlas, přehráváš, ten výstup se ti vymyká z rukou, ať už je o čem chce.

Přistoupil k ní a světlo přicházející od zrcadla zvýraznilo pod krempou klobouku rysy jeho obličeje. Nedívala se na něj při prvním vstupu dost pozorně: nyní si všimla hluboké rýhy kolem úst a očí. To není kůže, tím si byla jista. Nosil latexovou masku, jež místy špatně přiléhala. Skoro ji svrběly ruce, jakou měla chuť ji strhnout a odhalit jeho skutečnou tvář.

No ovšem. O tom je to. To je ta scéna, ve které hraje: Odmaskování.

„Tak se ukažte, jak vlastně vypadáte,“ řekla a zvedla ruku k jeho obličeji tak rychle, aby ji nemohl zadržet. Usmál se jejímu

útok. Přesně o to mu jde, pomyslela si, ale na projev lítosti a na omluvy už bylo příliš pozdě. Nahmátla okraj očníce, vnikla konečky prstů pod masku a pevně ji sevřela. Potom škusbla.

Tenká vrstvička latexu se smekla a odhalila skutečnou podobu toho muže světu na odiv. Dianě chtěla ustoupit, ale Lichfield ji držel za vlasy v týle. Nezbyvalo než se dívat do toho téměř bezmasého obličeje. Jen tu a tam provazce vyschlých svalů, zbytek plnovousu visící z kožené trásně u jeho krku, jinak všechna živá tkáň už dávno podlehla rozkladu. Větší část obličeje byla prostě kost: zašlá, časem omšelá.

„Nebyl jsem,“ řekl umrlec, „na rozdíl od Constantie, nabal-zamován.“

Dianě to vysvětlení nějak nedocházelo. Přestože by to situace zajisté ospravedlňovala, nezaprotestovala jediným výkřikem. A když jí silným trhnutím ruky zvrátil hlavu vzad, jenom zakňourala.

„Všichni se musíme, dříve nebo později, rozhodnout,“ řekl Lichfield, jeho dech byl nyní spíše než čokoládou cítit hnilobným rozkladem, „zda chceme sloužit sami sobě, nebo svému umění.“

Dianě docela nechápala, co tím myslí.

„Mrtví musejí vybírat ještě pečlivěji než živí. Nemůžeme plýtvat dechem, promiňte mi tu frázi, na nic menšího, než na ty nejvybranější požitky. Vám nejde o umění, že?“

Zavrtěla hlavou v naději, že to je ta správná odpověď.

„Vám nejde o to žít ve světě fantazie, vám jde o reálný život. A ten můžete mít.“

„Děkuji...vám.“

„Jestli vám o něj tolik jde, můžete ho mít.“

Rukou, kterou ji až dosud tak bolestivě tahal za vlasy, si z ničeho nic přitáhl její hlavu a přitiskl jí ztuhlá ústa na rty. Byla by vykřikla, ale projev jeho přízně byl tak naléhavý, že ji připravil o dech.

Ryan našel Dianu na podlaze šatny několik minut před dru-

hou. Bylo těžké odhadnout, co se vlastně stalo. Na hlavě ani na těle neměla žádné známky zranění, Dianě stále ještě žila. Zdálo se, že je v komatu. Možná uklouzla a v pádu se udeřila do hlavy. Ať byla příčina jakákoliv, s Dianou se počítat nedalo.

Od generálky je dělily už jenom hodiny a Violu odvážela sanitka na jednotku intenzivní péče.

„Čím dříve to tu srovnaj se zemí, tím líp,“ prohlásil Hammer-smith. Pil v pracovní době; něco takového Calloway nepamatoval. Na stole stála láhev whisky a do poloviny vypitá sklenička. Na účtech rozházených po stole zůstaly po sklence vlhké kroužky. Ruka se mu zmítala v ošklivém záchvatu třesavky.

„Jsou nějaké zprávy z nemocnice?“

„Je to krásná žena,“ řekl a civěl do skleničky. Calloway by přísahal, že nemá daleko k slzám.

„Pane Hammersmith? Jak je jí?“

„Je v komatu. Ale její stav se nehorší.“

Hammersmith pohlédl na Callowaye, čelo zlostně svraštělé.

„Tys ji šukal, ty zmetku, co? Teď se naparuješ! Tak já ti něco povím, Dianě Duvallová stojí za tučet takovejch, jako seš ty. Za tučet!“

„Proto jste souhlasil, aby se tohle poslední představení konalo, Hammersmithi? Protože jak jste ji uviděl, zatoužil jste ji dostat do těch svejch nadrženejch ručiček?“

„To ty nemůžeš pochopit. Ty nosíš mozek ve slipech.“ Hammersmith byl nejspíš Callowayovou interpretací svého obdivu ke slečně Duvallové upřímně dotčen.

„Dobrá, ať je po vašem. Pořád ještě nemáme Violu.“

„Proto také ruším představení,“ řekl Hammersmith pomalu, aby si ten okamžik mohl vychutnat.

To muselo přijít. Bez Diany Duvallové se žádný Večer tříkrálový nekoná; a snad to tak bude lepší.

Zaklepání na dveře.

„Koho to sem čerti nesou?“ řekl Hammersmith chabě. „Dále.“

Byl to Lichfield. Calloway byl bezmála rád, že vidí ten podivně zjizvený obličej. Ačkoli si pro Lichfielda připravil spoustu otázek, jež se týkaly stavu, ve kterém zanechal Dianě, a neméně ho zajímala jejich konverzace, nehodlal vést takový rozhovor před Hammersmithem. A kromě toho, jakékoliv polovičaté obvinění, jež by mohl vznést, bylo předem zpochybněno Lichfieldovou přítomností. Kdyby se dopustil, z jakéhokoli důvodu, vůči Dianě násilí, cožpak by se vracel tak brzy a s úsměvem na tváři?

„Vy jste kdo?“ zeptal se Hammersmith.

„Richard Walden Lichfield.“

„Ze bych byl o moc moudřejší...“

„Býval jsem členem správní rady Elysia.“

„Hmm.“

„Mám starost -“

„Co chcete?“ vpadl mu do řeči Hammersmith, popuzený Lichfieldovou vyrovnaností.

„Slyšel jsem, že představení je ohroženo,“ odvětil Lichfield, nijak nevyveden z míry.

„Není ohroženo,“ ušklíbl se Hammersmith koutkem úst, „není ohroženo ani náhodou, protože se žádné nekoná. Bylo zrušeno.“

Lichfield se podíval pátravě na Callowaye.

„Vy jste k tomu dal souhlas?“ zeptal se.

„Ten do toho nemá co mluvit; mám právo zrušit představení, pokud si to vyžádají okolnosti; tak to stojí v jeho smlouvě. Divadlo je ode dneška zavřené a nebude se znovu otvírat.“

„Ale bude,“ řekl Lichfield.

„Cože?“ Hammersmith se vztyčil za stolem a Calloway si uvědomil, že ho ještě neviděl stát. Byl to velmi malý muž.

„Budeme dávat Večer tříkrálový tak, jak to bylo ohlášeno,“ broukal si Lichfield spokojeně. „Moje manželka se laskavě uvolila nastudovat roli Violy místo slečny Duvallové.“

Hammersmith se obhrouble rozesmál, jako řezník. Smích mu ale odumřel na rtech. Kancelář zaplavila vůně levaiidule a do místnosti vstoupila Constantia Lichfieldová matně třpytivá hed-

vábím a kožešinami. Vypadala stejně nedostižně, jako v den, kdy zemřela: dokonce i Hammersmith zadržel dech a nebyl při pohledu na ni schopen slova.

„Naše nová Viola,“ ohlásil Lichfield.

Hammersmithovi se konečně vrátil hlas. „Nemůže přece vystupovat půl dne po ohlášení.“

„Proč ne?“ ozval se Calloway, jenž nemohl od té ženy odtrhnout oči. Lichfieldovi bylo lze jen závidět; Constantia byla žena zcela mimořádné krásy. V její přítomnosti se stěží odvažoval dýchat. Měl strach, aby nezmizela.

Potom promluvila. Byly to verše z pátého jednání, prvního obrazu:

„Nebrání-li nám tedy v štěstí nic než mužský šat,
jejž jsem si osobila,
dřív nepocelujte mě,
dokud čas a shoda míst a všeho nedokáží,
že já jsem Viola.“

Měla jasný, melodický hlas; rezonoval v jejím těle a obohacoval každé slovo spodním proudem potlačované vášně.

A ten obličej. Byl zázračně živoucí, jeho mimika dokreslovala s jemnou uměřeností, co nedořekla slova.

Byla okouzlující.

„Je mi líto,“ řekl Hammersmith, „ale existují určité směrnice, jež řeší takovéhle situace. Je členkou Svazu?“

„Ne,“ odpověděl Lichfield.

„Tak to se nedá nic dělat. Svaz takovým věcem striktně brání. Seděli by z nás kůži zaživa.“

„Co je vám po nich, Hammersmithi?“ nasupil se Calloway. „Co se o to, ksakru, staráte? Vy už nebudete muset do divadla ani páchnout, až to tu jednou srovnají se zemí.“

„Moje žena sledovala zkoušky. Je dokonale připravená.“

„To by mohlo být kouzelné," řekl Calloway. Čím déle se díval na Constantii, tím více plál oheň jeho nadšení.

„Zahráváš si se Svazem, Callowayi," domlouval mu Hammersmith.

„Beru to na sebe."

„Když je to tak, nic mi do toho není. Ale jestli jim to někdo vyslepičí, budeš mít na hlavě máslo."

„Hammersmithi, dejte jí šanci. Dejte šanci nám všem. Pokud si na mně odbory zchladí žáhu, bude to jenom moje věc." Hammersmith se znovu posadil.

„Nikdo nepřijde, je ti to doufám jasný. Dianě Duvallová je hvězda; seděli by po celé to tvoje nabubřelé představení, jen aby ji viděli. Ale na nějakou neznámou...? No co, je to tvůj pohřeb. Směle do toho, já si nad celou tou věcí myju ruce. Pamatuj, že to padne na tvou hlavu. Doufám, že tě sedrou z kůže."

„Děkuji," řekl Lichfield. „Velmi laskav."

Hammersmith začal přerovnávat stůl, aby zdůraznil významné postavení, které na něm zaujímají láhev a sklenička. Slyšení bylo u konce: ti motýlci ho víc nezajímali.

„Tak jděte už," prohlásil. „Jen už jděte."

„Potřebuji s vámi ještě projednat pár požadavků," řekl Lichfield Callowayovi, když opouštěli kancelář. „Zrněny v inscenaci, které by pomohly mé ženě odvést co nejlepší výkon."

„Které to jsou?"

„Kvůli jejímu pohodlí bych prosil, aby byla podstatně snížena intenzita osvětlení. Jednoduše není zvyklá hrát pod tak jasnými reflektory a v takovém vedru."

„Může být."

„Také bych prosil nainstalovat spodní světla."

„Spodní světla? "

„Divný požadavek, jsem si toho vědom, ale jí se hraje se spodními světly daleko lépe."

„Spodní světla mají tendenci oslňovat herce," podotkl Calloway. „Ztěžuje se tím kontakt s obecností."

„Nicméně...budu muset trvat na jejich instalaci."

„V pořádku."

„Za třetí - musím vás požádat, aby byly znovu zrežírovány všechny výstupy zahrnující polibky, objetí nebo jiné doteky, jež

by se mohly týkat Constantie, tak aby byla vyloučena jakákoliv možnost fyzického kontaktu."

„Všechny? "

„Všechny."

„Proboha, proč?"

„Moje žena dokáže vyjádřit záležitosti srdce i bez takových berliček, Terenci."

Ta zvláštní intonace slova „srdce". Záležitosti srdce. Calloway několikrát zachytil na kratinký okamžik Constantiin pohled. Bylo to jako požehnání.

„Nepředstavíme společnosti naši novou Violu?" navrhl Lichfield.

„Proč ne?"

Trojice se vydala k jevišti.

Přestavět světla a přenačít režii tak, aby nedocházelo k fyzickému kontaktu Constantie s jinými herci, bylo snadné. A ačkoli se zbytek souboru zpočátku vůči své nové kolegyni choval odměřeně, brzy si jeho členy získala neafektovaným chováním a přirozenou grácií. A mimoto její přítomnost znamenala, že se představení konat bude.

V šest hodin vyhlásil Calloway přestávku. Zároveň oznámil, že kostýmová zkouška začne v osm a navrhl ostatním, aby se šli na hodinku někam povyrazit. Sbor, v němž to vřelo nově nabytým nadšením, šel svou cestou. To, co ještě půl dne předtím vypadalo jako naprostý zmatek, najednou získávalo pevné obrysy. Samozřejmě, bylo třeba ještě vychytat na tisíce much: technické nedostatky, špatně padnoucí kostýmy i slabá místa v režii. Zcela běžné problémy. Pravda byla taková, že herci byli šťastní, jak už dávno ne. Dokonce i Ed Cunningham utrousil sem tam nějaký ten kompliment.

Lichfield zastihl Tallulah v Zeleném pokoji. Uklízela.

„Dnes večer...”

„Ano, pane.”

„Nesmíte se bát.”

„Já se nebojím,” opáčila Tallulah. „To je nápad. Jako by -”

„Bude to asi bolestné a to mě mrzí. Nejen pro vás, ale pro nás všechny.”

„To chápu.”

„Ovšem, že ano. Milujete divadlo zrovna tak jako já: znáte paradox tohohle povolání. Hrát o životě... předstírat život, Tallulah... jak podivuhodná věc. Někdy si říkám, jak dlouho ještě mohu udržet tuhle iluzi.”

„Je to nádherné dílo,” řekla.

„Určitě? Skutečně si to myslíte?” Lichfield byl povzbuzen jejím příznivým posudkem. Muset neustále předstírat bylo tak rozčilující; vytvořit imitaci kůže, napodobit dýchání, napodobit život sám. Vděčný Tallulah za její mínění, zvedl k ní ruku.

„Chtěla byste umřít, Tallulah?”

„Nebolíte?”

„Téměř vůbec.”

„Byla bych velice šťastná.”

„A taky budete.”

Políbil ji na ústa. Šťastně se podvolila jeho pátrajícímu jazyku a ani ne do minuty došla klidu. Uložil ji na ošuntělou pohovku a zamkl dveře Zeleného pokoje jejím vlastním klíčem. Ve studené místnosti snadno vychladne, a až se začne obecenstvo scházet, bude znovu včas na nohou.

Ve čtvrt na sedm vystoupila Dianě Duvallová před Elysiem z taxíku. Byl černočerná větrná listopadová noc, ale Dianě se cítila dobře; nic ji nemohlo rozházet. Ani tma, ani zima.

Nikým neviděna, ubírala se kolem plakátů se svým jménem a fotografiemi svého obličeje. Prošla hledištěm k šatně. Tady našla objekt své náklonnosti, jenž tu kouřil jednu cigaretu za druhou.

„Terry.”

Chvilí pózovala ve dveřích, aby měl čas uvědomit si její přítomnost. Když uviděla, jak zbledl, trochu se našpulila. A nebylo snadné se našpulit s tak ztuhlými obličejovými svaly, ale nakonec dosáhla kýženého efektu k spokojenosti.

Calloway nebyl schopen slova. Dianě vypadala nemocně, to bylo nesporné, a jestli utekla z nemocnice, aby se zúčastnila generálky, bude jí to muset nějak rozmluvit. Nebyla namalovaná a její popelavě světlé vlasy potřebovaly umýt.

„Co tady děláš?" zeptal se jí, zatímco za sebou zavírala dveře.

„To, co jsem nestihla dokončit," odvětila.

„Poslyš... něco ti musím říct..."

Kruci, to bude zapeklité. „Našli jsme záskok pro to představení." Nepřítomně se na něj dívala. Spěchal, klopýtaje o vlastní slova. „Mysleli jsme, že jsi ze hry, chci říct ne na stálo, ale přinejmenším pro premiéru..."

„Tím se netrap," prohlásila.

Callowayovi poněkud poklesla brada.

„Tím se netrap?"

„Co je mi po tom?"

„Říkala jsi, že ses vrátila dokončit -"

Zmlkl. Dianě si rozepínala vrchní díl šatů. To nemyslí vážně, pomyslel si, to nemůže myslet vážně. Sex? Ted' hned?

„Několik posledních hodin jsern hodně přemýšlela." Setřásla pomačkané šaty přes boky, nechala je spadnout na zem a vystoupila z nich. Měla bílou podprsenku, již se snažila rozepnout. Bez úspěchu. „Řekla jsem si, že se na divadlo můžu vykašlat. Pomůžeš mi?"

Otočila se a nastavila záda. Automaticky rozepnul podprsenku, aniž by zvažoval, zda to chce či nikoli. Jako by to bylo fait accompli. Vrátila se, aby dokončili to, z čeho byli prve vyrušeni, jak prosté. A přes bizarní zvuky, které vycházely z hloubi jejího hrdla, i přes skelný pohled jejích očí to byla stále přitažlivá žena. Znovu se otočila a nabídla Callowayovu pohledu svá plná nadra, bělejší sice než kdy předtím, ale nádherná. Kalhoty mu najednou začínaly být nepohodlně těsné a když se před ním začala kroutit v bocích a přejíždět si rukama mezi stehny jako ta nejzvrácenější striptérka ze Soho, bylo ještě hůř.

„Nedělej si se mnou starosti," řekla. „Už jsem se rozhodla. Vše, co ve skutečnosti chci..."

Ruce, které ještě před okamžikem měla v rozkroku, mu položila na obličej. Byly studené jako led.

„Vše co ve skutečnosti chci, jsi ty. Nemusím mít sex i jeviště... V životě každého jednou přijde čas, kdy se musí rozhodnout."

Olízla si rty. Neulpělo na nich ani trochu vláhly.

„Ta nehoda mě přiměla přemýšlet o tom, co mě doopravdy zajímá. A abych byla upřímná -" Rozepínala mu pásek. „- seru na to — "

A ted' zip.

„- představení, i na všechny ostatní podělaný hry."

Kalhoty sklouzly k zemi.

„- Ukážu ti, co mě zajímá."

Vklouzla rukou do slipů a stiskla ho. Nezvyklý chlad její dlaně umocnil vzrušení. Stáhla mu slipy do půli stehů a klekla si mu u nohou. Zasténal a zavřel oči.

Odváděla jako vždy mistrovský výkon, její hrdlo se podobalo vývěvě. Měla poněkud více sušší ústa než obvykle a její jazyk ho dřel, ale ten pocit ho přiváděl k šílenství. Bylo to tak skvělé, že si skoro ani nevšiml, jak snadno ho pohltila, že ho vzala hlouběji, než se jí podařilo kdykoli předtím. S využitím všech kouzel, jež ovládala, hnala ho stále výš a výš. Zvolna a hluboko, a stále rychleji, až byl téměř na pokraji, a opět pomalu, až touha téměř odezněla. Byl jí vydán zcela na milost a nemilost.

Otevřel oči, aby ji mohl pozorovat v akci. Nabodávala se na něj, obličej u vytržení.

„Bože," zajíkal se, „to je fantastický. Ano, ano."

Z výrazu jejího obličeje nebyla patrná ani známka snahy odpovědět mu. Pokračovala bez hlesu v tom, co dělala. Nevydávala žádný z obvyklých zvuků, spokojené mroukání, těžké vzdechy

unikající nosem. Zaobírala se jeho přirozením v naprosté tichosti.

Na okamžik zatajil dech, někde v břiše mu vzklíčilo podezření. Hlava kmitala tam a sem, oči byly zavřené, rty obemýkaly jeho zcela pohlcený penis. Uplynulo půl minuty; minuta; minuta a půl. Nyní už se mu břicho nadýmalo hrůzou.

Dianě nedýchala. Kouřila ho neporovnatelným způsobem, protože ani na okamžik nepřestala, aby se nadechla nebo vydechla.

Calloway cítil, jak tuhne, zatímco jeho penis v Dianiných ústech uvadá. Nepolevovala v úsilí; zarpulé pumpování v jeho slabínách neustávalo ani v okamžiku, kdy se mu v mysli zformovala ta neskutečná myšlenka:

Ona je mrtvá.

Má mě ve svých ústech, ve svých studených ústech a je mrtvá. Proto se vrátila, utekla z márnice a vrátila se. Je dychtivá dokončit, co začala, houby je jí do představení nebo do její náhradnice. Jenom to, co právě dělá, má pro ni cenu, nic než to. Rozhodla se sehrát to pro věčnost.

Calloway nemohl dělat nic, než zpitoměle civět, jak mu mrtvola saje úd.

Náhle nejspíš vycítila jeho zděšení. Otevřela oči a vzhledla k němu. Jak si vůbec mohl tenhle vyhaslý pohled splést s pohledem živého člověka? Jemně nechala jeho ochablé mužství proklouznout mezi rty.

„Co je?“ Její altově zbarvený hlas ještě předstíral život.

„Ty.. .ty.. .nedýcháš.“

Protáhla obličej a odtáhla se od něho.

„Drahoušku,“ řekla, „nehraju tu roli dost dobře, vid?“

Už nemusela předstírat; její hlas byl hlasem ducha: slabý, ztracený. Pokožka, již původně lichotivě považoval za bledou, byla při bližším pohledu voskově bílá.

„Ty jsi umřela?“ zeptal se.

„Bohužel ano. Před dvěma hodinami: ve spánku. Ale já jsem musela přijít, Terry; nechala jsem tu toho tolik nedokončeného.“

Rozhodla jsem se. Mělo by ti to lichotit. Lichotí ti to, že?“

Vstala a sáhla do kabelky, kterou nechala u zrcadla. Calloway pohlédl ke dveřím, snaže se rozhýbat končetiny, ale ty byly bezvládné. A kromě toho měl kalhoty shrnuté ke kotníkům. Dva kroky a plácl by sebou na zem.

Obrátila se k němu, v ruce držela cosi stříbrného, cosi ostrého. Ať se snažil, jak chtěl, nedokázal na tu věc zaostřit. Ale ať už to bylo, co chtělo, bylo to určeno jemu.

Od té chvíle, co bylo v roce 1934 vybudováno nové krematorium, hřbitov stíhalo jedno ponížení za druhým. Na hrobky byly pořádány nájezdy kvůli olověnému obložení rakví; náhrobní kameny byly zpěvraceny a rozbity, znečištěny psy a počmárány spreji. Jen málo truchlících přicházelo pečovat o hroby svých ze-mřebých. Generace se střídaly a poslední z těch, jejichž milovaní tu mohli být pohřbeni, byli příliš neduživí, aby se odvážili na rozkotané cestičky, nebo příliš jeninocitní, než aby snesli pohled na takový vandalismus.

Nebývalo to vždycky takové. Za mramorovými fasádami viktoriánských mauzoleí odpočívali příslušníci významných a vlivných rodin. Zakladatelé města, místní průmyslníci a hodnostáři, a vůbec každý, výsledky jehož úsilí se město mohlo pyšnit. Byly tu uloženy ostatky herečky Constantie Lichfieldové („NEŽ SE STÍNY ZTRATÍ A VZEJDE NOVÝ DEN“), její hrob byl díky péči, kterou mu až dosud věnoval neznámý ctitel, téměř unikátem.

Tato noc neměla svědků, bylo příliš nevlídno pro milence. Nikdo neviděl Charlotte Hancockovou, jak otvírá dveře své hrobky, jen holubi potleskem křídel vzdali hold její síle, když se šourala ven, aby se přivítala s lunou. Doprovázel ji manžel Gerard, ne tak svěží jako ona, byl na pravdě boží o třináct let déle. Joseph Jardine, e.n famille, nebyl daleko za Hancockovými, právě tak jako Marriott Fletcherová a Anně Snellová a bratři Peacocko-vi; seznam jmen jako by neměl konce. V jednom rohu pomáhal

Alfred Crawshaw (kapitán 17. jezdeckého pluku Laucers) své půvabné ženě Emmě z jejich zpráchnivělého lože. Všude kolem se u prasklin v kamenných deskách náhrobků tlačily obličej -není to Kezia Reynoldsová v náruči s dítětem, které žilo jen jediný den? a Martin van de Lindě („POŽEHNANÁ JEHO PAMÁTKA "), jehož manželka nebyla nikdy nalezena; Rosa a Selina Goldfinchovy: obě bezúhonné ženy; a Thomas Jerrey, a -

Příliš mnoho jmen, než aby bylo možné je všechny zmínit. Příliš mnoho podob zmaru, než aby bylo možno všechny je popsat. Bylo to jako přívál: pohřební rubáše povlávající ve větru, obnažené obličejy zbavené všeho a jen skromné zbytky někdejší krásy. Stále další a další procházeli zadní brankou hřbitova a ve špalíru se vlekli opuštěným prostorem k Elysiu. Zdáli se ozýval hluk dopravy. Nad hlavami jim zaburácelo přistávající tryskové letadlo. Jeden z bratří Peacocků, jenž se zadíval vzhůru na blikajícího obra, ztratil rovnováhu, praštil sebou na zem jak široký tak dlouhý, a roztříštil si čelist. Ostatní mu opatrně pomohli na nohy a doprovázeli ho po cestě. Nic se nestalo; ostatně, co by to bylo za vzkříšení bez té trošky legrace?

Představení začínalo.

„Jestli se láska živí hudbou, hřejte -

až do přesycení, ať obžerstvím chuť

její ochuraví a pak zemře -"

Calloway nebyl nikde v zákulisí k nalezení; Ryan však dostal od Hammersnithe (prostřednictvím všudypřítomného pana Lichfielda) instrukce odehrát představení, ať už s režisérem nebo bez něj.

„Bude asi nahoře, na bidýlku," řekl Lichfield. „Po pravdě řečeno, myslím, že ho odtud vidím."

„Usmívá se?" zeptal se Eddie.

„Zubí se od ucha k uchu."

„Tak to je ožralej."

Herci se zasmáli. Dnes večer vůbec panovala dobrá nálada.

Představení běželo hladce a přestože do hlediště nebylo kvůli nově nainstalovaným světlům vidět, cítili vlny přízně, jimiž je obecenstvo zaplavovalo. Herci opouštěli scénu mezi jednotlivými výstupy naplnění pýchou.

„Všichni sedí na galerii," řekl Eddie, „ale díky vašim přátelům, pane Lichfield, dostala ta stará šmíra novou šťávu. Pravda, jsou sice zticha, ale ty široké úsměvy na jejich tvářích!"

Jednání první, druhý obraz; a první vstup Constantie Lich-fieldové v roli Violy na scénu, doprovázený spontánním potleskem. Ale jakým. Jako dutý rachot malých bubínků, jako pronikavé údery tisíců paliček na tisícero napjatých kůží. Štědrý, frenetický potlesk.

A ona tu výzvu přijala. Začátek vyšel a pokračování nehodlala nechat náhodě. Vkládala do role celou svou duši. Nemusela využívat fyzických prostředků, aby vyjádřila hloubku citů. Přednášela text s takovou oduševnělostí a vášní, že jediný nepatrný pohyb vydal za stovky vznešených gest. Po tomto obrazu byl každý její další vstup na jeviště přivítán tímž potleskem, po kterém vždy následovalo téměř posvátné ticho.

V zákulisí zavládla euforie. Celý soubor vychutnával vůni úspěchu; úspěchu, jenž byl jako zázrakem vyrván ze spárů pohromy.

A opět! Aplaus! Aplaus!

Hammersmith seděl ve své kanceláři a přes alkoholický opar k němu vzdáleně doléhaly lomozné projevy obdivu.

Právě si naléval osmou skleničku, když se otevřely dveře. Na okamžik vzhlédl, aby zaznamenal, že ho přišel navštívit ten náfuka Calloway. Hádám, že sis na mě přišel zgustnout, pomyslel si Hammersmith, sdělit mi, jak jsem se spletl.

„Co chceš?“

Ten buzerant neodpověděl. Hammersmith měl dojem, jako by koutkem oka postřehl v Callowayově obličejí široký zářivý úsměv. Samolibej idiot, kterej sem musí vpadnout, když má člověk smutek.

„Předpokládám, žes to už slyšel.“

Ten druhý jenom zachrčel.

„Má to za sebou,“ řekl Hammersmith a z očí mu skanuly první slzy. „Zemřela před pár hodinama, ani znovu nenabyla vědomí. Hercům jsem to ještě neřekl. Byla by to jen ztráta času.“

Calloway na tu novinu nijak nereagoval. Copak je to tomu parchantovi jedno? Cožpak nechápe, že je to konec světa? Ta žena je mrtvá. Skonala v nitru Elysia. Dojde na soudní tahanice, budou se hrabat v pojistkách, pitva, vyšetřování: příliš mnoho věcí vyjde najevo.

Důkladně si nahnul ze sklenice, stále se neobtěžuje pohlédnout na Callowaye.

„Po tomhle to s tvou kariérou půjde ke dnu, synku. To nezůstane jen na mně: kdepak, drahoušku.“

Calloway přesto mlčel.

„Tebe to nezajímá?“ doprošoval se Hammersmith.

Chvilku bylo ticho, potom Calloway odpověděl: „Já na to seru.“

„Domejšlivej režiséříček, to je všechno, co jsi. To je všechno, čím je kterejkoliv zasranej režisér! Jedna příznivá kritika a hned si myslíte, že jste pro umění něco jako dar z nebes. Tak mi dovol, abych ti vysvětlil, že -“

Podíval se na Callowaye. Chvilku to trvalo, než se mu podařilo zaostřit oči plovoucí v alkoholu.

Calloway, ten buzerant špinavěj, byl od pasu dolů nahý. Měl ponožky a boty, ale žádné kalhoty, dokonce ani trenýrky nebo slipy. Byla by to komická exhibice, nebýt výrazu jeho obličeje. Ten chlap zešílel: jeho oči se nekontrolovatelně protáčely, z úst a nosu tekly hlen a sliny, jazyk mu visel jak uhřátému psovi.

Hammersmith postavil sklenku na pokaňkaný blok. Ten nejhorší pohled ho teprve čekal. Na Callowayově košili byla krev. Její stopa mířila přes krk k levému uchu, ze kterého trčel konec Dianina pilníčku, na nehty. Vězel hluboko v Callowayově mozku. Ten muž byl nepochybně mrtev.

Jenomže stál, mluvil, chodil.

Z divadla se ozvala další salva potlesku, ztlumená vzdáleností. Nějak se to nepodobalo skutečnému zvuku; přicházelo to z jiného světa, z míst, kde vládnu emoce. Byl to svět, ze kterého se Hammersmith vždycky cítil být navždy vyhoštěn. Jako herec nikdy za moc nestál, ačkoli Bůh ví, že se snažil, a ty dvě hry, které napsal, byly hrozné, jak sám uznával. Jeho silnou stránkou bylo vedení účetních knih, a on se jím zabýval, aby mohl zůstat co nejbližší jevišti. Stejnou měrou, jakou nenáviděl své neuměteltví, zazlívával druhým jejich umělecké schopnosti.

Potlesk dozněl. Calloway se k němu přibližoval, jakoby ve-deri neviditelnou nápovědou. Jeho maska nebyla ani komická, ani tragická, byla krvavá i směšná zároveň. Vyděšený, do úzkých zahaný, krčil se Hammersmith za stolem. Calloway na něj vyskočil (vypadal tak

směšně s povlávajícím podolkem a pohupujícími se varlaty) a popadl Hammersmithe za kravatu.

„Filištine," řekl Calloway, jako by neznal Hammersmithovu duši, a zlomil mu vaz - rup! - dole vypukl další aplaus.

„- dřív nepocelujte mě,
dokud čas a shoda míst a všeho nedokáží,
že já jsem Viola."

Z Constantiiných úst zněly ty verše jak zjevení, téměř jciho by byl tento Večer tříkrálový úplně novou hrou, jako by byla role Violy napsána přímo pro Constantii Lichfieldovou. Herci, kteří s ní byli na jevišti, cítili, jak se jejich sebevědomí tváří v tvář takovému nadání scvrkává.

Na scéně se zatím poslední dějství chýlilo k hořkosladkému závěru. Obecenstvo bylo fascinované, alespoň pokud se dalo soudit z jeho bezděčného zaujetí.

Vévoda pravil: „Podej mi ruku!

A ukaž se mi ve svých dívčích šatech."

Při zkoušce byla tato výzva ignorována: nikdo se neměl Violy ani dotknout, tím méně vzít ji za ruku. Jenže co znamenají taková tabu, je-li interpret stržen rolí. V nezvládnutelném po-

hnutí mysli nabídl herec svou dlaň a Constantie, zapomínajíc na zákaz, nabídku přijala.

„Ne," zašeptal Lichfield ukrytý v kulisách, nikdo však jeho příkaz neslyšel. Vévoda uchopil Violinu ruku. Pod malovanou oblohou se zasnoubil život se smrtí.

Ta ruka byla ledově studená, bledá ruka bez kapky krve v žilách.

Ted' však stejně dobrá jako živá.

Byli si rovni, živý a mrtvá, a nikdo nemohl mít jediný důvod hledat mezi nimi nějaké rozdíly.

V kulisách si Lichfield oddechl a usmál se. Měl z toho doteku strach, měl strach, že kouzlo jím bude zrušeno. Ale tuto noc stál Dionýsos při něm. Všechno dobře dopadne; cítil to v kostech.

Schylovalo se k finále. Malvolio, vykřikuje v rozčarování výhrůžky, byl odveden ze scény. Herci jeden za druhým odcházeli, až zůstal jen šašek, aby hru uzavřel.

„A svět, ten je pořád jak ze skály,
třeba pršelo, vítr fičel.

Ted' abyste nám jen tleskali -
a každý zas brzy přišel."

Světla zhasla, opona spadla. Na galerii se strhla bouře nadšeného potlesku. Tentýž rachtavě dutý zvuk. Sotibor, tváře jehož členů zářily nad úspěchem generální zkoušky, se zformoval za oponou k děkovačce. Opona se zvedla: potlesk se ještě vystupňoval.

V kulisách se k Lichfieldovi připojil Calloway. Už se oblékl a smyl si z krku krev.

„Nebyl to oslnivý úspěch?" zeptal se kostlivec. „Je to opravdu škoda, že bude soubor tak brzy rozpuštěn."

„To je," řekla mrtvola.

Ozvalo se volání. To herci zvali Callowaye, aby se přišel s nimi poděkovat. Tleskali mu a přemlouvali ho, aby se dal vidět.

Calloway objal Lichfelda kolem ramen.

„Půjdeme tam spolu, pane," prohlásil.

„Ne, ne, to nejde.“

„Musíte. Je to právě tak vaše vítězství jako moje.“ Lichfield přikývl. Vyšli na scénu a připojili se k souboru.

Tallulah se činila v kulisách. Vydatně se prospala v Zeleném pokoji a teď se cítila jak znovuzrozená. Tolik nepříjemností odešlo s životem. Už netrpěla bolestí v kyčlích, ani čím dál větší neuralgií. Nebylo už nutné vdechovat vzduch do průdušek zanesených sedmdesátiletým neřádem ani třít si hřbety rukou, aby v nich zajistila krevní oběh; dokonce ani mrkat nemusela. Plná nově nabyté síly, zakládala ohně, rekvirujíc to, co zbylo z předchozích představení: stará pozadí, rekvizity, kostýmy. Jakmile nashromáždila dostatek paliva, škrtla pod ním sirkou. Elysium vzplálo.

Hluk aplausu prořízl něčí křik:

„Úžasné, drahoušci, úžasné.“

Všichni poznali Dianin hlas, ačkoli ji nikdo pořádně neviděl. Potácela se prostřední uličkou k jevišti a povykovala, jako kdyby jí přeskočilo.

„Děvka pitomá,“ ozval se Eddie.

„To jsou mi věci,“ řekl Calloway.

Diana se dostala k okraji jeviště a zahrnula ho výčitkami.

„Tak máš, cos chtěl? Je to tvoje nová milenka, co? Je nebo není?“

Jak se snažila vyškrábat nahoru, chytla se rozžhavených stínidel spodních světél. Kůže na rukou se jí začala připalovat: šlo bezpochyby do tuhého.

„Proboha, zadržte ji někdo,“ řekl Eddie. Nezdálo se však, že by cítila nějakou bolest; jen se mu smála do obličeje. Od reflektorů stoupal pach spáleného masa. Rada, již herci na jevišti vytvořili, se rozpadla. Triumf byl rázem zapomenut.

Někdo zaječel:

„Vypněte ty světla!“

Nějaká rána, světla zhasla.

Dianě upadla naznak, z rukou se jí kouřilo. Jeden ze souboru omdlel, jiný utekl za kulisy, aby se vyzvracel. Kdesi za nimi bylo slyšet vzdálené praskání ohně, jenomže jejich pozornost teď byla upřena jiným směrem.

Se zhasnutými spodními světly viděli herci jasněji své obecenstvo. Dolní sedadla v hledišti zela prázdnotou, zato balkon a galerie překypovaly dychtivými milovníky umění. Místa k sezení byla do posledního obsazena a každá píd' prostoru v uličkách byla přecpána obecenstvem. Někde nahoře se opět ozval osamělý cva-kavý potlesk, znenáhla přerostl v nový aplaus. Málokterý člen souboru však nad tím holdem ještě pociťoval předchozí hrdost.

Až odtud z jeviště, navzdory unaveným a světlem oslněným očím, bylo zřejmé, že nikdo z těch mužů, žen a dětí v davu obdivovatelů jejich umění není naživu. Někteří na herce mávali jemnými hedvábnými kapesníčky, které svírali ve zpráchnivělých prstech, jiní rytmicky tloukli do sedadel před sebou, ale většina jenom klapala, kost o kost.

Calloway se s vděčným úsměvem hluboce klaněl. Za celých patnáct let u divadla ještě nezažil tak uznalé obecenstvo.

Zaplavování láskou svých obdivovatelů, vzali se Constantia a Richard Lichfieldovi za ruce a šli se ještě jednou poklonit, zatímco živí herci v hrůze ustupovali.

Ječeli, modlili se, kvíleli a pobíhali sem a tam, jako přistižený cizoložník v nějaké frašce. Ale stejně jako ve frašce nebylo ze situace východiska. Tančící plameny olizovaly stropní trámy a jak chytlo provaziště, začaly se napravo i nalevo snášet kaskády hořícího plátna. Před nimi mrtví: za nimi smrt. Vzduch kouřem zhoustl tak, že nebylo možné říct, kde je kdo. Někdo vřeštěl, přioděn tógou z hořícího plátna. Jiný vytáhl do boje proti in-fernu s hasicím přístrojem.

Vše nadarmo: celé to vyčerpávající, nanicovaté snažení. Střecha se začala hroutit a padající nosníky a trámy navždy umlčely většinu z nich. Diváci už galerii víceméně opustili. Už dlouho předtím, než dorazili požárníci, loudali se zpátky ke svým hrobům. Po cestě se ještě otáčeli, jejich rubáše a obličejy byly ozářeny požárem, jenž stravoval Elysium. Byla to

pěkná podívaná a oni byli rádi, že se vracejí domů a že si mohou pod příkrovem tmy ještě chvíli poklábosit.

Oheň zuřil navzdory statečnému úsilí požárního sboru po celou noc. Ve čtyři ráno hasiči boj vzdali a nechali požáru volné pole působnosti. Do rozbřesku byl s Elysiem konec.

V troskách byly nalezeny zbytky několika těl, jejichž stav znemožňoval snadnou identifikaci. Na základě porovnání se záznamy u zubního lékaře bylo zjištěno, že jedno z těl patří Gilesi Hammersmithovi (ředitel), další Ryanu Xavierovi (inspicient) a třetí, nejvíce šokující nález - tělo Dianě Duvallové. „Hvězda Dítěte lásky našla smrt v plamenech“, hlásaly titulky bulvárních plátků. Za týden už po ní neštěkl ani pes.

Nikdo to nepřežil. Některá těla nebyla jednoduše nalezena nikdy.

Stáli na kraji dálnice a pozorovali auta, jak uhánějí nocí.

Byl tu samozřejmě Lichfield a Constantia, zářivá jako vždy. Calloway se rozhodl jít s nimi, stejně tak Eddie a Tallulah. Ke skupince se připojili ještě tři nebo čtyři další.

Byla první noc jejich svobody, stáli tu na silnici, kočovní herci. Eddie se jenom zadusil kouřem, zato někteří z nich utrpěli v ohni vážná zranění. Ohořelá těla, zlámané končetiny. Ale obecnost, pro které budou napříště hrát, jim jejich zohavení jistě odpustí.

„Jsou životy žité pro lásku,“ řekl Lichfield své nové společnosti, „a jsou životy žité pro umění. My jsme šťastlivci, kteří se vydali druhou cestou.“

Mezi herci zašuměl potlesk.

„Vám, kdož jste se stali nesmrtelnými, mohu říct: vítejte do života!“

Smích: další potlesk.

Jejich siluety se rýsovaly na pozadí světél aut ženoucích se dálnicí k severu. Vypadali prakticky jako živí lidé. Ale což právě

v tom nespočívalo jejich umění? V schopnosti předstírat život tak dobře, že nelze rozlišit iluzi od reality? A jejich nové publikum, které je očekává v umrlčích komorách, na hřbitovech, v pohřebních síních, takovou schopnost víc než uvítá. Kdo lépe ocení hranou vášeň či bolest než ti, kdo takové pocity prožívali, dříve než je ztratili nadobro?

Mrtví. Nemají o nic menší potřebu zábavy než živí; a přitom představují žalostně zanedbaný trh.

Ne, že by jejich společnost měla brát za svá vystoupení peníze, budou hrát jeří z lásky ke svému umění, Lichfield to dával jasně najevo od samého počátku. Nebudou již sloužit Apollono-vi.

„Tak kudy se dáme,“ zeptal se, „na sever, nebo na jih?“

„Na sever,“ řekl Eddie. „Má matka je pohřbená v Glasgowě, umřela ještě předtím, než jsem začal profesionálně hrát. Byl bych rád, kdyby mě mohla vidět.“

„Tak tedy na sever,“ řekl Lichfield. „Nepůjdeme se poohlédnout po nějakém odvozu?“

Zamířil k motorestu. Jasně červené, pískově žluté a kobaltově modré neony teatrálně blikaly do noci a zadržovaly tmu v uctivé vzdálenosti. Parkoviště, na němž naše skupinka stála, bylo zalito měkkým světlem linoucím se z oken restaurace. Automaticky ovládané dveře zasyčely pokaždé, když se objevil nějaký cestovatel s hamburgery a dortíky, které nesl dětem usazeným na zadních sedadlech aut.

„Nějaký přátelsky naladěný řidič pro nás určitě bude mít místo,“ prohlásil Lichfield.

„Pro všechny?“ zapochyboval Calloway.

„Nákladák jistě; žebráci si nemohou dělat žádné velké nároky," řekl Lichfield. „A my teď žebráci jsme; závislí na rozmarech našich mecenášů."

„Vždycky ještě můžeme ukrást auťák," podotkla Tallulah.

„To není nutné, kromě případu krajní nouze," řekl Lichfield. „Constantia a já se půjdeme podívat po nějakém řidiči."

Vzal manželku za ruku.

„Nikdo neodmítne krásné ženě."

„Co budeme dělat, když se nás někdo zeptá, co tu děláme?" zeptal se Eddie nervózně. Ještě si na tuhle roli nezvykl; potřeboval se ujistit.

Lichfield se otočil ke své společnosti a nocí zaduněl jeho hlas:

„Co budete dělat? " řekl. „Hrát živé, samozřejmě! A usmívat se!"

MĚSTA V HORÁCH

Ještě neuplynul ani první týden jejich cesty po Jugoslávii a Mick už stačil zjistit, jakého politického fanatika si vybral za milence. Byl ovšem včas varován. Jeden z jeho teplých bratrů v Bathu mu říkal, že Judd je horší než hunský Attila, ale ten člověk míval kdysi s Juddem poměr, a tak Mick předpokládal, že ta slova odráží víc zlou vůli, než skutečný stav věcí.

Kéž by byl poslechl. Nemusel by se trmácet po nekonečných cestách ve volkswagenu, jenž mu najednou nepřipadal o nic větší než nějaká rakev, a nemusel by poslouchat Juddovy názory na sovětský expanzionismus. Ježíši, ten ale dokázal nudit. To nebyla konverzace, ale přednáška a navíc nekonečná. V Itálii kázal o tom, jak komunisti ve volbách zneužili hlasů rolníků. Nyní, v Jugoslávii, se Judd tak rozpálil svým tématem, že Mick už měl sto chutí naprat mu kladivo do té jeho samolibé palice.

To neznamenal, že by nesouhlasil se vším, co Judd řekne. Některé z jeho názorů (ty, které Mick pochopil) se zdály být docela rozumné. Jenže, co mohl vědět? Byl učitelem tance. Judd

byl žurnalista, učená hlava. Měl pocit, jako většina novinářů, se kterými se kdy Mick setkal, že je povinen mít na všechno pod sluncem nějaký názor. Zvláště pokud jde o politiku; to bylo koryto, ve kterém se přímo rochnil. Mohli jste mít v tom svinstvu zavrtaný rypák, oči, hlavu i přední kopyta, cákat kolem sebe a chrochtat si blahem. Mohli jste se donekonečna cpát těmi po-myjemi, v nichž bylo ode všeho trochu, protože podle Judda bylo všechno politikum. Umění bylo politikum. Sex byl politikum. Víra, obchod, zahradničení, jídlo, pití, prdy - všechno bylo politikum.

Kriste Pane, byla to tak neuvěřitelná nuda; vražedná, lásku ubíjející nuda.

A co hůře, nezdálo se, že by si Judd všiml, jak je Mick znuděný, a pokud si toho přece jen všiml, bylo mu to fuk. Jenom žvanil a žvanil, jeho argumentace se stávala stále rozvláčnější, úvahy se s každou ujetou milí ještě prodlužovaly.

Judd je sobeckej parchant, říkal si Mick, a hned jak skončí jejich líbáňky, tak se s tím chlapíkem rozejde.

Až teprve během cesty, té nekonečné, bezdůvodné pouti po pohřebištích střeoevropské kultury, kterou absolvovali v karavanu, si Judd uvědomil, že Mick rozumí politice jak koza petrželi.

Ten chlapec vykazoval zcela minimální zájem o ekonomiku a politiku zemí, jimiž projížděli. Dával najevo lhostejnost, když šla řeč o pozadí situace v Itálii a zíval, ano, zíval, když se pokoušel (neúspěšně) debatovat s ním o ruské hrozbě světovému míru. Musel pohlédnout hořké pravdě do očí: Mick je přihráté princát-ko; lépe ho charakterizovat nedokázal. V pořádku, dejme tomu, že nenosí přemíru šperků a nechová se afektovaně, ale stejně je to tak. Mick je nejšťastnější, když si může hovět ve snovém světě fresek rané renesance a jugoslávských ikon. Zápletky, rozpory a bolesti, které zapříčinily rozkvět i úpadek těchto kultur, jsou pro něj cosi únavného. Jeho názory nejsou o nic hlubší než jeho pohledy; Mick je prostě dobře vypadající nula.

Líbáňky jedna báseň.

Silnice, jež vedla z Bělehradu jižně na Novi Pazar, byla na jugoslávské poměry docela dobrá. Bylo na ní méně výmolů než na většině cest, po kterých až dosud jeli a byla relativně rovná. Město Novi Pazar leží v údolí řeky Raška, na jih od města, jež je podle ní pojmenováno. Není to oblast nijak zvlášť navštěvovaná turisty, protože je i přes slušné silnice dosud málo přístupná a neposkytuje pohodlí civilizačních výtobytků; ale Mick byl odhodlán navštívit sopočanský klášter, jenž leží na západ od města, a po prudké hádce si vymohl své.

Byla to nezáživná cesta. Obdělávaná pole po obou stranách silnice vypadala vyprahle a prašně. Léto bylo nezvykle horké a sucho sužovalo celou řadu vesnic. Úroda nevzešla a dobytek bylo nutné předčasně porážet, aby nepomřel hladem. V pohledech lidí okolo silnice byla rezignace. Dokonce i děti měly zachmuřený výraz; obočí těžká jak žár visící nad údolím.

Potom, co si při hádce v Bělehradě vyložili karty na stůl, probíhala jejich cesta převážně mlčky; jenomže ta rovná silnice, tak jako většina rovných silnic, přímo lákala k rozepřím. Je-li jízda bez problémů, mysl hledá, čím by se zabavila; a co může být lepšího než pěkná šarvátka?

„Proč chceš, ksakru, vidět ten proklatej klášter?“ zeptal se Judd.

To byla nepochybně výzva.

„Jedeme celou tu cestu...“ Mick se snažil o smírný konverzační tón. Na hádky neměl náladu.

„Kvůli dalším zasranejm madonám, že?“

Mick otevřel průvodce a ovládaje hlas, jak to jen šlo, začal nahlas předčítat: „... můžete se tu potěšit pohledem na některá z vrcholných děl srbského malířství, včetně toho, jež někteří znalci považují za mistrovské dílo rašské školy: 'Smrt Panny Marie.'“

Ticho.

Potom Judd: „Mám už klášterů po krk.“

„Je to mistrovské dílo.“

„Všechno to jsou mistrovská díla, podle těch blbejch knih.“

Mick cítil, že se pomalu přestává ovládat.

„Dvě a půl hodiny nanejdýš -“

„Něco ti řeknu, já už nestojím o to, vidět další klášter; z toho, jak to v nich puchne, se mi dělá zle, vyčichlé kadidlo, starý pot a lži...“

„Je to jenom krátká zajížďka; pak se zase vrátíme na trasu a ty mi budeš moci dát další přednášku o subvencích do zemědělství v Sandžaku.“

„Snažím se jen o nějakou rozumnou konverzaci, místo těch nekonečnejch keců o posranejch srbskejch majstrštycích -“

„Zastav!“

„Cože?“

„Zastav!“

Judd zabrzdil na kraji silnice. Mick si vystoupil.

Silnice byla rozpálená, ale foukal mírný vánek. Zhluboka se nadechl a přešel doprostřed silnice. Žádná auta ani chodci, ani z jednoho směru. Ze všech stran prázdnost. Okolní kopce se chvěly v horkém vzduchu, jenž stoupal z polí. Ve škarpě rostly divoké máky. Mick přešel silnici, přidřepal a jeden si utrl.

Uslyšel, jak za ním práskly dveře volkswagenu.

„Proč jsi tu chtěl zastavit?“ zeptal se Judd. Hlas měl podrážděný, stále ještě doufal v hádku, říkal si o ni.

Mick vstal; hrál si s mákem, jenž byl těsně před opožděným dozráním. Plátky opadávaly z okvětního lůžka, jakmile se jich jenom dotkl, třepetavě se snášely k zemi a zanechávaly na šedé vozovce rudé skvrnky.

„Na riěco jsem se tě ptal,“ ozval se znovu Judd.

Mick se ohlédl. Judd stál na vzdálenější straně vozu a ve vzrůstajícím vzteku vraštil obočí. Ale je krásný; ach ano; jeho obličej nutil ženy úpět v zoufalství nad tím, že je teplouš. Mohutný černý knír (perfektně přistřižený) a oči, do kterých byste se mohli dívat do soudného dne, a neuvěřili byste v nich dvakrát

stejně světlo. Proč jen, proboha, pomyslel si Mick, je tak krásný člověk zároveň tak zoufale necitlivý?

Judd oplatil chlapci trucujícímu na druhé straně silnice pohled, v němž se zračilo opovržení. Chtělo se mu nad tím ubohým představením, jímž se Mick snažil něco získat, zvracet. To by se snad dalo přijmout u šestnáctileté panny. U někoho, komu je už pětadvacet, to postrádalo důvěryhodnost.

Mick upustil květinu a vytáhl si tričko z džínsů. Objevilo se pevné břicho, následoval štíhlý a hladký hrudník. Konečně se znovu vynořila hlava se zčepýřenými vlasy a širokým úsměvem ve tváři. Judd si prohlížel ten trup. Pěkný, ne příliš svalnatý. Jizva po operaci apendixu vykukovala z vybledlých džínsů. Zlatý řetízek odrážející paprsky slunce se nořil do jamky hrdla. Nedalo mu to, aby se na Micka nezacenil. Rozhostil se mezi nimi jakýs takýs mír.

Mick si rozepínal pásek.

„Chceš si šoupnout?“ zeptal se, úsměv stále neochaboval.

„Je to na nic,“ dostalo se mu odpovědi, i když ne na otázku.

„Co je na nic?“

„Nehodíme se k sobě.“

„Chceš se vsadit?“

Rozepnul si poklopec a obrátil se k pšeničnému poli, jež lemovalo silnici.

Judd pozoroval, jak Mick vy tíná průsek ve vlnícím se moři, jeho záda měla barvu klasů, takže se v poli téměř ztrácel. Milovat se venku bylo nebezpečné - tady není Saň Francisco ani Hampstead Heath. Judd se nervózně rozhlédl po silnici. Stále prázdná v obou směrech. A Mick se otáčel, hluboko v poli, otáčel se a usmíval a mával rukama, jako by plaval po zlatavé hladině. Konec konců, vem to čert... nikdo v dohledu, nikdo, kdo by se mohl něco dozvědět. Jen hory, jejichž obraz se tetelil v sálavém žáru, shlížely zalesněnými hřbety na starosti země. Na kraji silnice seděl opuštěný pes a čekal na nějakého opuštěného

pana.

Judd se vydal za Míčkem cestičkou v obilí, cestou si rozepínal

košili. Hraboši prchali, cupkajíce mezi stonky, před obrem, jehož každý krok byl jak bouře. Judd se usmál jejich zděšení. Neznamenal pro ně žádné nebezpečí, ale jak to měli vědět? Možná, že zahubil stovky živých tvorů, myší, brouků, červů, než dospěl do místa, kde na lůžku ze sešlapaných klasů ležel Mick úplně nahý a dosud se usmíval.

Bylo to dobré milování, dobré, vydatné milování, z něhož měli oba stejné potěšení; v jejich náruživosti byla přesná souhra; dokázali odhadnout okamžik, kdy je vyvrcholení na dosah, kdy se touha stává nezbytností. Přimkli se k sobě, splekli jazyky a končetiny v propletenec, jaký může rozmotat jen orgasmus, váleli se v obilí, střídavě si opalovali a zase rozdírali záda, chvíli se líbali na ústa, chvíli v rozkroku. V nejlepším, právě když společně ejakulovali, uslyšeli puf-puf-puf traktoru projíždějícího kolem; ale oběma to bylo srdečně jedno.

Vraceli se k volswagenu s pšenicí, kterou vymlátili vlastními těly, ve vlasech i uších, v ponožkách i mezi prsty u nohou. Ve tvářích měli nenucené úsměvy: průměr by mohlo vydržet, pokud ne natrvalo, tak alespoň po několik hodin.

V autě bylo vedro jako v peci. Dříve než znovu vyrazili na Noví Pazar, museli otevřít všechna okna i dveře a nechat průvan, aby ochladil interiér. Byly čtyři a před nimi ještě hodina cesty.

Když si sedali do auta, Mick řekl: „Zapomeneme na ten klášter, hmm?“

Judd na něj koukal s otevřenými ústy.

„Myslel jsem -“

„Další zasranou Madonu bych už nesnesl -“

Vesele se zasmáli, potom se políbili, vnímajíce jeden druhého i sebe sama, směs slin, a slanou pachutí spermatu.

Následující den byl jasný, ale nijak zvlášť teplý. Žádná modrá obloha; jen rovnoměrně rozprostřená bílá oblaka. Ostrý ranní vzduch štípal v nozdrách jako éter nebo pepermint.

Václav Jelovšek pozoroval holuby, jak si zahrávají se smrtí,

poskakující a poletující mezi vozy svištěcími popolackým náměstím. Mezi civilními bylo vidět i auta s vojenským značením. Zdání střízlivé všednosti nemohlo zahnat vzrušení, jež toho dne pociťoval a které sdílel se všemi muži, ženami i dětmi v Popola-cu. A které se zmocnilo, pokud mohl soudit, dokonce i holubů. Snad právě proto si hráli s takovou obratností pod koly aut, s vědomím, že v tomto dni dnů jim žádná újma nehrozí.

Ještě jednou pohlédl na oblohu, totéž bílé nebe jako od samého rozednění. Mračna ležela nízko; to nebylo pro slavnost právě ideální. Vzpomněl si na anglickou frázi, kterou ho naučil kamarád, „mít hlavu v oblacích“. Znamenalo to, jak si domyslel, utápět se v snění, v neuchopitelných touhách. To, že se o oblacích pěkně sní, ušklíbl se Václav, je asi tak všechno, co o nich celý Západ ví. Zdá se, že nemají ani ponětí, co se skrývá za tímto obyčejným úslovím. Což nenaplnují, tady ve skrytu zapomenutých hor, velkolepým činem ta prázdná slova? Oživlé rčení.

Hlava v oblacích.

První skupina se již shromažďovala na náměstí. Kvůli nemoci pár lidí chybělo, ale jinak byli účastníci připraveni zaujmout svá místa. Jaká nedočkavost! Jaký široký úsměv pokaždé, když byl statista jménem a číslem vyvolán z řady a zakomponován do končetiny, jež pomalu dostávala tvar. Na všech stranách zázrak organizace. Všechno bylo v pohybu, všichni byli nějak zaměstnaní. Nikde žádný křik, žádné strkání. Skutečně, nebylo slyšet sotva víc, než dychtivý šepot. Václav sledoval s obdivem, jak jsou jednotliví účastníci rozmisťováni, připínáni a svazováni jeden k druhému.

Bude to dlouhý a namáhavý den. Václav byl na náměstí už hodinu před svítáním, usrkával kávu z dovozového plastového šálku, přetřásal meteorologické předpovědi, které každé půl hodiny přicházely z Prištiny a Mitrovice, a pozoroval oblohu bez hvězd, dokud se o svá práva nepřihlásilo kalné ráno. Právě pil šesté kafe a to bylo sotva sedm hodin. Metzinger na opačné straně náměstí vypadal stejně unaveně a stejně nervózně jako Václav.

Společně ještě sledovali, jak se od východu noc mění v den. Ale nyní se rozdělili, zapomněli na svůj přátelský vztah a nepromluví spolu, dokud zápas neskončí. Metzinger byl totiž z Podujeva. Musel v nastávající bitvě podpořit své město. Zítra si o prožitém dobrodružství popovídají, ale pro dnešek se musejí chovat tak, jako by se neznali. Ani úsměv si nemohou vyměnit. Pro dnešek musejí být skoro jako partyzáni, jež zajímá jenom vítězství vlastního města nad protivníkem.

První noha Popolacu byla, k oboustranné spokojenosti Met-zingera i Václava, vztyčena. S úzkostlivou přesností byly vykonány všechny bezpečnostní prohlídky a noha opustila náměstí, její obrovský stín na chvíli zakryl průčelí radnice.

Václav usrkal své přeslazené kávy a spokojeně si odříhl. Takové dny, takové dny. Dny plné slávy, plesání třepetajících se praporů a vysokých, nevolnost působících pohledů, dost na celý život. Skvoucí předtucha nebe.

Ať si Amerika nechá své prosté radosti, své myši z kreslených seriálů, své kašírované zámky, své kulty i své technologie, nestál o nic z toho. Největší zázrak světa se skrýval tady v horách.

Takové dny.

Náměstí v Podujevu skýtal neméně živou a neméně podnětnou podívanou. Snad ležel nad letošními slavnostmi tichý pocit smutku, ale to bylo pochopitelné. Nita Obrenovičová, milovaná a uznávaná podujevská organizátorka, už nebyla mezi živými. Uplynulá zima si ji vzala v jejích čtyřidevadesáti a připravila město o její vyhraněné názory a ještě vyhraněnější smysl pro uměřenost. Celých šedesát let pracovala Nita s občany Podujeva, každý rok se připravovala na další utkání a zdokonalovala konstrukci; napírala všechnu svou energii, aby byl příští výtvor ještě ambicióznější a vypadal ještě více jako živý než ten předchozí.

Nyní byla mrtva a bolestně postrádána. Na ulicích sice ani bez ní nepanovala žádná dezorganizace, na to byli Podujevští příliš disciplinovaní, ale už se dostali do časového skluzu, a to bylo teprve za pět půl osmé. Nitina dcera sice převzala matčin závazek, ale postrádala její schopnost zapálit lidi pro to, co dě-

lají. Jednoduše řečeno, byla příliš jemná na takovouhle práci. Vůdce musel být napůl prorok a napůl boxer, když měl, ať už lichotkami či hrozbami, přimět občany, aby zaujali jim určená místa. Možná, že za dvacet, třicet let, až bude mít na kontě nějaká ta utkání navíc, dosáhne dcera Nity Obrenovičové kýženého cíle. Ale pokud jde o dnešek, mělo Podujevo zpoždění; bezpečnostní opatření byla zanedbávána; nervózní pohledy nahradily sebedůvěru předchozích let.

Nicméně šest minut před osmou se první úd Podujeva vydal z města na shromaždiště, kde počká na další.

Tou dobou už byly v Popolacu svázaný boky a na náměstí čekaly skupiny určené pro ruce na pokyny.

Mick se probudil přesně v sedm, i když v jejich prostě vybaveném pokoji hotelu Beograd nebyl budík. Ležel na svém lůžku a naslouchal, jak Judd, spící na manželské posteli na druhé straně místnosti, pravidelně oddechuje. Kalné ranní světlo pronikalo dovnitř tenkými závěsy a nijak nepovzbuzovalo k časnému odjezdu. Po několikaminutovém civění na popraskanou malbu stropu a neuměle vyřezaný krucifix Mick vstal a přistoupil k oknu. Jak se dalo čekat, byl pošmourný den. Obloha se mračila a střechy Nového Pazaru byly v rozptýleném světle šedé a beztvaré. Nad střechami na východě, odkud se dralo pošmourné slunce, bylo vidět hory, jejichž zalesněné svahy zbarvené do modrozelená zvaly k návštěvě.

Dnes by snad mohli jet na jih do Kosovské Mitrovice. Měl by tam být trh, nebo se plete? A muzeum. A mohli by se vydat údolím Ibaru, silnicí podél řeky. Mezi horami, jež se divoce a vzosně vypínají po obou stranách. Hory, no ano; dneska si prohlédnou hory.

Bylo čtvrt na devět.

Okolo deváté byly základy těl jak Popolacu, tak Podujeva v zásadě sestaveny. Končetiny obou měst vyčkávaly ve výmeze-

ných prostorách, až budou připojeny ke svým netrpělivě očekávaným trupům.

Václav Jelovšek si zastínil oči a zkoumal oblohu. Nebylo pochyb, že se během poslední hodiny oblačný příkrov poněkud zvedl a od západu se začínal protrhávat; tu a tam mezi mraky dokonce vyhlédlo slunce. Dnešní den nebude snad pro klání ideální, ale přijatelný určitě.

Mick a Judd si k pozdní snídani dali šunku s vejci a několik šálků dobré černé kávy. Nebe se vyjasnilo, dokonce i nad Novým Pazarem, a oni si stanovili nemalé cíle. Okolo oběda Kosovská Mitrovica a odpoledne případná návštěva hradu ve Zvečanu.

Asi v půl desáté opustili Novi Pazar a vydali se po srbovac-ké silnici na jih k údolí Ibaru. Vozovka byla rozbitá, ale žádné hrboly ani výmoly jim nemohly pokazit nový den.

Až na příležitostné chodce byla silnice prázdná; místo kukuřičných a obilných polí, jež míjeli předešlého dne, naskýtal se jim po obou stranách pohled na zvlněné pahorky, jejichž svahy byly hustě porostlé tmavými lesy. Až na několik ptáků nespatriili žádné známky života. Nakonec se i tito příležitostní společníci během několika mil cesty úplně ztratili. Dokonce i statek, který míjeli, se zdál být zamčený a zabeďněný. Černá prasata volně pobíhala po dvoře a nikde žádné dítě, které by jim dalo žrát. Prádlo pleskalo a vzdouvalo se na prověšených šňůrách a žádná pradelna v dohledu.

Nejdříve bylo takovéhle osamělé cestování mezi úbočími hor osvěžením, ale jak se blížilo poledne, narůstal v nich neklid.

„Micku, neměli jsme už minout ukazatel na Mitrovicu?“

Mick se podíval do mapy.

„M ožilá...“

„- že jedeme špatně."

„Kdyby tarn byl ukazatel, musel bych ho vidět. Myslím, že bychom se měli pokusit dostat z téhle silnice, dát se trochu víc na jih - narazit na to údolí blíže u Mitrovice, než jsme plánovali."

„Jak se ale z tyhle zatracený silnice dostaneme?"

„Je tu pár odboček..."

„Nějaké mizerné lesní cesty."

„Bud' po nich, anebo dál jak jsme jeli."

Judd našpulil rty.

„Cigareta? " zeptal se.

„Došly už před nějakou chvilkou."

Hory před nimi tvořily neproniknutelnou hradbu. Nikde žádná známka života; ani obláček kouře z komína, ani hlásek, ani zvuk nějakého vozidla.

„Dobrá," řekl Judd, „při první příležitosti odbočíme. Cokoliv je lepší než tohle."

Pokračovali v cestě. Silnice se rychle horšila, díry se měnily v krátery, pocit, jako kdyby se kodrcali přes mrtvoly.

A najednou: „Támhle!"

Odbočka: neoddiskutovatelná odbočka. Samozřejmě, že ne nějaká hlavní silnice. Ve skutečnosti s bídou mizerná lesní cesta, dle Juddovy klasifikace, ale byl to útěk před nekonečnou perspektivou silnice, která je až dosud měla ve své moci.

„Stává se nám z toho podělaný safari," řekl Judd, jakmile se začal volkswagen kodrcat a otrásat po žalostně rozbité cestě.

„Kde je tvůj smysl pro dobrodružství?"

„Zapomněl jsem ho přibalit."

Cesta se vinula nahoru do kopce. Les se za nimi zavřel, zastřel oblohu a jak šplhali do hor, po kapotě auta se jim míhala měňavá strakatina stínů a světél. Náhle se ozval ptačí zpěv, duchaprázdný a optimistický. Sířila se tu vůně nového jehličí; prostě nedotčená příroda. Cestu jim zkřížila liška, zastavila se a hodnou chvíli pozorovala, jak se k ní kodrcají. Potom se lenivým krokem nebojácného prince odebrala do lesa.

Ať už jedou kamkoliv, pomyslel si Mick, všechno je lepší než silnice, kterou předtím opustili. Brzy snad někde zastaví a půjdou se na chvíli projít, aby se poohlédli po nějaké skále, z níž by mohli vidět Novi Pazar, jak se choulí v údolí za nimi.

Naši dva muži byli ještě hodinu cesty od Popolacu, když

poslední skupina konečně vypochoďovala z náměstí a připojila se k základu těla.

Město se zcela vyprázdnilo. Dokonce ani nemocní a staří nebyli v tento den opomenuti; ani jednomu neměla být odepřena ta podívaná a triumf boje. Každý občan, jakkoli mladý nebo neduživý, slepý, zmrzačený, kojenci, těhotné ženy - všichni se vydali ze svého hrdého města na obvyklé místo. Jejich účast byla stanovena zákonem: jeho naplnění však nebylo nutné vynucovat. Žádný občan ani jednoho z obou měst by nepropásl příležitost vidět něco takového - zažít vzrušení zápasu.

Musí to být totální měření sil, město proti městu. Tak, jak je tomu odedávna.

A tak města šla do hor. Okolo poledne se shromáždili, obyvatelé Popolacu a Podujeva, na tajném místě v horách, skrytém zrakům civilizace, aby svedli rituální bitvu, jež měla odvěkou tradici.

Desetitisíce srdcí tloukly rychleji. Dvojice měst zaujímaly své pozice a s nimi se napínaly, natahovaly a potily desetitisíce těl. Ve stínech těl potemněly plochy o velikosti malých měst;

pod vahou jejich chodidel se tráva měnila v zelenou kaši; každý jejich pohyb zabíjel živočichy, drtil křoviska a vyvracel stromy. Dunění jejich kroků se s lomozem odráželo od okolních kopců. V obrovském těle Podujeva se začínaly projevovat drobné technické nedostatky. Jemné trhlinky ve vazbě levého boku způsobily oslabení tohoto místa: z toho následně vyplynuly problémy s kloubovým mechanismem kyčlí. Šel ztuhla a pohyb nebyl tak plynulý, jak být měl. Výsledkem bylo značné pnutí, jež působilo této části města potíže. Snášeli to statečně; koneckonců při vlastním zápase očekával soutěžící tlak až na samé hranici únosnosti. Ale kritický okamžik byl blíž, než by se kdokoli odvážil připustit. Občané města nebyli tak odolní, jako tomu bývalo při předchozích zápasech. Posledních deset neúrodných let vyprodukovalo těla ne tak dobře živená, páteře ne tak pružné a odhodlání ne tak rezolutní. Špatně svázaný bok by sám o sobě nemohl způsobit nehodu, ale další oslabení, způsobené křehkostí účastníků,

připravilo půdu pro katastrofu nepředstavitelného rozsahu.

Auto se zastavilo.

„Slyšels to?“

Mick zavrtěl hlavou. Od dob puberty měl problémy se sluchem. Přílišné množství rockových koncertů mu nadělalo v uších paseku.

Judd vystoupil z vozu.

Ptáci se teď poněkud utišili. Znovu uslyšel ten zvuk. Nebyl to prostě jenom zvuk: bylo to téměř zemětřesení, řev, jenž jakoby vycházel ze samé báze hor.

Bouře?

Ne, příliš rytmické. A znovu to přišlo, přes šlapky chodidel -

Bum.

Tentokrát to uslyšel i Mick. Vyklonil se z okna.

„Je to někde před námi. Už to slyším.“

Judd přikývl.

Bum.

Zadunělo to znovu, v zemi.

„Co to ksakru je?“ řekl Mick.

„Ať je to, co je to, chci to vidět -“

Judd se do volkswagenu vrátil s úsměvem na rtech.

„Zní to jako kanonáda,“ řekl a nastartoval. „Z velikého děla.“

Dalekohledem ruské výroby sledoval Václav Jelovšek, jak startér zvedl pistoli. Postřehl, jak z hlavně vychází bílý obláček kouře a vzápětí uslyšel zvuk výstřelu z druhé strany údolí.

Utkání začalo.

Podíval se na dvojici kolosů Popolacu a Podujeva. Hlavy v oblacích - tedy téměř. Málo by stačilo, aby se dotkly nebe. Byl to úctyhodný pohled, pohled, jenž bere dech a připravuje člověka o spánek. Dvě kolébající a kroutící se města připravená udělat v nadcházející rituální bitvě první krok směrem ke svému protivníkovi.

Z těch dvou se zdálo mít Podujevo menší stabilitu. Město jako by trošku zaváhalo, když zvedalo levou nohu, aby vykročilo vpřed. Nic vážného, jen drobné potíže v koordinaci kyčle a stehenních svalů. Pár kroků a města najdou svůj rytmus; několik dalších kroků a jejich obyvatelé se budou pohybovat jako jeden tvor, jediný dokonalý obr, sestrojený, aby změřil eleganci a sílu se svým zrcadlovým obrazem.

Výstřel zvedl ze stromů, jež lemovaly skryté údolí, hejna rozčilených ptáků. Vzlétli k počtě velikého utkání, poletovali nad zápasíštěm a vzrušeně štěbetali.

„Neslyšels nějaký výstřel?“ zeptal se Judd.

Mick přikývl.

„Vojenské cvičení...?“ Úsměv v Juddově obličeji se ještě rozšířil. Už teď si dokázal představit ty titulky - exkluzivní reportáž z vojenských manévřů v hloubi jugoslávského venkova. Možná ruské tanky, taktické cvičení mimo dosah všetečných pohledů Západu. S trochou štěstí to bude on, kdo přinese tu zprávu.

Bum.

Bum.

Vzduchem poletovali ptáci. Hřmění bylo stále silnější.

Ano, skutečně to znělo jako výstřely z děl.

„Je to hned za dalším hřebenem...“ řekl Judd.

„Myslím, že dál bychom už jezdit neměli.“

„Musím to vidět.“

„Já tedy ne. Nemáme tu co dělat.“

„Nevidím nikde žádný zákaz.“

„Odvlečou nás; deportujou nás - já nevím - já si jenom myslím -“

Bum.

„Musím to vidět.“

Jen to dořekl, ozval se ten výkřik.

Podujevo křičelo: smrtelné steny. Někdo zakomponovaný ve

slabém boku nepřežil ten tlak a spustil zkázonosnou řetězovou reakci. Jeden muž uvolnil svého souseda, ten zase svého, a rakovina chaosu se šířila tělem města. Soudržnost konstrukce se zmenšovala s děsivou rychlostí, protože rozpad jedné části anatomie vyvolával nesnesitelný tlak v části jiné.

Mistrovské dílo, jež občané Podujeva vytvořili z vlastního masa a krve, se zakymácelo a - začalo se hroutit jak odstřelený mrakodrap.

Zraněný bok chrtil občany jako otevřená tepna krev. A potom, s graciézní pomalostí, jež činila utrpení občanů města ještě strašnější, naklonilo se Podujevo k zemi a v pádu se rozpadalo na jednotlivé části.

Obrovská hlava, jež se ještě před chvílí dotýkala oblaků, byla na svém silném krku vržena vzad. Deset tisíc úst vyrazilo jediný výkřik, nevýslovné, neskonale žalostné obvinění nebes. Zaúpění poražených, výkřik předtuchy, nevěřící sten. Jak může den dnů skončit takhle, ve změti padajících těl?

„Slyšelsto?“

Byl to nepochybně lidský zvuk, ač téměř ohlušující. Juddovi se sevřel žaludek. Otočil se na Micka, jenž byl bílý jako stěna.

Judd zabrzdil.

„Ne,“ řekl Mick.

„Poslouchej - pro Boha živého -“

Hluk smrtelného sténání, nářku a klení se valil vzduchem jako záplava. Bylo to velice blízko.

„Musíme tam hned jít,“ naléhal Mick.

Judd zavrtěl hlavou. Byl připraven na nějakou velkolepou vojenskou podívanou - celá ruská armáda natlačená v údolí za kopcem - ale to, co slyšel, to byl zvuk lidského utrpení - doslova

příliš lidského. Připomnělo mu to jeho dětské představy o pekle; nekonečná, nevýslovná muka, kterými mu matka hrozila, pokud poleví ve víře. Byl to strach, jenž byl už dvacet let zapomenut. Ale najednou tu byl zase, v nové podobě. Možná, že samo peklo

za obzorem otevírá chřtán a od jeho bran mu matka kyne, aby přijal trest.

„Jestli nebudeš řídit, ujmu se toho.“

Mick vystoupil a přešel před maskou vozu, přitom zběžně pohlédl dopředu na cestu. Okamžik zaváhání, zamrkal, jestli ho nešálí zrak, pouhý okamžik, než se obrátil k čelnímu sklu, tvář ještě bledší než předtím. „Ježíši Kriste ...“ řekl a hlas měl plný potlačované nevolnosti.

Jeho milenec seděl dosud za volantem s hlavou v dlaních a snažil se zaplašit vzpomínky. „Judde ...“

Judd pomalu vzhlédl. Mick na něj zíral jako divoch, obličej se mu z ničeho nic leskl ledovým potem. Judd se zadíval za něj. Několik metrů před nimi cesta záhadně ztmavla. K vozu se valil líný proud, hustý, hluboký proud krve. Judd nevěřil vlastním očím, mozek mu pracoval na plné obrátky, aby dal viděnému jiný smysl. Lepší vysvětlení však nenašel. Byla to krev, v nepřijatelném množství, proud krve bez konce -

A nyní přinesl vánek pach čerstvě otevřených mrtvol: pach hlubin lidského těla, částečně sladký, částečně nahořklý.

Mick doklopýtal zpátky na svou stranu volkswagenu, ochable zašátral po klice a mátožně se nasoukal dovnitř. Oči se mu skelně leskly.

„Vycouvej,“ řekl.

Judd sáhl po zapalování. Proud krve už bezmála šplouchal o přední kola. Svět před nimi byl vymalován rudou barvou, „Jed, do prdele, jed!“ Judd se ani nepokusil nastartovat. „Musíme se podívat,“ řekl bez přesvědčení, „musíme.“ „Nemusíme vůbec nic,“ prohlásil Mick, „jen se odtud dostat. To není naše věc ...“ „Letecká havárie -“ „Není tam žádné kouř.“ „To jsou lidské hlasy.“ Něco Mickovi říkalo, aby věci nechali být, tak jak jsou. O té

tragédii si může přečíst v novinách - zítra si v nich může prohlédnout obrázky, které budou šedé a zrnité. Dnes je všechno příliš čerstvé, příliš nečekané -

Ať je na konci té cesty cokoliv, krvácí to -

„Musíme -“

Judd nastartoval auto.

Mick vedle něj začal tiše úpět. Volkswagen se začal prodírat vpřed, rozrážel krvavý proud. Drkotající kola rozstříkovala zpěněný proud.

„Ne,“ řekl Mick sotva slyšitelně, „Prosím tě, ne ...“

„Musíme,“ zněla Jutldova odpověď. „Musíme. Musíme.“

Jen několik yardů odtud se Popolac vzpomínal na otřesu. Zíral tisíci očima na trosky rituálního nepřítele, který teď ležel rozprostřen ve zmeti těl a provazů na upěchované zemi. Navždy poznamenan tím pohledem, potácel se Popolac zpátky, srovnával se zemí les, který obklopoval zápasíště, a máchal rukama ve vzduchu. Nakonec se mu podařilo udržet rovnováhu, i když všeobecné zděšení, vyvolané hrůzami u jeho nohou, mu stoupalo vzhůru šlachami a drtilo mozek. Vyšel příkaz: tělo se otřásl, zkroutilo, odvrátilo od strašlivého koberce tvořeného těly podu-jevských občanů a prchalo do hor.

Jak se město vydalo za svým zapomněním, jeho věžovitá konstrukce prošla mezi sluncem a volkswagenem a vrhla chladný stín na krvavou silnici. Mick přes slzy neviděl a Judd, jenž přivíral oči ve strachu, co ho čeká za další zatáčkou, jenom matně zaregistroval, že se něco přehnalo oblohou. Snad mrak. Ptačí hejno.

Kdyby se v tu chvíli podíval vzhůru, jediný letmý pohled k severovýchodu, spatřil by hlavu Popolacu, obrovskou, z bezpočtu těl složenou hlavu šilícího města, jež mizelo z dohledu na

úprku do hor. Došlo by mu, že tato země je mimo dosah jeho chápání; a že není nápravy v této části pekla. Ale Judd město neviděl a společně s Mickem propásli poslední příležitost k návratu. V tuto chvíli, stejně jako Popolac a jeho mrtvé dvojče, přišli o zdravý rozum i o všechny naděje na život.

Projeli zatačku a jejich zrakům se otevřel pohled na trosky Podujeva.

Zkrotlá představivost těchto mužů Západu by nikdy sama nezpłodila tak nevýslovně krutý obraz.

Snad jen na bojištích Evropy bylo kdy navršeno tolik mrtvých těl: bylo však mezi nimi tolik žen a dětí? Byly už v dějinách takové hromady mrtvých, ale tak docela nedávno překypující životem? Bývala stejně rychle zpusošena města, ale kdy bylo zničeno celé město pouhým diktátem zemské přitažlivosti?

Myšlenky se tváří v tvář nesnesitelnému pohledu odvíjely hlemýždím tempem, rozum pečlivě probíral důkazy, hledaje v nich trhlinu, místo, díky němuž by bylo možno říct:

Nic takového se ve skutečnosti nestalo. Je to jenom sen o smrti, ne smrt sama.

Ale ve zdi reality nebylo žádné slabé místo. Byla to pravda. Smrt byla skutečností.

Podujevo padlo.

Třicet osm tisíc sedm set šedesát pět občanů leželo po zemi, či spíše bylo rozházeno v nepořádných, mokvajících hromadách. Ten, kdo se nezabil pádem nebo se neudusil, umíral. Nepřežije nikdo z tohoto města, kromě skupinky diváků, kteří se přivlekli ze svých domovů, aby sledovali zápas. Těch několik málo občanů Podujeva, těch několik málo chromých, nemocných, přestárých lidí nyní zíralo, tak jako Judd s Mickem, na masakr a odmítalo uvěřit.

Judd se odhodlal vystoupit jako první. Zem pod jeho vysokými koženými botami lepila srážející se krev. Přehlížel tu spoušť. Neviděl nikde žádné trosky: žádné známky leteckého neštěstí, žádný kouř, žádný zápach vylitého paliva. Jen desetitisíce čerstvě zemřelých, všichni buď nazí, nebo oblečení do šedého stejnokroje, jak muži, tak ženy i děti. Někteří měli ko-

zené postroje, důkladně utažené okolo prsou, od nichž se vinuly celé kilometry provazu. Čím přicházel blíž, tím víc viděl z toho prapodivného systému úvazků a uzlů, jenž dosud poutal těla jedno k druhému. Ti lidé byli k sobě, bůhví proč, přivázáni, bok po boku. Někteří seděli připoutáni na ramenou souseda, jako když si kluci hrají na koňské dostihy. Jiní tvořili, svázání paže k paži, stěnu svalů a kostí. A ještě další byli stočeni do klubíčka, s hlavou mezi koleny. Všichni byli nějakým způsobem spojeni se svými druhy, spoutaní jako v nějaké slabomyslné kolektivní hře na otroky.

Další výstřel.

Mick vzhlédl.

Po bojišti, oblečen v šedivém kabátě, krácel mezi těly osamělý muž a dorážel ranami z revolveru umírající. Byl to žalostně nepřiměřený akt milosrdenství, ale on přesto pokračoval, vyhledáváje nejprve trpící děti. Vyprázdnil revolver, znovu ho nabil, vyprázdnil ho, nabil, vyprázdnil -

Mick vyletěl.

Zaječel z plných plic, aby přehlušil sténání raněných.

„Co to má znamenat?“

Muž vzhlédl od své hrůzné povinnosti. Obličej měl smrtelně bledý, šedivý jako jeho plášť.

„Ehm?“ Podmračeně hleděl přes silné brýle na ty dva vetřelce.

„Co se to tu stalo?“ řval na něj Mick. Zdálo se dobré křičet, dělat dojem, že se na toho muže hněvá. Možná, že za to může on. Bylo by prima mít koho obvinít.

„Tak řeknete nám to?“ Mick měl pláč na krajíčku. „Mluvte, proboha. Vysvětlete nám to.“

Šedivý kabát zavrtěl hlavou.

Nerozuměl ničemu z toho, co mu ten cucák říká. Věděl, že je to angličtina, a to bylo všechno. Mick se k němu vydal, celou dobu cítil, jak ho pozorují oči mrtvých. Oči podobné černým zářivým drahokamům v rozbitých obličejích: oči, hledící na něj z hlav, jež utrženy od svých trupů ležely na zemi. Oči v hlavách,

jež strnuly v bezhlesém jekotu. Oči v hlavách, které doječely, do dýchaly. Tisíce očí.

Dostal se k Šedivému kabátu, jehož revolver byl téměř prázdný. Sundal si brýle a odhodil je stranou. Také plakal, velké, nemotorné tělo se lehce otřásalo tlumenými vzlyky.

Mick zaznamenal u svých nohou pohyb. Nechtěl se dívat, ale nějaká ruka se dotkla jeho boty a tak neměl na vybranou. Mladý muž s rozdrčenými klouby tu ležel podoben svastice z masa a kostí. Zpod něj vykukovaly, jak růžové hůlky, zakrvácené dětské nohy.

Potřeboval mužův revolver, aby zamezil těm dotekům. A ještě spíš by bral kulomet, plamenomet, cokoliv, co by mohlo ukončit tu agónii.

Odvrátil pohled od rozbitého těla a všiml si, že Šedivý kabát zvedá revolver.

„Judde -“ řekl Mick, ale ještě to jméno ani celé nevyslovil, když si muž vsunul hlaveň do úst a zmáčkl kohoutek.

Šedivý kabát si schoval poslední kulku pro sebe. Zadní část hlavy se mu otevřela jak nakráplé vejce a týlní kost se oddělila od lebky. Jeho tělo ochablo a sesulo se k zemi. Muž dosud svíral mezi rty revolver.

„Musíme,“ pronesl Mick, obraceje se - ví sám Bůh, ke komu se to obracel. „Musíme ...“

Jaká jsou pravidla? Co musejí udělat v takové situaci?

„Musíme -“

Judd stál za ním.

„Pomoci -“ řekl Mickovi.

„Ano. Musíme sehnat pomoc. Musíme -“ „Jít “

Jít! To bylo to, co musejí udělat. Pod jakoukoli záminkou, z jakéhokoliv křehkého, zbabělého důvodu, musejí odejít. Zmizet z tohoto bojiště, dostat se z dosahu ruky umírajícího s jedinou ranou místo těla.

„Musíme uvědomit úřady. Najít nějaké město. Sehnat pomoc “

„Kněze,“ řekl Mick. „Oni potřebují kněze.“

Absurdní myšlenka dát poslední pomazání takovému množství lidí. Na to by byla zapotřebí armáda kněží, vodní dělo na svčcenou vodu, tlampač k udílení požehnání.

Odvrátili se od té hrůzy, objali se vzájemně kolem pasu a vydali se tím krveprolitím k vozu.

Byl obsazen.

Václav Jelovšek seděl za volantem a pokoušel se nastartovat. Otočil klíčkem jednou. Podruhé. Potřetí motor naskočil. Zařadil zpátečku, kola se v rudém bahně protočila a auto začalo couvat. Václav viděl ty hrozící Angličany, jak běží k autu. Nedalo se nic dělat nechtěl to auto ukrást, ale musel něco zařídit. Byl rozhodčí a tedy odpovědný za celé utkání a za bezpečnost jeho účastníků. Musí udělat vše, co je v jeho silách, aby zabránil Popolacu následovat své dvojče. Musí Popolac dohonit a rozumně si s ním promluvit. Utišit jeho strach klidnými slovy a sliby. Pokud by neuspěl, dojde k dalšímu neštěstí, stejně hroznému; a jeho i tak už dost hřyzalo svědomí.

Mick vytrvale pronásledoval volkswagen. Křičel na zloděje, ale ten nedbal a plně se soustředil na to, aby udržel vůz na úzké a kluzké cestě. Mick rychle ztrácel kontakt. Vůz začal nabírat rychlost. Vzteky bez sebe, příliš zadýchán, než aby mohl vztek dát najevo slovy, stál Mick na cestě, opíral se o kolena, lapal po dechu a vzlykal.

„Parchant!“ řekl Judd.

Mick se zadíval na cestu. Jejich auto už téměř zmizelo z dohledu.

„Ten hajzl ani neumí pořádně řídit.“

„Musíme musíme - ho dohonit,“ vyrazel Mick mezi jednotlivými nádechy.

„Jak?“

„Pěšky.“

„Nemáme ani mapu, je v autě.“

Všemohoucí Bože.

Vydali se po cestě, pryč od bojiště.

Po několika metrech se začalo řečiště krve vytrácet. Jen několik pramínků pomalu se srážející krve ještě pokračovalo ve své pouti k hlavní silnici. Mick s Juddem sledovali krvavé stopy pneumatik, vedoucí až ke křižovatce.

Srbovacká silnice byla v obou směrech prázdná. Stopy pneumatik směřovaly doleva. „Jede ještě hlouběji do hor,“ řekl Judd, dívaje se po té báječné silnici směrem k modrozeleným dálkám. „Určitě se pomát!“

„Vrátíme se stejně, jak jsme přijeli?“

„To by znamenalo celou noc na nohou.“

„Budeme stopovat.“

Judd zavrtěl hlavou: měl povadlý obličej a pohled zatracence. „Copak ti to nedochází, Micku, všichni věděli, co se chystá. Ti lidé na statcích - užili si svoje, zatímco ti tam nahoře magořili. Dám krk, že na tyhle silnici nepotkáš jediný auto - snad kromě párku nějakých idiotských turistů, jako jsme my dva - a žádný turista by nezastavil takovým, jako jsme my dva.“

Měl pravdu. Vypadali jak řezníci - potřísnění krví. Umaštěné obličeje se jim leskly a jejich oči byly očima šílenců.

„Nezbývá nám než jít pěšky,“ řekl Judd, „tím směrem, co jel on.“

Ukázal na silnici. Hory potemněly; slunce z jejich svahů náhle zmizelo.

Mick pokrčil rameny. Ať se dají, kam se dají, čeká je noc na silnici. Ale on chtěl někam jít - kamkoli - tak dlouho, dokud se dálka nepostaví mezi něj a ty mrtvé.

V Popolacu zavládl podivný klid. Namísto paniky jakási otu-pělost, odevzdané přijímání věcí tak, jak jsou. Zajati ve svých pozicích, spoutáni řemeny a provazy v živý organismus, jenž nedovolil zaznít jednomu hlasu silněji než kterémukoliv jinému, jedinému hřbetu namáhat se méně, než se namáhá hřbet sousedův, nechali občané města namísto všeobecného třeštění zaznít klidný hlas rozumu. Pevně se semkli v jediné mysli, s jedinou myšlenkou, s jediným cílem. Stali se, během několika okamžiků, jednotně uvažujícím obrem, jehož podobu se jim tak podařilo skvěle obnovit. Iluze malicherné individuality byla smetena nezadržitelným přívalem kolektivního cítění - ne davové cosi, ale telepatické vlny, jež rozpouštěly hlasy tisíců v jediný neodmítnutelný příkaz.

A ten zněl: Jdi!

Příkaz zněl: zažeh ten strašlivý obraz někam, kde už ho nikdy nespátřím.

Popolac se obrátil k horám a rázoval pryč kroky dlouhými půl míle. Všichni, muži, ženy i děti v té kypící věži byli nevidomí. Viděli jen očima svého města. Nikdo z nich nepřemýšlel, myšlenky byly myšlenkami města. A věřili, že jsou ve své hřrnotné a vytrvalé síle nesmrtelní. Nesmírní a nádherní a nesmrtelní.

Po dvou mílích chůze ucítili Mick a Judd pach benzínu a o něco dál narazili na svůj volkswagen. Ležel převrácený v rákosím zaneseném odvodňovacím příkopu. Naštěstí neshořel.

Dveře u řidiče byly otevřené a Václav Jelovšek z nich částečně vypadl. Jeho obličej byl v bezvědomí klidný. Nebyly patrné žádné známky poranění, až na dvě nepatrné ranky v suché tváři. Opatrně zloděje vytáhli z vraku a vynesli ho ze špíny příkopu na silnici. Když se snažili podsunout mu pod hlavu Mickův stočený svetr a svléknout mu kabát a povolit kravatu, muž lehce zasténal.

Potom náhle otevřel oči.

Podíval se na ně.

„Jste v pořádku?“ zeptal se Mick.

Muž chvilku nic neříkal. Zdálo se, že nerozumí.

A potom: „Angličau?“ řekl. Měl těžký přízvuk, ale otázka byla naprosto jasná.

„Ano.“

„Slyšel jsem vaše hlasy. Angličtinu.“ Svrástil obočí a trhl sebou.

„Bolí vás něco?“ zeptal se Judd.

Zdálo se, že muž shledává otázku zábavnou.

„Bolí mě něco?“ zopakoval a obličej se mu zkřivil směsicí bolesti a potěšení.

„Umřu,“ pronesl přes zaťaté zuby.

„Ne,“ odporoval Mick, „budete v pořádku -“

Muž zavrtěl hlavou způsobem, který nepřipouštěl odmlouvání.

„Umřu,“ řekl znovu odhodlaným hlasem. „Já chci umřít.“

Judd se k němu naklonil. Jeho hlas na okamžik zeslábl.

„Povězte nám, co máme dělat,“ zeptal se ho. Muž zavřel oči. Judd jím hrubě zatřásl, aby ho udržel při vědomí.

„Povězte nám,“ řekl znovu. Jeho soucit se rychle vytrácel. „Povězte nám, co to má všechno znamenat.“

„Co?“ odvětil muž s očima dosud zavřenýma. „Pád to byl, to je všechno. Jenom pád ...“

„Jaký pád?“

„Města. Podujeva. Mého města.“

„Odkud že spadlo?“

„Odnikud, samo spadlo.“

Ten muž nic nevysvětloval; jen vršil jednu hádanku na druhou.

„Kam jste chtěl jet?“ zjišťoval Mick, pokud možno neútočně.

„Za Popolacem,“ odpověděl muž.

„Za Popolacem?“ nechápal Judd.

„Popolac je další město. Podobné Podujevu. Jeho dvojče. Jsou obě na mapě -“

„Kde je to město teď?“ zeptal se Judd.

Zdálo se, že se Václav Jelovšek rozhodl mluvit pravdu. Na okamžik zaváhal, zda bude lépe umřít s tajemstvím, rfebo ještě chvíli žít a vylíčit svůj příběh. Co na tom vlastně záleží? Další zápas se už stejně nikdy konat nebude: bylo po všem.

„Přišli bojovat,“ řekl měkkým hlasem, „Popolac a Podujevo. Přicházejí každých deset let -“

„Bojovat?“ podívil se Judd. „Chcete říct, že všichni ti lidé byli pobiti?“

Václav zavrtěl hlavou.

„Ne, ne. Už jsem vám říkal, že spadli.“

„Jak tedy bojovali?“ naléhal Mick.

„Odešli do hor,“ zněla odpověď.

Václav pootevřel oči. Obličej, které se nad ním skláněly, byly vyčerpané a bledé. Soužila se ta nevinátka. Zasloužila si nějaké vysvětlení.

„Jako obři,“ řekl. „Bojovali jako obři. Vytvořili tělo z vlastních těl, chápete? Kostru, svaly, oči, nos, zuby, všechno to bylo postaveno z mužů a žen.“

„Blouzní,“ usoudil Judd.

„Jděte do hor,“ odvětil muž. „Přesvědčte se sami, že je to pravda.“

„I kdybychom předpokládali -“ začal Mick.

Václav, toužící po věčném klidu, ho přerušil. „Byli dobří v té hře na obry. Jsou v tom celá staletí zkušeností: každých deset let stavěli větší a větší postavu. Pokaždé se snažili jedni dosáhnout větších rozměrů než ti druzí. Provazy se svazovali dohromady bez jediné chybičky. Slachy, vazy... v jeho břichu byla potrava... potrubí k odvádění odpadu. Ti s nejlepším zrakem seděli v očních důlcích, ti s nejsilnějšími hlasy v ústech a v hrdle. Nevěřili byste, jak náročné je něco takového zkonstruovat.“

„Já tedy ne,“ řekl Judd a postavil se.

„To je podstata státu,“ Václav téměř zašeptal, „takové je uspořádání našich životů.“

Odmlčel se. Vysoko na obloze se ve vzduchu rozplývaly obláčky.

„Byl to zázrak,“ pronesl. Jako by si vůbec poprvé uvědomil nesmírnou pravdivost právě vyřčeného. „Byl to zázrak.“

To bylo všechno. Ano. Úplně všechno.

Jeho ústa se zavřela, slova dozněla, byl mrtev.

Micka zasáhla jeho smrt ještě hlouběji než smrt těch tisíců, před kterými utíkali; nebo spíše tato smrt otevřela stavidla mučivé úzkosti, již pociťoval nad osudem všech obětí.

Ať už se ten člověk rozhodl ve své poslední chvíli fantazírovat, nebo byl ten příběh v určitém smyslu pravdivý, Mickovi to tváří v tvář jeho smrti nepřípadalo podstatné. Měl příliš malou představivost, než aby tu myšlenku dokázal pojmout. Rozbolela ho z toho hlava a jeho soucit se hroutil pod tíhou vlastního

utrpení.

Stáli na silnici, zatímco nezřetelné, šedavé stíny mraků prchaly kolem nich k nevyzpytatelným horám.

Smrákalo se.

Popolac už nemohl dál. Cítil únavu v každém svalu. Tu a tam docházelo v jeho obrovském těle k úmrtím; město však neželelo svých odumřelých buněk. Pokud se mrtví nalézali v útrokách, byli ponecháni v závěsu svého řemení. Pokud tvořili pokožku města, byli odvázáni a svrženi dolů, do lesa.

Obr nebyl schopen lítosti. Neměl jiný cíl, než pokračovat, dokud nezahyne.

Když slunce zmizelo za obzorem, obr se posadil na kopeček a složil obrovskou hlavu do obrovských dlaní.

Na nebi začaly, s obvyklou obezřetností, vycházet hvězdy. Blížila se milosrdná noc, aby obvázála rány dne a oslepila oči, které toho příliš viděly.

Popolac se znovu postavil na nohy a vydal se vpřed, jeden dunivý krok za druhým. Jistě nebude trvat dlouho, než ho zdolá únava: předtím by si mohl lehnout do hrobu nějakého zapomenutého údolí a umřít.

Ale teď ještě musí pokračovat v cestě, každý další krok bolestně pomalejší než ten předchozí, zatímco noc mu spustila nad hlavou černý závoj.

Mick chtěl pohřbít muže, který jim ukradl vůz, někde na

kraji lesa. Judd ale poukázal na to, že by takový pohřeb mohl vypadat trochu podezřele. A kromě toho, nebylo to absurdní, zabývat se jednou mrtvolou, když jich jen několik mil odtud ležely doslova tisíce?

Nechali tedy tělo na místě i s volkswagenem, jenž se víc a víc nořil do odvodňovacího příkopu.

Vydali se opět na cestu.

Každým okamžikem bylo chladněji a Judd s Mickem měli hlad.

Ale každý z těch mála domů, které míjeli, byl opuštěný, zamčený a zabeďněný.

„Co tím myslíš?“ řekl Mick, když postávali u dalších zamčených dveří.

„Myslel to obrazně -“

„Všechno to o těch obrech?“

„Nějaký trockistický bláboly -“ trval na svém Judd.

„To se mi nezdá.“

„To je jistý. Byla to jeho poslední slova, nejspíš si tu řeč připravoval celá léta.“

„Nezdá se mi to,“ řekl Mick ještě jednou a vykročil zpátky k silnici.

„Jak to tedy je?“ Judd ho následoval.

„To, co říkal, nemělo s politikou nic společného.“

„Tak ty si tedy myslíš, že někde tady kolem pobíhá obr? Pane na nebi!“

Mick se otočil k Juddovi. V snášejíci se tmě mu nebylo dobře vidět do obličeje, ale hlas měl plný víry.

„Ano, myslím, že říkal pravdu.“

„To je absurdní. To je směšné. Ne.“

Judd v tu chvíli Micka nenáviděl. Nenáviděl jeho naivitu, jeho ochotu věřit každé slabomyslné historce, pokud v ní byl alespoň závan romantiky. A tahle? Ta byla z těch nejhorších, z těch nejnesmyslnějších.

„Ne,“ opakoval. „Ne. Ne. Ne.“

Obloha byla hladká jako porcelán a siluety hor černé jako dehet.

„Je mi kurevská zima,“ ozval se z toho inkoustu Mickův hlas. „Hodláš tu zůstat, nebo půjdeš se mnou?“

Judd vykřikl: „Nic tím směrem nenajdeme.“

„Zpátky je to moc daleko.“

„Jen se dostaneme ještě hlouběji do hor.“

„Dělej jak myslíš - já jdu.“

Jeho kroky se vzdalovaly: tma ho pohltila.

O minutu později se Judd vydal za ním.

Noc byla bez mráčku a studená. Kráčeli s límcí vyhrnutými, aby se chránili před chladem; na nohou se jim dělaly puchýře. Po celé obloze se konalo defilé hvězd. Vítězosláva skvrnek světla, z nichž mohlo oko sestavit tolik obrazců, kolik jen libo. Po chvíli se unavenýma rukama objali v pase, aby se jim lépe šlo a trochu se navzájem zahřáli.

Okolo jedenácté spatřili v dálce světlo vycházející z nějakého okna.

Žena ve dveřích kamenné chalupy je nevívala právě s úsměvem, ale viděla, v jakém jsou stavu a tak je pozvala dál. Zdálo se, že by nemělo význam snažit se té ženě nebo jejímu chromému manželovi vysvětlovat, čeho byli svědky. V chalupě nebyl telefon, a jak to vypadalo, tak ani žádný dopravní prostředek. I kdyby našli způsob, jak se domluvit, nemohli by stejně nic dělat.

Pomocí posunků a grimas vysvětlili, že mají hlad a že jsou utahaní. Snažili se naznačit, že bloudí, proklínajíce se za to, že nechali ve volkswagenu konverzační příručku. Nezdálo se, že by žena příliš chápala, co jí chtějí říct, ale posadila je k plápolajícímu krbu a postavila na plotnu kastrol s jídlem.

Jedli silnou nesolenou hrachovou polévku a vajíčka a občas se na ženu vděčně usmáli. Její muž seděl u ohně a hostům nevěnoval nejmenší pozornost.

Jídlo chutnalo výborně. Zvedlo jim náladu.

Prospí se a ráno vyrazí na dlouhou zpáteční cestu. Mrtvá těla budou za svítání spočítána, identifikována, zabalena a odeslána k rodinám. Vzduch bude plný uklidňujících zvuků, které přehluší sténání, jež jim dosud zní v uších. Budou tam vrtulníky, nákladáky se spoustou mužů organizujících odklizení mrtvol. Všechny ty obřady a prostředky, které patří k civilizované katastrofě.

A za nějaký čas se stane přijatelnou. Stane se součástí jejich minulosti: bude to samozřejmě i poté tragédie, ale taková, již dokázali objasnit, zhodnotit a s níž se naučili žít. Všechno bude v pořádku, ano, všechno bude v pořádku. Už aby bylo ráno.

V naprostém vyčerpání brzy upadli do spánku. Složili se, kde byli, vsedě u stolu, s hlavou na zkřížených pažích, obklopeni nepořádkem prázdných misek a chlebových kůrek.

Nic nevěděli. O ničem se jim nezdálo. Nic necítili.

A potom se ozvalo hřmění.

Vycházelo ze země, z hloubi země, rytmické kroky, jako by nějaký titán přicházel stále blíž a blíž.

Žena probudila svého muže. Sfoukla lampu a šla ke dveřím. Noční obloha byla osvětlena hvězdami: kolem dokola černé hory.

A hřmění pokračovalo: celé půl minuty mezi každým zaduněním, jež bylo vždy o něco silnější.

Muž se ženou stáli ve dveřích a naslouchali ozvěně, která se odrážela od nočních kopců. Hřmění nebylo doprovázeno žádnými blesky.

Jenom to dunění -

Bum

Bum

Země se otřásala, z nadpraží se sypal prach, petlice v oknech chřestily.

Bum -

Bum -

Nevěděli, co se to blíží, ale ať to mělo jakoukoli podobu, ať to zamýšlelo cokoli, zdálo se, že utíkat nemá smysl.

V bědném úkrytu chalupy byli stejně bezpeční jako na kterémkoli místě lesa. Jak měli odhadnout, které ze stotísíců stromů budou ještě stát, až hřmění pomine? Bude lépe počkat: a dívat se.

Žena neměla dobrý zrak, a tak když černé obrysy hor změnily svůj tvar a zastřely hvězdy, myslela zprvu, že ji šálí zrak. Ale její manžel viděl totéž: nepředstavitelně velkou hlavu, jež v klamavé temnotě čněla stále výš a výš, až svou ctižádostí převyšovala samotné hory.

Muž padl na kolena, koktaje modlitbu, artritické nohy zkroucené pod sebou.

Žena zaječela: věděla, že není slov, jež by mohla obludu zadržet - žádné modlitby, žádné prosby neměly nad ní moc.

V chalupě se probudil Mick. Jeho natažená ruka sebou v náhlé křeči šklubla a srazila na zem lampu a talíř.

Ozval se zvuk tříštícího se skla.

Judd se probudil.

Venku ustal jakot. Žena zmizela ode dveří do lesa. Jakýkoliv strom, vůbec jakýkoli strom byl lepší než takovýhle pohled. Její rnuž dál drmolil modlitby ochablými ústy. Obrova velikánská noha se zvedla k dalšímu kroku -

B um -

Chalupa se otrásla. Talíře tančily a padaly z kredence. Z krbové římsy se skulila dýmka a rozbila se v popelu topeniště.

Oba milenci už znali ten zvuk, jenž jim rozechvíval útroby: to hřmění z nitra země.

Mick položil ruku na Juddovo rameno.

„Tak vidíš," řekl. Jeho zuby měly v šeru chalupy modrošedý nádech. „Vidíš? Vidíš?"

V těch slovech se zračila jistá hysterie. Rozběhl se ke dveřím a ve tmě zakopl o židli. Odřený se s klením vypotácel do noci -

Bum

Ohlušující burácení tentokrát rozbilo v chalupě všechna okna. V ložnici praskl jeden z nosných trámů a na podlahu se sesypaly trosky stropu.

Judd se ve dveřích připojil k milenci. Stařec nyní ležel obličejem k zemi, křečovitě svíral dnou oteklé prsty a s úpěnlivou modlitbou tiskl rty do vlhké půdy.

Mick hleděl vzhůru k nebi. Judd sledoval jeho pohled.

Bylo tam místo, kde chyběly hvězdy. Tma ve tvaru obrovské lidské postavy, kolos, jenž se tyčil k nebesům. K dokonalosti mu něco málo přece jen chybělo. Vřelo to v něm a kypělo, takže jeho obrys působil neuspořádaně.

Byl, oproti skutečnému člověku, širší. Měl abnormálně krátké a silné nohy. Svíral a zase rozevíral ruce, vzhledem k tělu příliš malé a podivně připojené ke krátkým pažím.

Zvedl obrovskou, plochou nohu a udělal krok směrem k nim.

Bum -

Střecha chalupy se zřítila. Všechno, co říkal ten zloděj aut, byla pravda. Popolac bylo město a obr zároveň; mělo namířeno do hor...

Jejich oči začínaly přivykat tmě. Rozeznávali v konstrukci kolosu množství hrůzných detailů. Bylo to mistrovské dílo manipulace lidskou bytostí: člověk cele zkonstruovaný z lidí. Nebo lépe řečeno, bezpohlavní obr stvořený z mužů, žen a dětí. Všichni občané Popolacu, v těle kolosu spleteného z jejich těl, se kroutili a svíjeli, napínali svaly k prasknutí, kosti namáhané až na samou mez únosnosti. Bylo patrné, jak citlivě architekti Popolacu uzpůsobili proporce lidského těla; jak se vše podřizovalo nutnosti co nejvíce snížit těžiště; že nohy byly zkonstruovány v

monst-rózním měřítku, aby unesly váhu těla; že hlava sedí tak nízko nad širokými rameny proto, aby se minimalizovaly problémy se slabým krkem.

I přes tato znetvoření působil obr strašidelně živoucím dojmem. Těla, tvořící pokožku, byla až na řemení, jež je poutalo dohromady, zcela nahá a odrážela světlo hvězd, takže celek působil dojmem obrovského muže. Dokonce i svaly byly dobře vymodelované, i když zjednodušeně. Těla, připoutaná jedno k druhému, se městnala a zase natahovala v pevném propletenci masa a kostí. Lidé tvořící tělo byli poskládáni jako želvy zády

vedle sebe, aby bylo dosaženo žádaného zakřivení prsních svalů; akrobaté v kloubních spojeních paží a nohou svázání mezi sebou se stáčeli a zase rozvínovali.

Ale ten jistě nejvíce ohromující pohled skýtal obličej.

Tváře z těl; jeskyním podobné oční důlky, z nichž zíraly hlavy, vždy pět na jednu bulvu; široký, plochý nos a ústa, která se otvírala a zavírala. Svaly čelistí rytmicky vystupovaly a zase se propadaly. A z těchto úst, lemovaných zuby z nahých dětí, vycházel obrův hlas, nyní už jenom chabý odvar někdejší síly, jediný tón primitivního nápěvu.

Popolac kráčel, Popolac si zpíval.

Bylo kdy v Evropě k vidění něco podobného?

Mick s Juddem pozorovali, jak obr dělá další krok směrem k nim.

Stařec ucítil mokro v kalhotách. Mumlaje v pláči modlitbu, vlekl se do blízkého lesa a táhl při tom za sebou chromé nohy.

Angličané zůstávali na místě a sledovali ten div, jenž se k nim přibližoval. Ani strach, ani hrůza, ale posvátná úcta způsobila, že se nemohli pohnout z místa. Bylo jim jasné, že nemohou ani doufat, že by se jim ještě někdy naskytl podobný pohled; byl to vrchol - po této zkušenosti budou už všechny zážitky příliš všední. Potom ale bylo lépe zůstat, ačkoli smrt se blížila s každým dalším krokem, bylo lépe zůstat a dívat se, dokud je co k vidění. A i kdyby je to monstrum zabilo, alespoň mohli být účastni zázraku, spatřit ho, být na kratičký okamžik, v jeho strašlivém majestátu. To za to stálo.

Popolac byl na dva kroky od chalupy. Viděli jasněji složitost jeho konstrukce. Rozeznávali jednotlivé obličeje: bledé, zpocené, unavené, ale spokojené. Někteří občané viseli mrtví na postrojích, nohy se jim houpaly jako oběšencům. Další, zejména děti, se přestaly řídit původními instrukcemi a polevily na svých místech, takže tvar těla pomalu degeneroval, začínaje pučet nežity rebelujících buněk.

A přesto město stále kráčelo, každý krok znamenal nezměrné vypětí sil a úžasnou schopnost koordinace.

B um -

Noha, jež rozšlápla chalupu, dopadla dříve, než předpokládali.

Mick viděl, jak se noha zvedá; viděl obličeje lidí v holeni, kotníku i v chodidle - teď byli velcí jako on - všichni mohutní muži, vybraní, aby nesli celou váhu tohoto velikého výtvaru. Mnozí byli mrtví. Šlapka nohy byla skládačkou zkrvavených těl rozmačkaných vahou spoluobčanů.

Noha s burácením dopadla.

V okamžiku zbyly z chalupy jenom prach a třísky.

Popolac zcela zakryl oblohu. Na chvíli se stal celým světem, nebem i zemí, smysly byly zaplavovány vědomím jeho přítomnosti. Nebylo možné ho z takové blízkosti přehlédnout jediným pohledem, oko muselo klouzat po té mase tam a zpět, aby ji celou obsáhlo, a přesto rozum odmítal přijmout celou pravdu.

Kus kamene rotující vzduchem, vymrštěný při zhroucení chalupy, zasáhl Judda do obličeje. Ten smrtící úder jeho mysl přijala jako zvuk míče narážejícího na zeď: smrt na hřišti. Bez bolesti: bez lítosti. Odešel v podobě světla, malinkého nepatrného světýlka; jeho smrtelný

výkřik se ztratil ve vřavě zkázy, tělo se skrylo v kouři a tmě. Mick ani Juddovu smrt nezaznamenal.

Byl příliš zaměstnán sledováním nohy, jež na okamžik spočinula v troskách chalupy, zatímco druhá se odhodlávala ke kroku.

Mick se chopil příležitosti. S jekotem, za který by se nestyděl ani hejkal, se rozběhl k noze; toužil obejmout to monstrum. Zakopl v troskách chalupy, znovu vstal, celý zakrvácený, aby se dostal k noze dříve, než mu unikne. Ozval se hukot bolestných vzdechů - do nohy dospěl příkaz k pohybu; Mick viděl, jak se lýtkové svaly smršťují a napínají, noha se začala zvedat. Byla už ve vzduchu, když se Mick odhodlal k dlouhému skoku. Chňapal po provazech, řemení, vlasech lidí, drápal se po jejich tělech, jen aby se udržel procházejícího zázraku a mohl se stát jeho součástí. Lépe jít s ním, ať se ubírá kamkoli, napomáhat jeho cílům, ať jsou jakékoli; lépe s ním zahynout, než žít bez něho.

Chytil se, na kotníku si našel bezpečný úchyt. Vřískal v extázi nad svým úspěchem. Cítil, jak noha stoupá vzhůru, pohlédl přes zvržený prach k zemi. Místo, na kterém předtím stál, se vzdalovalo.

Země pod ním zmizela. Byl stopařem, jenž si stopl božstvo: život, který nechával za sebou, pro něj už nic neznamenal a znamenat nebude. Bude s tou věcí žít, ano, bude s ní žít - dívat se na ni a hledět na ni a hltat ji pohledem, až zemře na naprosté přesycení.

Ječel, vřískal a houpal se na provazech, opájeje se svým triumfem. Hluboko, hluboko pod sebou zahlédl Juddovo zkroucené, na tmavé zemi bledé tělo, kterému již nebylo pomoci. Láska, život, zdravý rozum zmizely, zapomněl své jméno, pohlaví i ambice.

To všechno nic neznamenalalo. Vůbec nic.

Bum -

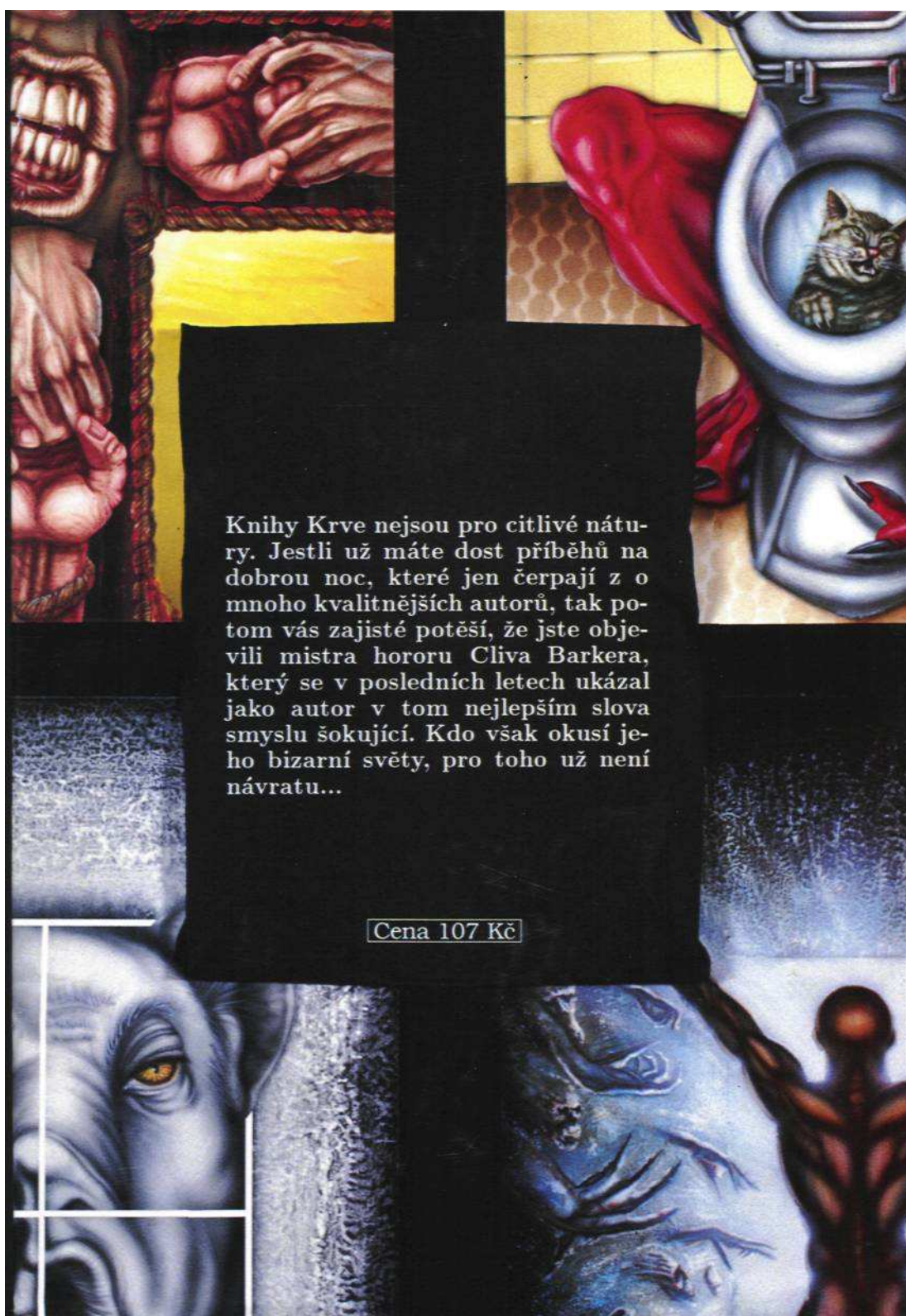
Bum -

Popolac šel a dunění jeho kroků se vzdalovalo k východu. Popolac šel a šum jeho hlasu se ztrácel v tmách.

O den později přiletěli ptáci, přišly lišky, objevily se mouchy, motýli, vosy. Judd se pohyboval, Judd se měnil, Judd dával nový život. V břiše se mu hřáli červi, kvůli dobrému masu z jeho stehna došlo ke rvačce v liščím doupěti. Potom to šlo rychle. Kostí zežloutly, kosti se rozpadly: brzy zbyl jen prázdný prostor, jenž býval kdysi vyplněn jeho dechem a jeho názory.

Tma, světlo, tma, světlo. Nerušil ani svým jménem.

Clive Barker
První kniha Krve
Obálka a ilustrace Juraj Maxon
Překlad Ivar Tichý
Odpovědný redaktor Tomáš Jirkovský
Jazykový redaktor Helena Šebestová, Magda Novotná
Sazba provedena v LATEXu na počítačích firmy PragComputer
Vytiskla Tiskárna Havlíčkův Brod, a.s.
Vydalo Nakladatelství Laser jako svou 95. publikaci.
Edice Horor svazek 5.
Plzeň 1994, vydání 1.
Náklad 10 000 výtisků.
Prodejní cena 107 Kč

Knihy Krve nejsou pro citlivé ná-
tury. Jestli už máte dost příběhů na
dobrou noc, které jen čerpají z o
mnoho kvalitnějších autorů, tak po-
tom vás zajistě potěší, že jste obje-
vili mistra hororu Cliva Barkera,
který se v posledních letech ukázal
jako autor v tom nejlepším slova
smyslu šokující. Kdo však okusí je-
ho bizarní světy, pro toho už není
návratu...

Cena 107 Kč